

PÁLYAORIENTÁCIÓ ÉS KARRIERTANÁCSADÁS A SZAKKÉPZÉSSEN
MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ ÉS JÓ GYAKORLAT GYŰJTEMÉNY

A projekt a Svájci Alap támogatásával és Magyarország Kormányának társfinanszírozásával valósult meg.

www.svajcialap.hu   @svajcialap

A kiadvány létrehozásában közreműködtek

Baranya Vármegyei
Szakképzési Centrum

Miskolci Szakképzési
Centrum

Nyíregyházi Szakképzési
Centrum

IKK Nonprofit Zrt.

Szerzők:

Gurbánné Papp Mária (Nyíregyházi Szakképzési Centrum)

Kiss Gábor (Miskolci Szakképzési Centrum)

Purger Valéria (Baranya Vármegyei Szakképzési Centrum)

Szakmai lektorok:

dr Majorosi Anna Mária (IKK Nonprofit Zrt.)

Szűcsné Szabó Katalin (IKK Nonprofit Zrt.)

Kállai Rudolf (IKK Nonprofit Zrt.)

A módszertani útmutató elkészítésében közreműködtek:

Bagány Máté	Miskolci SZC
Bedi Andrea	Siófoki SZC
Bordás Beáta	Kaposvári SZC
Bózsa Gábor	Baranya Vármegyei SZC
Brettnerné Ónadi Krisztina Edit	Tolna Vármegyei SZC
Brevák Pál	Miskolci SZC
Dévaldné Orosz Beatrix	Szerencsi SZC
dr. Tudlik Csilla	Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat
Enyedi-György Mariann	Nyíregyházi SZC
Gavallér Andrea	Nyíregyházi SZC
Hegedűs Langó Bettina	Robert Bosch GmbH
Herczku Márton Géza	Nyíregyházi SZC
János Enikő Éva	Miskolci SZC
Jobbágyiné Füreder Anita	Miskolci SZC
Juhász Anikó	Hajdúdorogi Metropolitai Egyház
Kallós Angéla	Nyíregyházi SZC
Karsai-Nagy Gabriella	Siófoki SZC
Katona Miklós	Piarista Kilátó Központ
Kertész Sándor Józsefné	Nyíregyházi SZC
Kis-Likai Szabina	MÁV Zrt
Kiss Balázs	Baranya Vármegyei SZC
Kissné Dési Viktória	MOL Petrolkémia Zrt
Kocsmár István	Tolna Vármegyei SZC
Nemesné Lengl Mariann	Baranya Vármegyei SZC
Nyilas Orsolya	Nyíregyházi Egyetem
Ott Dániel János	Baranya Vármegyei SZC
Piacsek László	Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara
Pintér József	Nyíregyházi SZC
Pohubi Balogh Nóra	Miskolci SZC
Racz Nóra	Debreceni SZC
Sándor Csaba	Robert Bosch GmbH
Simon Dávid	Kaposvári SZC
Szabó Renáta	Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara
Szabó Zoltán	Nyíregyházi SZC
Szécsi Beáta	Tolna Vármegyei SZC
Szilágyi György	LEGO Manufacturing Kft.
Tirpák Zsolt	Debreceni SZC
Tóth Ádám Zoltán	Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara
Török Bálint	Kaposvári SZC
Végh Attila	Mátészalkai SZC
Weimann Gáborné	Kaposvári SZC
Weimann Richárd	Kaposvári SZC

TARTALOM

I.	Előszó.....	8
II.	A pályaaorientációs és életpálya-tanácsadási rendszer működésének értékelése, a fejlesztési területek meghatározása	9
III.	A pályaaorientációs és életpályapálya-tanácsadási feladatok kiemelt fejlesztési területei	13
1	Professzionális pályaaorientáció és életpálya-tanácsadás a szakképzés minden szintjén.....	13
1.1	Az egységes módszertan és egységes szemlélet kialakításának fontossága	13
1.2	A pályaaorientációban és életpálya-tanácsadásban dolgozó szakemberek kompetenciáinak és hatékony együttműködésének fejlesztése	15
1.3	Speciális továbbképzések a pályaaorientációs és életpálya-tanácsadási feladatokat ellátó szakemberek számára	19
2	Együttműködés erősítése a szereplők között	21
2.1	A pályaaorientációs feladatok specializálása és a feladatok megosztása a szereplők között	21
2.2	Együttműködés a pályaaorientáció szolgálatában.....	22
2.3	Pályaaorientációs protokoll – a rendszerbe ágyazott tervezés.....	24
2.4	Duális partnerek a karrierút támogatásában	28
2.5	Az ágazati szemlélet a pályaaorientációban és életpálya-tanácsadásban	29
3	Az általános iskolák hatékonyabb elérése	33
3.1	Az általános iskolák vezetőivel, pályaaorientációs felelőseivel és pedagógusaival új stílusú partnertalálkozók szervezése	33
3.2	Az általános iskolák számára specializált tájékoztató anyagok összeállítása.....	35
3.3	Az általános iskolás korosztály számára nyújtott tanácsadás	36
3.4	Az általános iskolai helyszínnel szervezett innovatív programok.....	37
4	A karriertanácsadás erősítése a szakképzés szakaszában	37
4.1	Egyéni és csoportos karriertanácsadás a Szakképzésben	38
4.2	Pályamegerősítés	43
4.3	A munkaerőpiacra lépés, az álláskeresés támogatása	47
5	A speciális helyzetű célcsoportok támogatása- pályaaorientációs fókuszú mentorálás	51
5.1	A mentori rendszer.....	54
6	Pályaaorientáció és életpálya-tanácsadás a digitális világban	59
6.1	A digitális világ új valósága	59
6.2	A digitális eszköztár lehetőségei	60
6.3	Tartalomfejlesztés és a digitális jelenlét menedzsment	62
7	A digitális Közösségi Alkotóműhelyek szerepe a pályaaorientációs feladatok ellátásában.....	64
7.1	A Digitális Közösségi Alkotóműhelyek lehetőségei	64

7.2	A DKA laborok integráló szerepe	66
8	Innovatív rendezvények, programok	68
8.1	A pályorientációs rendezvények tervezésének irányelvei	68
8.2	Alapelvek a rendezvények tervezése és megvalósítása során	70
8.3	Nyári táborok rendszerének és tartalmának fejlesztése, nagyobb számú általános iskolás elérése	74
8.4	A pályorientációs nagyrendezvények megújítása, a szakma bemutatás és kipróbálás erősítése	74
8.5	Versenyek szervezése az általános iskolás diákok számára	75
9	A pályorientációs és életpálya-tanácsadási tevékenységek eredményességének mérése, nyomon követése és értékelése	76
9.1	A pályorientációs tevékenységek mérési szükséglete és a mérési rendszer alapelvei	76
9.2	A nyomonkövetési rendszer működése (PDCA ciklus)	77
	Eszközök és módszerek	78
9.3	Egységes mérés a 9. évfolyamba belépő diákok körében a pályaválasztási döntésükkel kapcsolatban	78
9.4	Mérni és értékelni az egyes programok és akciók eredményességét.....	79
9.5	A mérési-értékelési eszközök segítségével visszacsatolni a tapasztalatokat, folyamatosan fejlesztve a pályorientáció hatékonyságát.....	79
	mellékletek	81
1.	Jó gyakorlatok az egyes fejezetekhez	81
2.	Hasznos fogalmak.....	148
3.	A Pályorientációs és életpálya-tanácsadási szolgáltatások magyarországi áttekintése (szervezetek, programok, rendezvények)	150

Ajánló

A pályaválasztás életünk egyik legmeghatározóbb döntése. Mindannyian emlékszünk arra, mennyire szükségünk lett volna olyan támogatásra, amely valóban rólunk szólt: érdeklődésünkről, erősségeinkről, a bennünk rejlő lehetőségekről. A szakképzésben tanuló fiatalok ma ugyanilyen útkeresők – és rajtunk áll, hogy olyan segítséget kapjanak, amely képessé teszi őket magabiztos és megalapozott döntések meghozatalára.

A Svájci–Magyar Együttműködési Program keretében megvalósuló **SM01-2 VET – A pályaeorientáció megerősítése** program azt a célt szolgálja, hogy a szakképzési centrumok még hatékonyabban támogassák a fiatalokat a szakmaválasztásban, valamint abban, hogy a változó munkaerőpiaci igényekhez rugalmasan tudjanak igazodni. Ennek a fejlesztésnek az egyik fontos mérföldköve ez a módszertani útmutató és jó gyakorlat gyűjtemény, amely a hazai és svájci tapasztalatokra támaszkodva nyújt gyakorlati segítséget minden oktatási és pályaeorientációs szakembernek.

Bízunk benne, hogy a kiadvány inspirációt ad új együttműködésekhez, élményalapú pályaeorientációs programokhoz és olyan személyre szabott támogatási formákhoz, amelyek valódi változást hoznak a tanulók életében. Hiszünk abban, hogy a fiatalok akkor találhatnak rá a számukra megfelelő életpályára, ha lehetőséget kapnak felfedezni önmagukat, megismerni a szakmák világát, és megtapasztalni a munka értelmét és örömet.

Köszönjük mindazok elkötelezett munkáját, akik tudásukkal, tapasztalatukkal és példáikkal hozzájárultak ehhez a közösen létrehozott segédanyaghoz. A következő lépés már a felhasználóké: az útmutató akkor válik teljessé, amikor a benne foglalt gondolatok és jó gyakorlatok találkoznak a tanulók valódi igényeivel – és segítenek nekik megtalálni a saját útjukat.

Budapest, 2025. december

PÖLÖSKEI GÁBORNÉ és HUDACSEK LÁSZLÓ PÉTERNÉ
stratégiai főigazgató szakmai igazgató

I. ELŐSZÓ

A gyorsan változó munkaerőpiac és a technológiai fejlődés új kihívások elé állítja azokat, akik a pályaaorientáció és karriertanácsadás bármely területén dolgoznak. Mindez a pályaaorientációs tevékenységek megújítását, új alapokra helyezését teszi szükségessé, különösen a szakképzés világában.

Szükség van a közös gondolkodásra és egységes módszertan kialakítására, hogy az életpályatanácsadásban dolgozók hatékonyan végezhessék a munkájukat. A módszertani útmutató célja, hogy gyakorlati támogatást és iránymutatást adjon az életpályatanácsadást végző szakemberek mellett a szakképzésben dolgozó vezetőknek, oktatóknak, az általános iskolák pedagógusainak, osztályfőnökeinek, a szociális szakembereknek, valamint a duális partnerek képviselőinek is, akik napi szinten részt vesznek a pályaaorientációs tevékenységek megvalósításában.

Az útmutató kiemelten foglalkozik a szakképzési rendszer sajátosságaival, a karrierépítést támogató eszközök és -stratégiák alkalmazásával, valamint azokkal a komplex helyzetekkel, amelyek a hátrányos helyzetű tanulók esetében még érzékenyebbé teszik a pályaaorientációs folyamatot.

A gyorsan változó világ sok kihívást jelent az oktatási rendszer számára. Új generációk jelentek meg az iskolákban. Meg kell érteni a gondolkodásukat, ismerni kell az új kommunikációs platformokat és szokásokat, hogy a megfelelő üzenettel és a megfelelő stílusban tudjunk velük kommunikálni.

A bemutatott jó gyakorlatok, módszertani ajánlások és együttműködési modellek a Svájci - Magyar Együttműködési Program II. időszakában megvalósuló Szakképzési program Magyarországon című program (Program) SM01-2-VET „A pályaaorientáció megerősítése” c. programkomponens megvalósításában együttműködő 3 szakképzési centrum, a Baranya Vármegyei Szakképzési Centrum, a Miskolci Szakképzési Centrum, a Nyíregyházi Szakképzési Centrum a együttműködő partnereik, valamint az IKK Innovatív Képzéstámogató Központ Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság (IKK Nonprofit Zrt) munkatársainak közös munkája eredményeként jött létre.

A Program által támogatott másik programkomponens – „SM01- 1 VET A szakmai oktatás és vizsgáztatás módszertanának megújítása” - megvalósításában a projektalapú oktatás és vizsgáztatás módszertanának kidolgozása, bevezetése és a módszertan használatának a megerősítése a kiemelt cél. A két programkomponens között nagyon sok kapcsolódás van. Közös cél, hogy a szakképzés vonzóbb legyen, a szakmai oktatásban megszerzett tudás versenyképes legyen nemzetközi szinten is.

Az útmutató rávilágít a szakképzési rendszerben megvalósuló pályorientációs és életpálya-tanácsadási tevékenységek megújításának szükségességére, kiemeli a kívánt változásokat, az érintett szakemberekkel kapcsolatos elvárásokat és a javasolt módszertani elemeket.

Bízunk benne, hogy a leírtak hasznos eszközzé válnak minden pályorientációval foglalkozó szakember kezében, és hozzájárulnak a pályorientációs és életpálya-tanácsadási tevékenységek megújításához, hiszen minden érintett szereplő célja, hogy a fiatalok megalapozott, reális és jövőorientált döntéseket hozhassanak a karrierútjuk során.

II. A PÁLYAORIENTÁCIÓS ÉS ÉLETPÁLYA-TANÁCSADÁSI RENDSZER MŰKÖDÉSÉNEK ÉRTÉKELÉSE, A FEJLESZTÉSI TERÜLETEK MEGHATÁROZÁSA

A módszertani ajánlás alapjaként a jelenlegi rendszer működésének áttekintése és a kritikus területek definiálása szolgált, mely az alábbi kihívásokat azonosította a szakképzési szereplők pályorientációs- és életpálya-tanácsadási szolgáltatásainak területén:

1. Hiányzik az egységes szemlélet és módszertan

A SZAKKÉPZÉS 4.0 kiemelt fejlesztési területként definiálja a pályorientációt, de a gyakorlati megvalósítás nagyon eltérő szemléletben és minőségben valósul meg. Sok intézményben megjelentek a képzett szakemberek és az innovációk, de ezek ma még inkább szigetszerű változások. A pályorientációs tevékenység rendszerszintű beágyazása a képzési folyamatokba továbbra is kihívást jelent. A professzionális megközelítés erősítése kulcsfontosságú a tanulók tudatos karrierdöntéseinek támogatásához.

2. Esetleges az együttműködés a szereplők között

A szakképzésben megvalósuló pályorientációs életpálya-tanácsadási tevékenységek sikere a szereplők — iskolák, gazdasági szereplők, szülők, tanácsadók, kamarák — közötti együttműködésen múlik. Jelenleg az együttműködések sok esetben projektalapúak és nem fenntarthatóak. Hiányzik az egységes koordináció és a közös célrendszer mentén szervezett kommunikáció. Hiányoznak az ágazati szemléletű megközelítések és a rendszer nem épít kellőképpen a duális partnerek bevonására. Ezen partnerségi együttműködések és a hálózatok megerősítése nélkülözhetetlen a pályorientációs szolgáltatások minőségi fejlesztéséhez.

3. A szakképzésről szóló információk nem érik el hatékonyan az általános iskolákat

Az általános iskolák vezetői, osztályfőnökei, pedagógusai kulcsszereplők a tanulók

pályaválasztási döntéseinek formálásában, de a szakképzéssel kapcsolatos információik nem minden esetben naprakészek. A szakképzési centrumok és intézményeik erőfeszítései ellenére a tájékoztatás a sokféle lehetőségről – pl. ágazatok és szakmák jellemzői, a továbbtanulási utak egymásra épülése- és ezek élményszerű bemutatása nem mindenhol jut el hatékonyan a célcsoportokhoz. A pedagógusok és osztályfőnökök támogatása, valamint a személyes tapasztalatszerzés lehetőségeinek bővítése fontos fejlesztési irány.

4. A pályaaorientációs és életpálya-tanácsadás nem működik rendszerszinten a szakképzés szakaszában

A szakképzésben tanulók számára a karrier szemléletű tanácsadás még nem vált általánossá. Bár egyre több helyen jelenik meg az életpálya-tanácsadás és a mentorprogram, azonban a szolgáltatások hozzáférhetősége és szakmai tartalma heterogén. Az életpálya-tanácsadás (karrier-tanácsadás) személyre szabott, és folyamatosan elérhető támogatássá fejlesztése szükséges a lemorzsolódás csökkentése és a munkaerőpiaci beilleszkedés segítése érdekében. Az egyéni életpálya-építés támogatása stratégiai jelentőségű.

5. A speciális helyzetű célcsoportok pályaaorientációs támogatása, mentorálása nem elég hatékony

A hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, valamint a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók pályaaorientációs támogatása továbbra is hiányterület. Bár több program és kezdeményezés törekszik az esélyteremtésre, ezek nem mindig épülnek be a szakképzés mindennapi gyakorlatába. A személyre szabott mentorálás, a kompetenciaalapú fejlesztés és az inkluzív szemlélet erősítése kulcsfontosságú. A speciális célcsoportok hatékony támogatása nemcsak társadalmi, hanem gazdasági szempontból is kiemelt jelentőségű.

6. A pályaaorientációs- és életpálya-tanácsadási feladatokat ellátó szakemberek nem használják ki eléggé a digitális világ nyújtotta lehetőségeket.

A digitalizáció új dimenziókat nyit a pályaaorientáció és életpálya-tanácsadás területén, ugyanakkor komoly kihívásokat is támaszt. Az online platformok, virtuális tanácsadási felületek és digitális önismereti eszközök használata még nem egységesen elterjedt. A digitális kompetenciák fejlesztése a tanácsadók és a tanulók körében egyaránt kulcsfontosságú. A digitális pályaaorientációban fontos szerepe lehet a kortárs csoportok részvételének.

7. A Digitális Közösségi Alkotóműhelyek által kínált lehetőségek csak szóróványosan épülnek be a pályaaorientációs és életpálya-tanácsadási feladatok ellátásába.

A Digitális Közösségi Alkotóműhelyek (DKA) innovatív tereket biztosítanak az élményalapú tanulás és a szakmák kipróbálása számára. Az eszközgazdag környezet hozzájárul a pályaaorientáció gyakorlati és kísérletező szemléletének erősítéséhez. A DKA-k azonban még nem mindenhol integrálódtak szervesen az iskolai pályaaorientációs programokba, így a hálózat tudatos bevonása és pedagógiai hasznosítása jelentős fejlesztési potenciált rejt.

8. A pályaaorientációs rendezvények és programok sok helyen inkább tájékoztató jellegűek, a diákok aktivitására építő programok még nem mindenütt jellemzőek.

Az innovatív pályaaorientációs rendezvények — mint például szakmakóstolók, élményfesztiválok, digitális pályanapok — fontos eszközei a fiatalok motiválásának. A kreatív és interaktív formák megtartása mellett a hosszú távú hatásuk megerősítése is szükséges.

9. Hiányzik pályaaorientációs és életpálya-tanácsadási tevékenységek eredményességének mérése, nyomon követése és értékelése

A pályaaorientációs programok hatékonyságának mérése jelenleg nem általános gyakorlat, nincs egységes módszertan és egységes indikátor rendszer. Az értékelés hiánya megnehezíti a jó gyakorlatok azonosítását és a fejlesztési irányok kijelölését. A rendszeres adatgyűjtés és visszacsatolás bevezetése kulcskérdés a minőségfejlesztés szempontjából. Az eredményesség mérése nem adminisztratív feladat, hanem a szakmai fejlődés záloga.

A kihívások beazonosítása alapján megfogalmazható az kilenc kiemelt terület, amelynek fejlesztésével jelentős fejlődés érhető el a szakképzés pályaaorientációs és életpálya-tanácsadási rendszerének hatékonyságában és minőségében.

Professzionális pályaaorientációs- és életpálya-tanácsadási szolgáltatásnyújtás a szakképzés minden szintjén

Egységes szemléletre és egységes módszertan kialakítására és bevezetésére van szükség. Meg kell erősíteni a pályaaorientációban és életpálya-tanácsadásban dolgozó szakemberek kompetenciáit, valamint az együttműködések körét és minőségét a szakképző intézményekben. A pályaaorientációs és életpálya-tanácsadási tevékenységeknek jól tervezetten kell beépülniük a szakképzés szereplőinek mindennapjaiba.

Az együttműködés erősítése a szereplők között

Javítani kell az együttműködést a pályaaorientációs feladatok specializálásával és a feladatok megosztásával. A közös gondolkodás és egymásra épülő szolgáltatásrendszer elengedhetetlen a hatékonyság és eredményesség megteremtéséhez. Régiós pályaaorientációs protokollt és megyei lefedettségű online pályaaorientációs naptárt célszerű létrehozni és működtetni. A duális partnerek részvételét és az ágazati szemléletű megközelítést meg kell erősíteni.

Az általános iskolák hatékonyabb elérése

Fejleszteni kell az együttműködést az általános iskolák vezetőivel, pályaaorientációs felelőseivel és pedagógusaival új stílusú partnertalálkozók szervezésével. Az általános iskolák számára specializált tájékoztató anyagokat kell összeállítani. Több innovatív programot (pl. mobil DKA kitelepülést) kell általános iskolai helyszíneken szervezni.

A karriertanácsadás erősítése a szakképzés szakaszában

A szakképzésben résztvevők karriertanácsadását intenzívebbé kell tenni. Ennek három kiemelt szakasza: a karriertámogatás az ágazati alapoktatás időszakában, a pályamegerősítés a szakmai oktatás során és az álláskeresés/karrierút támogatás a végzős diákok körében.

A speciális helyzetű célcsoportok támogatása, mentorálása

A pályaaorientáció és az életpálya-tanácsadás részeként erősíteni kell a mentori rendszert. Ennek a mentor a kulcsszereplője, így fel kell készíteni a szakembereket a mentori feladatok ellátására. El kell indítani a mentorálás intézményesítését.

A pályaaorientáció és életpálya-tanácsadás megerősítése a digitális világban

A digitális világ új lehetőségeket jelent a pályaaorientációban és az életpálya-tanácsadásban. Tudatosan tervezve, hatékonyabban kell alkalmazni a digitális eszköztár lehetőségeit. Létre kell hozni, fejleszteni kell azokat a szakmai csoportokat, amelyek képesek a tartalomfejlesztésre és a digitális jelenlét menedzselésére.

A Digitális Közösségi Alkotóműhelyek tudatosabb bevonása a pályaaorientációs- és életpálya-tanácsadási feladatok ellátásában

A Digitális Közösségi Alkotóműhelyek fontos szerepet játszanak a szakképzés legújabb technológiáinak megismertetésében. A DKA laboroknak kiemelt szerepet kell kapniuk a pályaaorientációban és életpálya-tanácsadásban is. A pályaválasztás előtt állók számára speciális programokat kell szervezni a DKA laborokban. A mobil DKA laborokkal el kell jutni a kistelepülési térségekbe.

Innovatív rendezvények, programok fejlesztése

Meg kell újítani a pályaaorientációs nagyrendezvényeket a szakmák bemutatásával és kipróbálásuk erősítésével. Pályaaorientációs nyári táborok szervezésével nagyobb számú általános iskolást kell elérni. Különböző versenyek szervezésével is be lehet vonni, motiválni az általános iskolák diákjait.

A pályaaorientációs és életpálya-tanácsadási tevékenységek eredményességének mérése, nyomon követése és értékelése

Mérni kell a pályaaorientáció hatékonyságát. Be kell vezetni az egységes felmérést a 9. évfolyamba belépő diákok körében a pályaválasztási döntésükkel kapcsolatban. Mérni és értékelni szükséges az egyes programok és akciók eredményességét. A mérési-értékelési eszközök segítségével visszacsatolni a tapasztalatokat, folyamatosan fejlesztve a pályaaorientáció hatékonyságát.

III. A PÁLYAORIENTÁCIÓS ÉS ÉLETPÁLYAPÁLYA-TANÁCSADÁSI FELADATOK KIEMELT FEJLESZTÉSI TERÜLETEI

1 PROFESSZIONÁLIS PÁLYAORIENTÁCIÓ ÉS ÉLETPÁLYA-TANÁCSADÁS A SZAKKÉPZÉS MINDEN SZINTJÉN

A szakképzés rendszerében megvalósuló **életút-támogató pályaaorientáció** a diákokat nem csak az egyszeri pályaválasztási döntésben segíti, hanem **folyamatos támogatást nyújt** számukra az alapoktatásba való belépéstől kezdve a szakmaválasztáson, a pályamegerősítésen, vagy az esetleges pályamódosításon át a munkaerőpiacra való sikeres belépésig, illetve a sikeres továbbtanulásig. Ezért is hangsúlyozzuk kiemelten az útmutatóban **a karrier szemléletű tanácsadás** szerepét. Bár az életpálya-tanácsadás és a karriertanácsadás szinonim fogalmak (lásd az Európai Pályaaorientációs szakpolitikai hálózat szakszótára), mégis szeretnénk kiemelni a karrier szemléletű megközelítést, mellyel a munka világára, a munkaerőpiaci lehetőségekre irányítanánk a figyelmet, természetesen az egyén készségeit, érdeklődési köreit, meggyőződéseit, értékeit és személyes tulajdonságait figyelembe véve.

Fontos, hogy a tanulók **alkalmazkodni tudjanak a gyorsan változó gazdasági környezethez**, képesek legyenek új készségek elsajátítására, és tudatosan tervezzék szakmai előmenetelüket. Ez nem csak a diákok egyéni sikerességét növeli, hanem hozzájárul a munkaerőpiac stabilitásához és a gazdaság versenyképességéhez is.

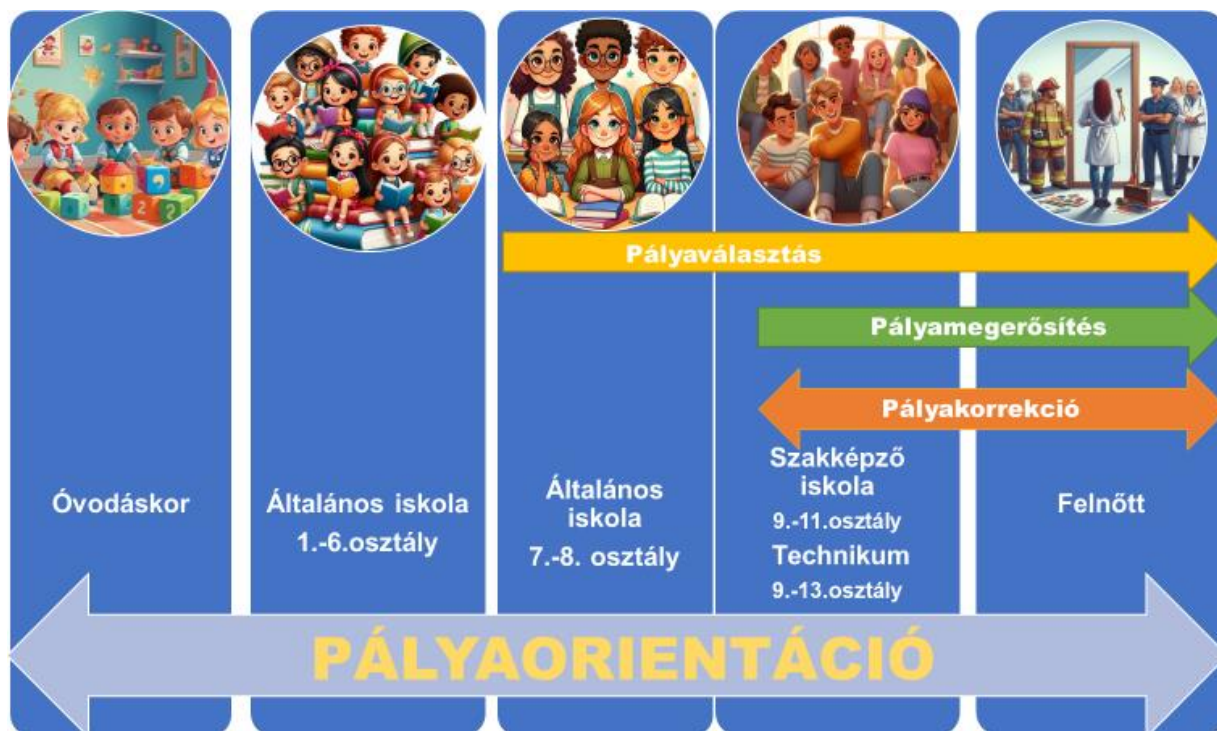
1.1 AZ EGYSÉGES MÓDSZERTAN ÉS EGYSÉGES SZEMLÉLET KIALAKÍTÁSÁNAK FONTOSSÁGA

Az **egységes módszertan** és a közös szakmai alap kialakítása kulcsfontosságú a magyar szakképzés pályaaorientációs- és életpálya-tanácsadási rendszerének megújításában. A jelenlegi gyakorlat szétagolt: az egyes intézményekben eltérő minőségben, eltérő eszközrendszerrel és -szemlélettel zajlanak a programok.

Egy egységes, karrier-szemléletű módszertani megközelítés az alapja annak, hogy a pályaaorientáció minden szakképző intézményben azonos szakmai alapelvek, standardok és mérési-értékelési keretek mentén valósuljon meg. Ez nem csak a minőséget garantálja, hanem megteremti a szakmai közös nyelvet az oktatók, tanácsadók, duális partnerek és más szereplők között.

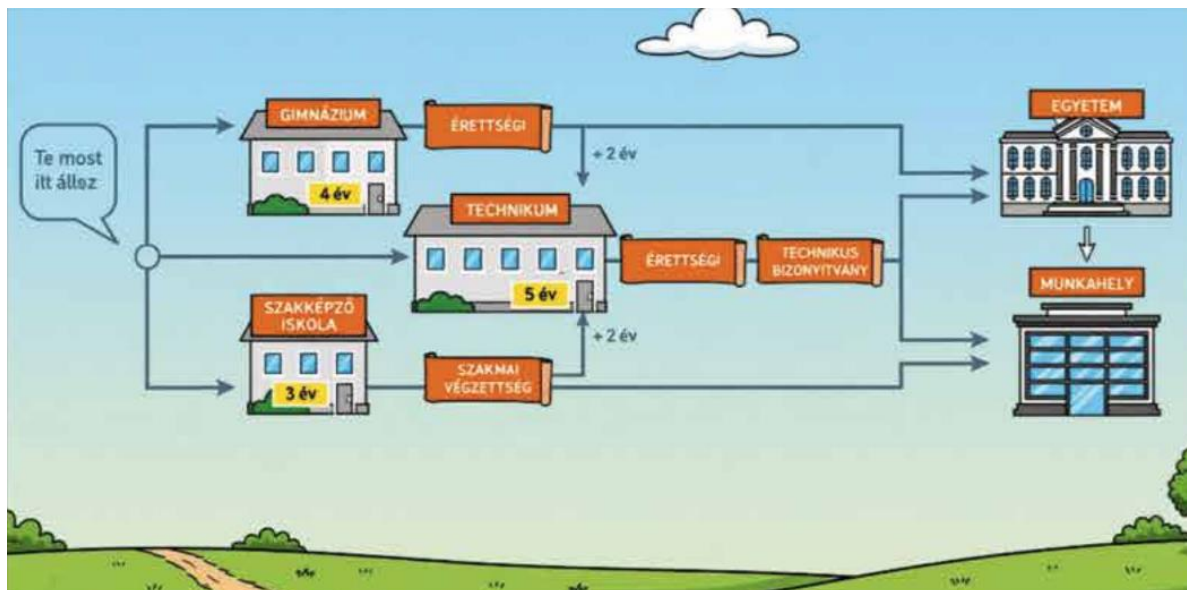
Az egységes eljárásrend lehetővé teszi az eredmények összehasonlíthatóságát, a jó gyakorlatok azonosítását és terjesztését, valamint a folyamatos minőségfejlesztést.

Az egyik nagyon fontos alapelv, hogy a **pályaaorientációt folyamatként értelmezzük**, amelynek alapja a saját élményen alapuló ismeret- és tapasztalatszerzés. A tevékenység már a kisgyermekkoról elkezdődik és egészen az aktív felnőttkorig tart. A pályaaorientációs tevékenységek tehát nem korlátozódhatnak a pályaválasztási döntés előtt álló diákok tájékoztatására. A folyamatszemléletben fókuszálnunk kell a szakképzésben résztvevők pályamegerősítésére és karriertanácsadási módszertanokra a tanulási utak különböző szakaszaiban.

A másik nagyon fontos alapelv, hogy bővítsük és pontosan meghatározzuk a **pályorientációs tevékenységek célcsoportjait**. A diákoknak általában még bizonytalan a pályaképük, nincsenek teljes mértékben tisztában az elsajátítható szakmák jellemzőivel, azok munkaerőpiaci, valamint jövedelmi lehetőségeivel. A **szülők** mellett az **általános iskolák vezetőit, pedagógusait** is meg kell ismertetni a szakképzés rendszerének változásaival, a munkaerőpiac elvárásaival, a szakképzés és a felsőoktatás összekapcsolódási lehetőségeivel. Ennek hiányában nem tudnak teljes és reális pályaképet rajzolni tanítványaiknak, így gyakran előfordul, hogy az általános iskolákban kizárólag a gimnáziumi továbbtanulást tartják jövőképek és intézményi sikerkritériumnak, vagy az egyéni sikerhez vezető útnak.

Mindezek miatt tehát sokkal nagyobb hangsúlyt kell fektetni a **szakképzési rendszer** széles körű megismertetésére. A **szülők edukációjára kiemelt figyelmet** kell fordítani, hiszen erős a hatásuk a gyermekeik döntéseiben. Fontos, hogy a szülők megismerjék, megértsék a szakképzésben elérhető tanulási utak sokféleségét és az abban rejlő lehetőségeket.

Az egységes szemlélet további alapelvei között szerepel az **élményközpontúság**, a szereplők **együttműködésének** rendszerbe helyezése, a **személyre szabott életpálya-tanácsadás** megvalósítása, az **ágazati szempontú megközelítés** a **duális partnerek** szerepvállalásával, valamint a **digitalizáció** adta lehetőségek kiaknázása.

A Svájci - Magyar Együttműködési Program keretében megismert jó gyakorlatok is fontos alapul szolgáltak a módszertani ajánlás kidolgozásához, mely jelentős muníciót adhat az egységes szemlélet megvalósításához és a módszertani fejlődéshez.

A módszertani útmutató egyes fejezeteihez jó gyakorlatok kapcsolódnak, melyek inspirációt és konkrét mintát adhatnak az intézményeknek a helyi programok fejlesztéséhez és segítik az innovációk rendszerszintű terjedését (lásd mellékletek).

A tudásmegosztás növeli a pályaaorientáció szakmai presztízsét, támogatja a szakemberek közösségét, és hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók országszerte egyenlő eséllyel jussanak hozzá magas színvonalú, élményalapú és karrierorientált támogatáshoz.

1.2 A PÁLYAORIENTÁCIÓBAN ÉS ÉLETPÁLYA-TANÁCSADÁSBAN DOLGOZÓ SZAKEMBEREK KOMPETENCIÁINAK ÉS HATÉKONY EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FEJLESZTÉSE

Az új szemléletű pályaaorientáció beépülése akkor lehet sikeres, ha a szakmai feladatokat **egy jól szervezett, felkészült szakmai team** végzi, aminek tagjai kiváló vezetők, szervezők, információközvetítők, tanácsadók, mentorok és digitális tartalomfejlesztők.

A szakképzés világában azonban ma még jelentős az eltérés abban, hogy az egyes szereplők milyen felkészültségű szakemberekkel dolgoznak.

Hiányzó szerepkörök, eltérő kompetenciaszintek

A szakképzési centrumok és intézményeik meglévő kompetenciái a pályaaorientációs és életpálya-tanácsadási feladatok ellátáshoz igen eltérőek. Sok helyen hiányzik a szakmai előképzettség és a gyakorlati tapasztalat, továbbá gyakran nincsenek kijelölve azok a feladatkörök, amelyek mentén megvalósítható lenne egy hatékony teammunka a pályaaorientációs tevékenységek ellátásában.

A feladatok ellátásában részt vesznek az iskolák vezetői, az oktatók, az iskolapszichológusok, mentorpedagógusok, de egyre több helyen informatikusok vagy marketingesek is bekapcsolódnak a munkába. Ugyanakkor számos intézményben még mindig nincs kijelölt vagy megfelelően felkészült szakember, aki a személyre szabott karriertanácsadást, a digitális pályaaorientációs tartalomfejlesztést, a közösségi média kommunikációt professzionális szinten tudná ellátni.

Ennek oka lehet, ha

- a pályaaorientációt nem kezelik stratégiai feladatként, nem ismerték föl annak fontosságát,
- a pályaaorientációs tevékenység nem kapja meg a szükséges anyagi- és humán erőforrást,
- nincsenek dedikált feladatkörök,
- nincs minden feladatkörben megfelelő szakember,
- a szakemberek tudása nem naprakész, nem követik a trendeket.

A szakképzésben ma még nincsenek rendszer szinten jelen a **karriertanácsadók**, akik a tanulók egyéni életpályáját, készségeit és motivációit képesek strukturáltan feltérképezni és orientálni. Kevés intézményben vannak felkészült **digitális tartalomfejlesztők**, akik értenek a fiatalokat megszólító, korszerű és hiteles online tartalmak előállításához, valamint **digitális kommunikációs menedzserek**, akik átlátják a célcsoportelérést, a platformhasználatot és a kampányok tervezését.

Szakmai team-modell kialakítása – fontos út az eredményességhez

A hiányzó szerepkörök azonosításának és az intézményi team-ek kialakításának előfeltétele a szakképzési centrumok és az intézményeik közötti feladatmegosztás kialakítása. A feladatok egymásra épülnek és egy jól működő rendszerben erősítik egymást. A tudatos tervezés azért is fontos, mert ez alapján lehet meghatározni a feladatokat és a szakemberektől elvárt kompetenciákat.

Szakképzési centrum feladatai a pályaaorientáció és életpálya-tanácsadási feladatok ellátásában:

- A szakképzés népszerűsítése, a szakképzés előnyeinek bemutatása
- A szakképzési rendszer bemutatása
- A szakképzési centrum teljes képzési kínálatának bemutatása
- Információs pont működtetése

- Nagyrendezvények koordinálása, szervezés
- Digitális kampányok szervezése
- Médiakapcsolat menedzselése
- Hírek összefoglalása, megosztása

A szakképző intézmények feladatai a pályaaorientáció és életpálya-tanácsadási feladatok ellátásában:

- Az iskola képzési kínálatának bemutatása
- Iskolai szintű rendezvények koordinálása, szervezés
- Iskolai honlap működtetése
- Iskolai tartalmú digitális kampányok szervezése
- Iskolai karriertanácsadás működtetése
- Együttműködés az iskola duális partnereivel

Egy ideális **pályaaorientációs team** többféle szakterület képviselőjének tudását és tapasztalatát ötvözi. A következő, szerepek szerinti modell **segíthet a gyakorlatban is adaptálható működési struktúra** kialakításában:

FELADATKÖR	FELADAT
A pályaaorientációs vezető	Stratégiát alkot, tervez, irányítja a teamet, ütemezi a tevékenységeket, összehangolja a résztvevőket
Információmenedzser	Összegyűjti, rendszerezi, belső körben a team tagjaival megosztja a pályaválasztással kapcsolatos külső és belső információkat.
Tanácsadó	Személyes és csoportos tanácsadást végez, pályaválasztási tesztekkel, egyéni életpálya-tervezési módszerekkel.
Mentor	Személyes támogatást nyújt – kiemelten a hátrányos helyzet esetén- pl. fejlesztési tervet készít, egyéni problémákban segítséget nyújt.
Rendezvény, - és programszervező	Új típusú rendezvényeket, interaktív programokat tervez, együttműködik a pályaaorientációban érdekelt társszervezetekkel a rendezvények és programok kialakítása, szervezése és lebonyolítása terén, részt vesz a lebonyolításban.
Digitális tartalomkészítő	Vizuális és szöveges anyagokat állít elő (pl. szakmabemutatók, social média tartalmak, hirdetések)
Közösségi média menedzser	Menedzseli az online jelenlétet, koordinálja kampányokat, nyomon követi azok eredményességét
Duális partnerek kapcsolattartója „kapcsolati koordinátor”	Közreműködik a duális partnerek bevonásában, együttműködik a duális cégekkel a közös programok kialakításában és

	lebonyolításában, módszertani támogatást nyújt a partnereknek az élményszerű, aktív programok kialakításához.
Mérés-értékelési szakember	Követi a tevékenységek hatékonyságát, visszajelzéseket gyűjt, elemzést végez.

A modell természetesen alkalmazkodhat az adott intézmény méretéhez és lehetőségeihez, de a feladatkörökre alapozott szerepek leosztása hosszútávon fenntartható és hatékony működést tesz lehetővé.

A pályaaorientáció feladatköreinek és kompetenciáinak definiálása

Természetesen az egyes szervezetek mérete is meghatározhatja a pályaaorientációs teamben együttműködő szakemberek számát. Az ellátandó feladatkörök azonban mindenhol hasonlóak, így az egyes feladatkörök ellátásához jól meghatározhatóak a szükséges kompetenciák.

FELADATKÖR	KOMPETENCIÁK/SZÜKSÉGES TAPASZTALATOK
A pályaaorientációs vezető	Programtervezés, projektmenedzsment, monitoring értékelés, erőforrás gazdálkodás, innovációs készség
Információmenedzser	Adatgyűjtés, információstrukturálás, kommunikációs készség, adatelemzés, rendszerben gondolkodás, adatalapú döntéshozatal
Tanácsadó	Tanácsadói attitűd, jó kommunikációs készség, értő figyelem, empátia, életpálya-tanácsadási módszertanok ismerete (önismeretfejlesztés, tanulási utak és lehetőségek ismerete, munkaerőpiaci ismeretek, tervezési modellek ismerete), interkulturális érzékenység, pszichológiai alapismeretek
Mentor	Támogató attitűd, kommunikációs készség, empátia, fejlesztési terv készítési ismeretek, interkulturális érzékenység, pszichológiai alapismeretek, kríziskezelés
Rendezvény-, és programszervező	Szervezői készség, kapcsolatteremtés, kommunikációs készség, kísérletező attitűd
Digitális tartalomkészítő	Vizuális és szöveges kommunikáció, videókészítés, szerkesztői gyakorlat, platformismeret, AI ismeret
Közösségi média menedzser	Célcsoport-elemzés, trendérzékenység, kampánytervezés, adat vezérelt működés, generációs jellemzők és sajátosságok ismerete, online közösségek kezelése
Duális partnerek kapcsolattartója „kapcsolati koordinátor”	Vállalati kommunikációban való jártasság, tárgyalástechnika, együttműködési készség, kreativitás,

Mérés-értékelési szakember	Mérési-értékelési tapasztalat, adatelemzés, adatvizualizáció, folyamatfejlesztés
----------------------------	--

Jól érzékelhető, hogy ezen sokféle kompetencia és sokféle feladatkör nem „egyemberes” feladatellátást feltételez, **szükség van a teamekben való gondolkodásra, a feladatok és szerepek megosztására és a folyamatos szakmai fejlődésre.**

1.3 SPECIÁLIS TOVÁBBKÉPZÉSEK A PÁLYAORIENTÁCIÓS ÉS ÉLETPÁLYA-TANÁCSADÁSI FELADATOKAT ELLÁTÓ SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

A szakképzésben zajló pályorientáció és életpálya-tanácsadás minősége nagyban függ a szakemberek felkészültségétől. A pályorientációs tevékenységek hatékony és eredményes ellátásához elengedhetetlen, hogy a feladatokat ellátó oktatók, tanácsadók, mentorok és koordinátorok korszerű, gyakorlatorientált tudással rendelkezzenek, amelyet folyamatosan fejlesztenek. Ehhez olyan **továbbképzési kínálat** kialakítása szükséges, amely reflektál a munkaerőpiac-, a digitalizáció- és a tanulói igények gyors változásaira. Az **Oktatói Továbbképzési Rendszer (OTR)** többféle pályorientációs témájú továbbképzést is tartalmaz, éppen ezért ebben a programban arra koncentráltak a fejlesztésben közreműködő szakemberek, hogy ezt a kínálatot célzottan a különböző feladatot ellátó szakemberekre szabva bővítsék. Ezek a képzések a **karriertanácsadás módszertanát, az élményalapú pályorientációt, a digitális és közösségimédia-eszközök használatát, valamint a mentorálás és az inkluzív tanácsadás technikák elsajátítását helyezték fókuszba.**

Fontos szempont, hogy a továbbképzések moduláris szerkezetűek, rugalmasan elérhetőek és a gyakorlatban is alkalmazható tudást adnak. A blended (online és jelenléti) formák lehetővé teszik a széles körű hozzáférést és a regionális különbségek csökkentését.

Ezek a továbbképzési programok nemcsak az egyéni szakmai fejlődést támogatják, hanem **hozzájárulnak egy országos szakmai közösség** kialakulásához, amely képes a jó gyakorlatok megosztására és az egységes módszertan terjesztésére.

A Program keretében kifejlesztett új szemléletű oktatói továbbképzési programok a pályázati időszakban a 3 hátrányos helyzetű régió szakemberei számára ingyenesen elérhetőek. A Program lezárását követően pedig minden régió érdeklődő szakemberei számára is nyitottak lesznek.

Élményalapú pályorientáció a szakképzésben

Az öt ágazatra (Specializált gép-és járműgyártás; Vegyipar; Kreatív; Egészségügyi technika; Fa- és bútortipar) irányuló 20 órás képzések célja a Digitális Közösségi Alkotóműhely lehetőségeit is kihasználva az ágazatspecifikus, élményalapú pályorientációs tevékenység módszertanának elsajátítása. A kurzus során résztvevők az általános- és középiskolás diákok pályorientációját támogató élményalapú

foglalkozások tervezését és megvalósítását sajátítják el saját élményű valós helyzetekben. A képzés szervezője a Nyíregyházi Szakképzési Centrum.

Karriertanácsadói kompetenciák fejlesztése

A 20 órás képzés célja, hogy a résztvevők olyan ismereteket, készségeket és attitűdöket sajátítsanak el, amelyek segítségével hatékonyan tudják támogatni az általános- és középiskolás diákokat a pályaaorientációban, karriertervezésben és tudatos életpálya-építésben. A résztvevők képesek lesznek tanácsadói szerepben segíteni a diákokat a saját erőforrásaik feltárásában, a képzési utak megismerésében és a megfelelő döntések meghozatalában egyéni- és csoportos formában. Továbbá cél, hogy a résztvevők karriertanácsadói módszertani kultúráját, pedagógiai ismereteit és készségeit fejlessze.

A résztvevők a képzés végére képesek lesznek karrierszemléletű fókusszal a beszélgetéseket lefolytatni.

A képzés szervezője a Miskolci Szakképzési Centrum.

Kulcskompetencia fejlesztő tréner

A 20 órás képzés célja, hogy támogatást nyújtson a szakképzésben résztvevő oktatók számára az alapvető tréneri kompetenciák elsajátításában. Cél, hogy támogassa a kompetencia alapú tréningtartás eredményes alkalmazását, a tréningek sikeres megtervezését és megvalósítását ill. segítse a résztvevők tréneri kompetenciáinak komplex fejlesztését. Képesek legyenek az érzelmi kifejezőkészség fejlesztésére, visszacsatolás adására és -fogadására, saját élményen keresztül a tréneri kompetenciák fejlesztésére, személyiségfejlődésre. Továbbá cél a résztvevők módszertani-, pedagógiai-, tréneri attitűdjének fejlesztése.

A képzés szervezője a Miskolci Szakképzési Centrum.

Pályaaorientáció és életpálya-tanácsadás – módszerek és eszközök a szakképzésben oktatóknak

A 10 órás képzés célja, hogy a szakképző intézmények vezetői és oktatói megismerjenek olyan modern eszközöket és módszereket, melyek használatával az általános iskolás diákok, valamint a szakképzésben tanulók pályaaorientációját, életpálya tervezését szakszerűen képesek segíteni, támogatni. A képzés elvégzését követően a résztvevők képesek lesznek képviselni az életút-támogató pályaaorientáció szemléletét, valamint megérteni és figyelembe venni a fiatalok – különösen a Z generáció – sajátos igényeit. Hatékonyan támogatják majd a diákokat erősségeik, érdeklődési területeik és készségeik felismerésében, és magabiztosan alkalmaznak különféle önismereti módszereket, például tesztek és értékpreferencia-gyakorlatokat. A résztvevők képesek lesznek rendszerezett módon információt gyűjteni különböző szakmákról, foglalkozásokról és pályákról, valamint értelmezni a munkaerőpiaci trendeket és változásokat. Elsajátítják az álláskeresési technikák alkalmazását és azok bemutatását a pályaaorientációs folyamatok során. Emellett magabiztosan használják majd a digitális és hagyományos pályaaorientációs eszközöket, és képesek strukturáltan megtervezni, illetve értékelni pályaaorientációs programokat, foglalkozásokat és rövid tréningeket.

A képzés szervezője a Baranya Vármegyei Szakképzési Centrum.

Multimédia - és közösségi média felületek használata a pályaaorientáció támogatásában

A 30 órás továbbképzés célja, hogy a résztvevők elsajátítsák a multimédiás és közösségi média felületek hatékony alkalmazásának módszereit pályaaorientációs tevékenységük támogatására. A képzés során a résztvevők megismerik a releváns platformokat, a figyelemfelkeltő tartalomgyártás alapelveit, valamint a

célzott kommunikációs stratégiákat, amelyek segítségével sikeresebben érhetik el a pályaválasztás előtt álló fiatalokat, valamint tanulóikat és támogathatják őket a tájékozódásban és az életpálya tervezésben.

A képzés elvégzését követően a résztvevők képessé válnak figyelemfelkeltő, pályaaorientációt támogató tartalmak előállítására, legyen szó közösségi médiában megjelenő posztokról vagy különböző multimédiás elemekről – szövegről, képről vagy videóról. Megtanulják a közösségi média csatornák tudatos és pedagógiai célú használatát, valamint hatékony kommunikációs csatornák kiépítését és működtetését. A program kiemelt eleme a generatív mesterséges intelligencia etikus és tudatos alkalmazása, amelyet a résztvevők a pályaaorientáció területén is képesek lesznek felelősen használni.

A képzés szervezője a Baranya Vármegyei Szakképzési Centrum.

2 EGYÜTTMŰKÖDÉS ERŐSÍTÉSE A SZEREPLŐK KÖZÖTT

2.1 A PÁLYAORIENTÁCIÓS FELADATOK SPECIALIZÁLÁSA ÉS A FELADATOK MEGOSZTÁSA A SZEREPLŐK KÖZÖTT

A magyarországi pályaaorientációs tevékenységeket ellátó intézményi szereplők öt fő körbe sorolhatóak:

- köznevelés (általános- és középiskolák, pedagógiai szakszolgálatok, Oktatási Hivatal - OH),
- szakképzés (Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési hivatal - NSZFH, IKK Innovatív Képzéstámogató Központ Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság - IKK Nonprofit Zrt., szakképzési centrumok, szakképző intézmények és duális képzőhelyek),
- Közlekedéstudományi Intézet,
- felsőoktatás (felsőoktatási intézmények és karrierirodák),
- érdekképviseleti szervezetek és állami munkaerőpiaci szolgáltatók, akik a területre vonatkozó jogszabályok alapján látnak el pályaaorientációs feladatokat (pl. gazdasági kamarák, kormányhivatalok foglalkoztatási osztályai),
- civil szervezetek, gazdálkodó szervezetek, tanácsadó szakemberek, akik programokkal, eseményekkel és tanácsadással egészítik ki a rendszert.

Az általános iskolai pályaaorientációt az osztályfőnöki órák, vagy a különböző tantárgyi programokban megjelenő pályaaorientációs elemek, az egyéni tanácsadás, valamint a pályaaorientációs események és -rendezvények támogatják. A szakképzésben a pályamegerősítés, az életpálya/karrierút támogatása és a munkaerőpiaci információk eljuttatása a kiemelt tevékenység. Ezeket országos- és megyei szintű együttműködések, valamint EU-s projektek és -hálózatok fogják össze.

A rendszer erősségei: országos lefedettség és intézményi sokszínűség; erős munkaerőpiaci kapcsolódás a szakképzés duális partnerein és a kamarákon keresztül; bőséges pályainformációs- és rendezvénykínálat (pályaválasztási napok, kiállítások, nyílt napok, egyéb szolgáltatások). További előny a digitális eszközök és -alkalmazások terjedése, valamint a nemzetközi (Euroguidance/EURES) hálózatokban való részvétel. Összességében a rendszer

több belépési ponton is képes lenne hatékonyan, egymást kiegészítve segíteni a tanulókat, képzésben résztvevőket, hallgatókat és felnőtteket a tudatos pályadöntésben. **A hatékonyság és eredményesség elérésében, a professzionális helyi (régiós, megyei) hálózatok kialakításában azonban még sok feladat vár a rendszer szereplőire.**

A rendszer legnagyobb kihívása az egységes stratégiai szemlélet-, a koordináció és a minőségi sztenderdek kialakítása, amelyek biztosítanák, hogy minden tanuló hasonló szintű, naprakész és személyre szabott támogatást kapjon.

2.2 EGYÜTTMŰKÖDÉS A PÁLYAORIENTÁCIÓ SZOLGÁLATÁBAN

A pályaaorientációs és életpálya-tanácsadási szolgáltatások tehát egyre kevésbé értelmezhetőek elszigetelten, egy-egy intézmény feladataként. A komplex társadalmi- és gazdasági elvárásokra csak olyan rendszerszintű válasz adható, amely az érintett szereplők tudatos- és stratégiai együttműködésén alapul. Az együttműködés sikeréhez világos célokra, jól meghatározott szerepekre, összehangolt tevékenységekre, elérhető kommunikációs csatornákra, valamint kellő anyagi- és humán erőforrás-támogatásra van szükség. **A pályaaorientációs szolgáltatások nyújtása komplex, többszereplős tevékenység, amely csak akkor lehet eredményes, ha az érintett szervezetek és intézmények közötti kapcsolatok világosan feltérképezettek és megfelelően koordináltak.** A köznevelési- és szakképzési intézmények – elsősorban az általános iskolák, gimnáziumok, szakgimnáziumok, technikumok és szakképző iskolák – a pályaaorientációs tevékenységek megjelenésének kiindulópontjai, hiszen ezeken a színtereken találkoznak először a tanulók a döntési helyzettel. A duális képzőhelyek és a gazdasági szereplők, mint a vállalatok, kis- és középvállalkozások, biztosítják a gyakorlati tapasztalatszerzés lehetőségét, hozzájárulva a reális pályakép kialakításához. Fontos együttműködő felek a Pedagógiai Szakszolgálatok, Kormányhivatalok, pályaválasztási tanácsadók, civil szervezetek, ipar- és agrárkamarak, valamint az egyetemek, amelyek a hosszú távú képzési utak tervezésében és a felsőfokú továbbtanulás lehetőségeinek bemutatásában vállalnak szerepet. A szereplők közötti kapcsolatnak, együttműködésnek folyamatosan bővülnie kell.

A célok összehangolása

A hatékony **együttműködés alapja**, hogy az **egyes szereplők céljai** világosan megfogalmazott módon kerülnek bemutatásra, **ezekből kiindulva** pedig azonosíthatók a **közös célkitűzések**. Egy általános iskola számára például lehet az a cél, hogy tanulói megfelelő mennyiségű és -minőségű pályainformációhoz jussanak. Egy vállalat számára fontos lehet a jövőbeli munkaerővel való kapcsolatépítés, míg egy szakképző intézmény célja a beiskolázás növelése és a tanulók megtartása. A közös célok ezekből a részérdekekből épülnek fel, és olyan irányt mutatnak, mint a tanulók tudatos pályaválasztásának elősegítése, a képzési rendszerekbe történő sikeres beilleszkedés, a lemorzsolódás csökkentése és a munkaerőpiaci elhelyezkedés támogatása.

Szerepek és felelősségek a pályaaorientációban

Az eredményes közös munka megköveteli, hogy minden szereplő tisztában legyen saját feladataival és felelősségi körével. Az általános **iskolák és gimnáziumok** fő fókusza a tanulók pályaválasztásra való felkészítése, a pályaismeret megalapozása, valamint a programokba való bekapcsolódás szervezése. A **pedagógiai szakszolgálatok** önismereti foglalkozásokkal,

pszichológiai tanácsadásokkal tudják támogatni az egyéneket. A **szakképző intézmények** elsősorban a képzések bemutatására, a szakmák megismertetésére, valamint a duális képzési lehetőségek kommunikálására fókuszálnak. A **vállalatok és duális partnerek** feladata a valós munkakörnyezetbe való betekintés biztosítása, szakemberek, mentortanárok delegálása, bemutatók és élményszerű foglalkozások szervezése. A **civil szervezetek, pályatanácsadók, kamarák** támogató és összekötő szerepet vállalhatnak a felek között, míg a **felsőoktatási intézmények** a további tanulási és karrierutak lehetőségeit mutathatják be. A pályaaorientációs programok hatékonyságát nagyban befolyásolja azok időbeli- és térbeli szervezettsége. A különböző **szereplők közötti együttműködés akkor működik igazán jól, ha az események és tevékenységek nem szórványosan, hanem regionális, illetve megyei tervek mentén, ütemezetten valósulnak meg.** Ez lehetővé teszi, hogy az iskolák, szakképző intézmények, munkaadók és civil partnerek ne egymástól elszigetelten, hanem egymást kiegészítve dolgozzanak. Ezt a célt támogatja a pályaaorientációs protokoll, illetve a megyei szintű pályaaorientációs naptár létrehozása és valós idejű információkkal történő feltöltése (lásd 2.3.).

Anyagi- és humánerőforrások szerepe a pályaaorientációban

A pályaaorientációs tevékenységek hatékony megszervezéséhez nem elegendő a jó szándék és az elvi együttműködés. A valós működéshez **konkrét anyagi forrásokra és megfelelő humánerőforrásra is szükség van.** Az iskolák pedagógusai, oktatói nem minden esetben tudják önállóan biztosítani a pályaaorientációhoz szükséges tartalmat, eszközt és kapcsolatot, ezért fontos, hogy a rendszer célzott támogatást kapjon. **Az anyagi erőforrások közé tartoznak a programokhoz szükséges utazási és rendezvényszervezési költségek, eszközbeszerzések, digitális eszközök használati díjai, promóciós anyagok elkészítése.** A humánerőforrás biztosítása szintén kritikus pont. Ehhez **képzett pályaaorientációs tanácsadókra, koordinátorokra, projektmenedzserekre és elkötelezett oktatókra és pedagógusokra van szükség, akik megfelelő módszertani és kommunikációs eszköztárral rendelkeznek.** Ugyanígy kulcsfontosságú, hogy a duális partnereknél is legyenek olyan dedikált munkatársak, akik részt tudnak venni a fiatalok támogatásában.

A hatékony együttműködés információs- és kommunikációs feltételei

Az együttműködés csak akkor tud hatékonyan megvalósulni, ha **jól szervezett információs- és kommunikációs rendszer támogatja.** Ez azt jelenti, hogy a különböző szereplők számára hozzáférhető, naprakész, megbízható információkra van szükség. Az információáramlás elengedhetetlen feltétele egymás munkájának megismerése a párhuzamosságok elkerülése érdekében. Ehhez célszerű **digitális platformokat működtetni, amelyek lehetővé teszik a programok, események, együttműködési lehetőségek, jó gyakorlatok és dokumentumok megosztását.** A közösségi média felületek és a régióra kialakított weboldalak szintén alkalmasak a célcsoport elérésére. A digitális technológiák azonban ennél szélesebb körben is hozzájárulhatnak az együttműködés hatékonyságához. **A felhőalapú tárhelyek (pl. Google Drive, OneDrive) lehetővé teszik a feladatok megosztását,** a dokumentumok közös szerkesztését és a folyamatok nyomon követését. **A videókonferencia-alkalmazások (pl. Zoom, Microsoft Teams) lehetőséget adnak a rendszeres, személyes jelenlétet nem igénylő egyeztetésekre, ami különösen fontos a földrajzilag szétszórt partnerek esetében.** Emellett a közös online naptárak, hírlevelek és csoportos üzenetküldő rendszerek szintén elősegítik a gyors-

és hatékony információáramlást. A kommunikáció azonban nemcsak technikai kérdés: megfelelő szemléletre, partnerségi attitűdre és célzott kommunikációs stratégiákra is szükség van.

Együttműködés, ne párhuzamosság

Az együttműködésben résztvevő szereplők tevékenységeinek összehangolása különösen fontos a pályaaorientáció széttöredezett rendszerében. Gyakori probléma, hogy különböző intézmények – akár azonos területen működve – egymás mellett, egymás programjairól nem tudva, párhuzamosan vagy éppen ütközően szervezik rendezvényeiket. Ez nemcsak az erőforrások pazarlásához, hanem a célcsoport túlterheléséhez és információs zavarokhoz is vezethet. **Ezért javasolt egy olyan pályaaorientációs protokoll kialakítása, amely rendszeres szakmai egyeztetéseken alapszik és lehetővé teszi a koordinációt, az események, rendezvények, programok, bemutatók időbeli és tartalmi összehangolását. A közös tervezés eredményeként létrejön egy olyan közös éves régiós-, vagy megyei rendezvénynaplár, melyet minden szereplő publikálhat.** A protokoll kialakításához, az egyeztetések lebonyolításához, a tudásmegosztás megvalósításához érdemes az egyes szereplőknek egy folyamatosan működő közös platformban „összeülni” (pl. egy regionális pályaaorientációs munkacsoportban), mely lehetővé teszi, hogy a különböző szereplők megismerjék egymás tevékenységeit, céljait, terveit, és egyeztessék ezeket a célokat és tevékenységeket a közös cél – a hatékony és eredményes pályaaorientációs tevékenység- érdekében.

2.3 PÁLYAORIENTÁCIÓS PROTOKOLL – A RENDSZERBE ÁGYAZOTT TERVEZÉS

A hatékony pályaaorientációs tevékenységek fontos feltétele, hogy **a szereplők időben megtervezzék az éves tevékenységeiket és azokat össze is hangolják.** Jelenleg sok párhuzamos tevékenység van, és a rossz időzítéssel megszervezett rendezvények nem egymást támogatják, hanem inkább kioltják egymást, hiszen a pályaválasztás előtt álló diákok és szüleik nem tudják reálisan eldönteni, hogy melyik programon vegyenek részt.

A pályaaorientációs protokoll és a pályaaorientációs naplár lehetővé teszi a jó koordinációt, és segít kiküszöbölni ezeket a hibákat.

A pályaaorientációs protokoll egy olyan -a szakképzési centrum által koordinált regionális vagy megyei szintű szabályozó dokumentum-, amely a pályaaorientációs tevékenység céljait, alapelveit, szereplőit, feladatait és eljárásrendjét rögzíti, biztosítva annak szakmai megalapozottságát, folyamatosságát és egységességét. Szorosan igazodik a tanévhez, és pontosan meghatározza az adott tanév pályaaorientációs programjainak részleteit is.

A cél az, hogy a pályaaorientációs tevékenységek ne szigetszerűen működjenek, hanem előre megtervezetten, rendszerszinten összehangolva, a többi érintett szervezettel együttműködve valósuljanak meg. A pályaaorientációs protokollban részletesen rögzítésre kerül, hogy ki, mikor, mit, kivel, hol, milyen elvárt eredménnyel és milyen erőforrásokkal végez a pályaaorientáció területén. Ez a tervezés elősegíti a hatékony erőforrás-felhasználást, az átláthatóságot, valamint a célzott, eredményes pályaaorientációs szolgáltatások nyújtását.

A programban együttműködő szakképzési centrumok lefektették azokat az alapelveket, melyek a régiós/megyei protokoll kialakításához irányadóak lehetnek.

Alapelvek a pályaaorientációs protokollhoz

Tanulóközpontúság:

- **Életkori sajátosságok figyelembevétele:** A pályaaorientációs tevékenységek illeszkedjenek az adott korcsoport jellemzőihez.
- **Egyéni utak támogatása:** A tevékenységek támogassák a személyre szabott pályaaorientációt, a tanulók önismeretének fejlesztését és az önálló döntéshozást.
- **Esélyegyenlőség:** Külön figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű tanulók és a sajátos nevelési igényű tanulók elérésére és támogatására.

Rendszerszintű gondolkodás

- **Folyamatosság:** A pályaaorientáció ne kampányszerű, hanem az egész tanéven és iskolarendszeren (általános iskola - középiskola - felsőoktatás- felnőttképzés) átívelő folyamat legyen.
- **Az iskolarendszer teljes spektrumában** (az adott életkorban releváns céloknak megfelelően) épüljön be pályaaorientációs/életpálya-tanácsadási szolgáltatás.
- **Munkaerőpiaci illeszkedés:** A helyi gazdaság igényei és lehetőségei tükröződjenek a pályaaorientációs tartalmakban.
- **Helyi szereplők bevonása:** Minden olyan szereplőt vonjunk be a közös tervezésbe és megvalósításba, aki a térségben pályaaorientációs szolgáltatásokat nyújt (a szakképzési centrumok mellett a gazdasági kamarák, duális képzőhelyek, vállalkozások, intézmények, tankerületek, Oktatási Hivatal, pedagógiai szakszolgálatok, kormányhivatalok, köznevelési és felsőoktatási intézmények, civil szervezetek, pályaaorientációs szolgáltatók, szakemberek)
- **Mobilitás és pályatudatosság:** A tanulók, képzésben résztvevők ismerjék meg a régió határain túli lehetőségeket is, de legyen cél a helyben és az itthon-maradás vonzóvá tétele.

Partnerség és együttműködés

- **Egyenrangúság elve:** Minden résztvevő szervezet véleménye és hozzájárulása egyformán fontos. A résztvevő partnerek képviseljék egyaránt a szakképzést, a köznevelést, a felnőttképzést és a felsőoktatást.
- **Hálózatos működés:** Az együttműködés nem csupán az információáramlásra fókuszál, hanem tényleges szakmai együttműködést, közös programok megvalósítását is jelenti.
- **Átláthatóság:** A döntések és a tevékenységek minden fél számára nyomon követhetők és dokumentáltak legyenek.

Szakmaiság és innováció

- **Minősbiztosítás:** Az éves feladatokat a PDCA ciklus logikája alapján szervezzük.
Tervezés → Megvalósítás → Mérés, értékelés → Visszacsatolás
- **Team munka:** A tervezés és megvalósítás team munkában (SZC-szinten és megyei-, illetve régiós szinten) történik.
- **Szakemberek biztosítása:** Fontos, hogy módszertanilag felkészült, felelősséggel és hatáskörrel rendelkező szakemberek vegyenek részt a közös tervezési munkában, a programok megvalósításának folyamatában és az azok megvalósulását követő értékelésben. A programok eredményességét mérni szükséges.
- **Közös gondolkodás és módszertani fejlesztések:** Ki kell alakítani annak a módszertanát és felületét, hogy a megyei/régiós szakemberek hogyan tudnak rendszeresen kommunikálni egymással és tapasztalataikat, jó gyakorlataikat megosztani.
- **Digitális eszközök és alkalmazások integrálása:** Biztosítani kell az online tér adta lehetőségek minél szélesebb körének kiaknázását (online platformok, pályaválasztási applikációk, egyéb interaktív alkalmazások és módszerek).

Kommunikáció és tájékoztatás

- **Szülők bevonása:** A protokoll külön figyelmet fordít a szülőkkel való rendszeres és célzott kommunikációra.
- **Érthetőség:** Az információk legyenek közérthetőek, inspirálóak és a tanulók kommunikációs szokásainak megfelelőek.
- **Visszajelzési-csatornák kialakítása:** Minden érintett számára legyen lehetőség visszajelzést adni a folyamatokról.

A fejlesztési munka keretében mindhárom kedvezményezett centrumban pályaeorientációs protokollt alakítanak ki a partnerekkel együtt. A közös munka eredményeként létrejönnek olyan online pályaeorientációs naptárak, amelyek egy-egy megye, vagy a teljes régió pályaeorientációs eseményeit egy helyen teszik látatónak az érdeklődők számára

Az alábbi jó példa a Nyíregyházi Szakképzési Centrum által megvalósuló tervezési folyamatot és a kialakított rendszert mutatja be.

Alapelvek meghatározása és elfogadása

Éves protokoll elkészítése sablon alapján

Munkacsoportok létrehozása

- iskolai
- centrum
- városi
- vármegyei

Éves protokoll naptárának elkészítése

- iskolai
- centrum
- városi
- vármegyei

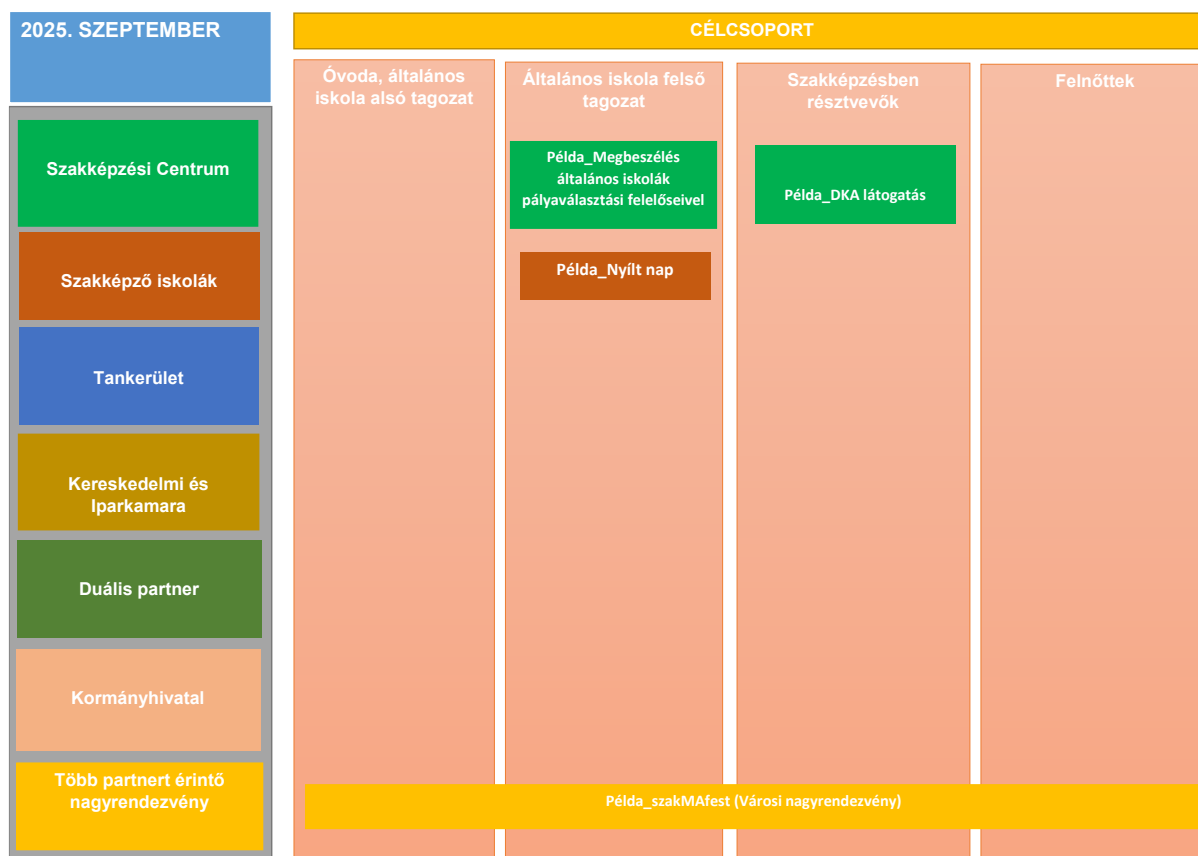
Pályaeorientációs naptár online platformjának elkészítése

A protokoll összeállításában résztvevő szereplők közös munkájának eredményeként létrejött egy olyan naptár, amelyben minden érintett egységes rendszerben látja a rendezvényeket és a programokat.

Ennek **egyik legnagyobb értéke, hogy megszüntethetőek a párhuzamosságok és programok ütközése, és kialakíthatóak közös és egymásra épülő programelemek.**

A koordináció eredményeképpen létrejövő programok és a közös naptár hatékony szerepet játszik a pedagógusok, valamint a pályaválasztás előtt álló diákok és szüleik tájékoztatásában.

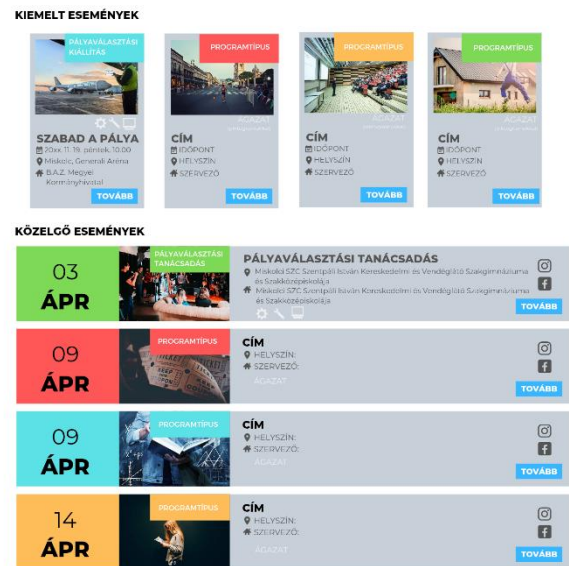
A naptár az eseményeket időrendben és célcsoportokra bontva ábrázolja.

A Miskolci Szakképzési Centrum itt látható online mintanaptára másfajta megjelenítésben mutatja meg az éves rendezvényeket. Előnye, hogy lehet helyszín- vagy ágazat szerinti szűrést végezni.

Az érdeklődő kereshet pl. rendezvényekre vagy szakkörökre.

A nagyobb horderejű (többszereplős, több napos, nagy látogatószámot mozgató) rendezvények pedig kiemelt eseményként jelennek meg. A közelgő eseményekre a nyitó oldal hívja fel a figyelmet.

2.4 DUÁLIS PARTNEREK A KARRIERÚT TÁMOGATÁSÁBAN

A duális képzőhelyek, vállalatok és egyéb gazdasági szereplők nélkülözhetetlen partnerei a pályaeorientációs munkának. **A vállalatok szerepvállalása különösen fontos a karrierút-támogatásban, hiszen gyakran az első munkahelyet jelentik a végzős diákok számára.** A cégek részvétele hitelesíti a bemutatott szakmákat, mivel közvetlen kapcsolatot teremtenek a munka világával. A tanulók így nem csupán elméleti információkat kapnak, hanem **élményszerű tapasztalatokat is szerezhetnek a különböző munkaterületekről.** A vállalatok bevonása sokféle formát ölthet: üzemlátogatások, pályaeorientációs napokon való részvétel, gyakorlati bemutatók, szakemberek által tartott előadások. Ezek mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanulók reális képet kapjanak az adott szakmáról és munkakultúráról, és megalapozott döntést hozzanak a továbbtanulás vagy a munkába állás tekintetében. Különösen fontos, hogy ezek a programok célzottan a tanulók életkorához és előképzettségéhez illeszkedjenek. Ebben támogató szerepet játszhatnak a kapcsolati munkatársak (kapcsolati koordinátorok).

Gyakorlati tapasztalat és elmélet összehangolása a szakképzésben

A minőségi szakképzés sem valósulhat meg a duális képzőhelyek aktív közreműködése nélkül. A két intézményrendszer közötti hatékony együttműködés lehetővé teszi, hogy a tanulók az iskolai elméleti tudást gyakorlati tapasztalatokkal egészítsék ki. Ez nemcsak a szakmai fejlődést segíti elő, hanem a **tanulók munkahelyi szocializációját** is támogatja. A közös munka során a duális partnerek és a szakképző intézmények összehangolják a képzési tartalmakat, figyelembe veszik egymás visszajelzéseit, és együttműködnek a tanulók teljesítményének értékelésében is. Ez lehetőséget teremt arra, hogy a képzési rendszer rugalmasan reagáljon a munkaerőpiaci igényekre, miközben biztosítja a tanulók fejlődését és motivációját. Az együttműködés nemcsak a meglévő jó gyakorlatok fenntartását jelenti, hanem új módszertani megközelítések közös kidolgozását is. A szakképző intézmények és a cégek **közösen dolgozhatnak ki olyan pályaeorientációs modulokat, amelyek az adott szakma sajátosságait figyelembe véve,**

interaktív- és élményszerű módon mutatják be a munkafolyamatokat. Ilyenek lehetnek például projektnapok, versenyek.

Kompetenciaalapú pályatervezés és ágazati együttműködés

A munkaerőpiacon egyre nagyobb szükség lesz a szakmák, szakterületek közötti átjárhatóság tudatosítására. A pályorientáció egyik kulcskérdése, hogy **képes-e érzékelteni a szakmák közötti kapcsolatokat, az ágazatok együttműködési lehetőségeit**, és a kompetenciák átvihetőségét. Kiváló példa erre az elektronika, elektrotechnika és a gépészet területe. Míg korábban ezek elkülönült szakmaterületek voltak, ma már számos metszéspont létezik (például az ipari automatizálás, automatizált robotkar). Hasonló módon kapcsolódhat az egészségügy és az informatika, a mezőgazdaság és a gépészet (precíziós gazdálkodás). Ezek **az ágazatközi kapcsolatok** nemcsak **új pályaalternatívákat nyitnak meg** a fiatalok előtt, hanem **a tanulók gondolkodását is tágítják**: segítenek meglátni a lehetőségeket ott is, ahol elsőre nem nyilvánvalóak.

A pályorientációs programokban tehát érdemes olyan projekteket, eseményeket, tematikus napokat szervezni, amelyek ágazatok közötti együttműködést is meg tudnak mutatni, és hozzájárulnak a fiatalok rugalmasabb, kompetenciaalapú pályatervezéséhez.

2.5 AZ ÁGAZATI SZEMLÉLET A PÁLYAORIENTÁCIÓBAN ÉS ÉLETPÁLYA-TANÁCSADÁSBAN

Ágazati megközelítésű pályorientáció

A szakképzés új rendszerében kiemelt jelentősége van az ágazati szemléletnek. A SZAKKÉPZÉS 4.0 stratégia alapján létre jöttek az Ágazati Készségtanácsok, amelyek meghatározzák az ágazatokba tartozó szakmai kimenetek képzési tartalmait és a vizsgakövetelményeket.

Az ágazati szemlélet az egyéni- és csoportos pályorientációban

A megalapozottabb karrierdöntés érdekében a **fiatalok a középfokú szakképző intézményekbe jelentkezéskor ágazatot választanak. A szakma választása az ágazati alapoktatás lezárásakor történik.** Ennek nagy előnye az is, hogy a későbbi pályakorrekció során az ágazati alapismereteket nem kell újra tanulni, rövidül az átképzés időtartama.

Az ágazati szemléletet erősíteni kell, tudatosan kell kezelni a pályorientáció és életpályatanácsadás megújítása során. Ebben már jelentős előre lépések történtek az elmúlt időszakban. A szakképzéssel kapcsolatos lehetőségeket és információkat országos szinten az IKK Nonprofit Zrt. rendszerezi és mutatja be a weboldalán, ahol ágazatok és szakmák szerint is kereshetünk tartalmakat.

Szakmakártyák - szakmakereső

Ágazatok Szakmák

Bányászat és kohászat
Hány intézmény hirdetett képzést?
2 helyen LISTA

Egészségügy
Hány intézmény hirdetett képzést?
63 helyen LISTA

Egészségügyi technika
Hány intézmény hirdetett képzést?
1 helyen LISTA

Elektronika és elektrotechnika
Hány intézmény hirdetett képzést?
117 helyen LISTA

Élelmiszeripar
Hány intézmény hirdetett képzést?
63 helyen LISTA

Építőipar
Hány intézmény hirdetett képzést?
122 helyen LISTA

Szakmakártyák - szakmakereső

Élelmiszeripar

Ni az első dolog, ami eszedbe jut a hungarikum szó hallatán? Hazai borok, hamisítatlan szabolcsi alma, egyedülálló dobostorták vagy éppen a kakasnyálka? Elhivatott vagy az egészséges és tudatos táplálkozás iránt? Szeretnéd, ha minél többen egészségesen étkeznének, véve a környezetet és elkerülve számos fenyegető betegséget? Érdekel a cukrászat, az édességkészítés vagy éppen a húsok készítése? Ha igen, akkor itt találod a szakmáidat! Az élelmiszeripari ágazat keretén belül 16 főle-családból választhatod, hozzájárulva ahhoz, hogy olyan élelmiszereket állíts elő, amelyek biztonságos és egészséges és higiénizált táplálékot és nem utolsósorban finomak is. Talán sokan nem is hiszik, hogy mennyi munka és szakértés szükséges a mindennapi élelmiszereink biztonságos és jó minőségű előállításához. Minden egyes szakma, amely ehhez az ágazathoz tartozik, állandó fejlesztést, kreativitást és elhivatottságot igényel. Járulj hozzá te is a hazai élelmiszeripar gyarapításához!

Választható szakmák és szakmairányok

Technikai képzésben

Bor- és pezsgőgyártó technikus	Élelmiszer-ellenőrzési technikus	Erjedés- és üdítőital-ipari technikus
Húsipari technikus	Sütő- és cukrászipari technikus	Tartósítási technikus

Az érdeklődő színes összefoglalást kaphat az ágazat sajátosságairól, megjelennek a választható szakmai kimenetek. A szakmakártyák **részletes leírást tartalmaznak a szakmákról, a szükséges kompetenciákról, a képzési időről és még térképen is megmutatják, hogy melyik iskolákban folyik képzés az országban.**

Az ágazati szemlélet az egyéni- és csoportos pályaaorientációban

Az egyéni- és csoportos pályaaorientációban az ágazati logikának több területen is meg kell jelennie. Erre a tanácsadónak tudatosan kell készülnie, sok információt kell előzetesen összegyűjteni és strukturálni.

• Fel kell térképezni, hogy az adott ágazathoz milyen kompetenciákra van szükség

Sikeres pályaválasztásról akkor beszélünk, ha az egyénnek a képességeinek, készségeinek, személyes jellemzőinek és motivációnak megfelelő pályát sikerül megtalálnia. Ennek az alapja az adott ágazat, szakma elvárásainak megismerése. Jelenleg egy tanácsadó leginkább az IKK Nonprofit Zrt. szakmakártyáira támaszkodhat, ami közérthető formában írja le a szakma elvárásait. Elfogadott egységes kompetenciamérés sincs a pályaaorientációban. A tanácsadás során leginkább a fiatalok önértékelésére alapozva lehet értékelni, hogy milyen szinten felelnek meg ezeknek az elvárásoknak, például mennyire jó a problémamegoldó képességük vagy a kommunikációjuk.

• Ágazati fókuszú, reális pályakép kialakítása

A gyakorlatban azt tapasztaljuk, hogy a diákoknak nincs valós pályaképük. Az egyes szakmákról sokszor a szülők és a környezet idejétmúlt beidegződései alapján gondolkodnak. A valóságban például az autószervezetek ma már nem olajos munkahelyet jelentenek, a szerelők digitális hibakód olvasókat használnak, a vegyipari technikusok fehér köpenyben ülnek a számítógép előtt az irányító teremben. Az IKK Nonprofit Zrt. szakmakártyái mellett nagyon sok videó anyag és rendezvény is segít az eligazodásban, az ágazatok megismerésében.

A fiatalok gyakran nem ismerik a pályák hétköznapi elvárásait sem, nem számolnak azzal, hogy egy fodrász nyolc órát áll a munkája során vagy, hogy egy turisztikai szakember az ünnepnapok nagy részét is munkával tölti.

• Ismerni kell a beiskolázási helyzetet az ágazatban

A beiskolázási helyzet az egyes ágazatokban nagyon eltérő. Vannak országosan népszerű ágazatok, mint az Informatika és távközlés vagy Turizmus-vendéglátás. Egy térségben lehetnek egyedi helyzetek, amik befolyásolják azt, hogy mennyi jelentkező van az egyes ágazatokban. A tanácsadás részeként fel kell mérni, hogy abban a térségben milyen a beiskolázási helyzet a választott ágazatban, illetve a pályaválasztás előtt álló fiatal eredményei (pl. általános iskolai eredmények) alapján mik a reális lehetőségek.

- **Fel kell térképezni a duális képzési lehetőségeket**

A duális képzés lehetősége nagyon fontos a karriertervezésben. Országos szinten vannak tendenciák, a Turizmus-vendéglátás ágazatban nagyon magas, míg a Gazdálkodás és menedzsment ágazatban nagyon alacsony a duális képzés szintje. Egyes térségekben ebben is nagy különbségek lehetnek, egy autógyár jelenléte óriási igényt generál a Specializált gép- és járműgyártás területén a duális képzésben résztvevő diákokra.

- **Továbbblépés lehetősége a felsőoktatásba**

A valódi karriertervezés során előre kell gondolkodni a felsőoktatási tanulmányok szintjéig. Át kell tekinteni, hogy a város, a régió milyen továbbtanulási lehetőségeket kínál, hol lehet folytatni felsőfokon a tanulmányokat az adott ágazatban. Az egyes felsőoktatási intézmények értékelésben sokat segítenek a felsőoktatási rangsorok is.

- **Munkaerőpiaci helyzet, munkavállalási kondíciók az ágazatban**

A tanácsadási folyamat nem szigorúan azonos lépésekben történhet, így akár első lépés is lehet egy ágazat munkaerő-piaci helyzetének feltérképezése, hiszen, ha valaki mindenképp helyben képzei el a karrierét akkor a helyi munkaerőpiac lehetőségeit kiemelten kell figyelembe venni. Sokszor nem kezelik megfelelő súllyal, de a karriertervezésnél kiemelt szempont az elérhető jövedelem. A fiatalok nem látják át például, hogy egyes építőipari hiányszakmákban egy pályakezdő jobban kereshet, mint egy diplomás munkavállaló.

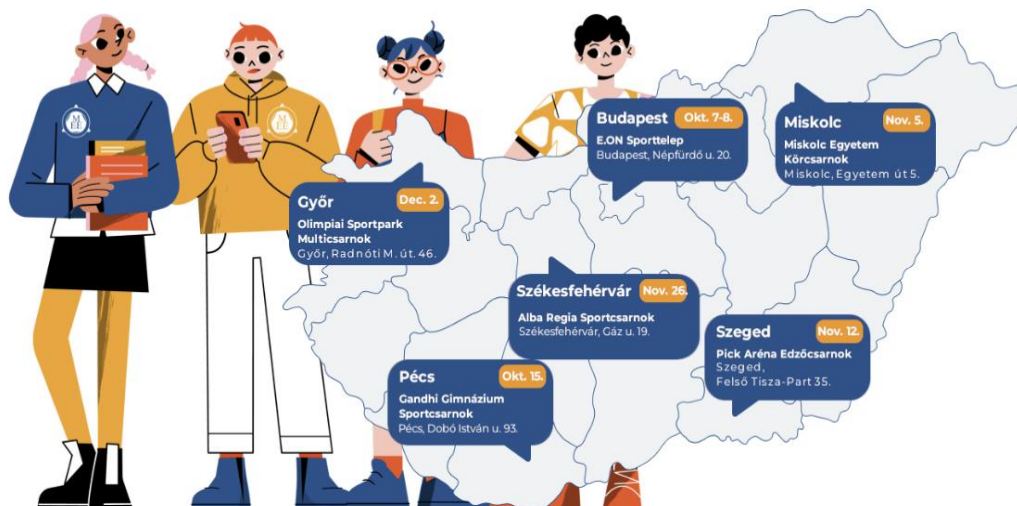
A Program keretében felmérésre kerülnek a kompetenciaelvárások az egyes ágazatok foglalkoztatóinak véleménye alapján. Pilot jelleggel kompetencia mérés történik a szakképzésben részt vevők egy kisebb létszámú csoportjában.

Gyakorlati lehetőségek az ágazati szemlélet megjelenésére a pályaaorientációs tevékenységekben

A pályaaorientáció hétköznapi gyakorlatában több helyen is megjelenhet az ágazati szemlélet. Ez a gondolkodás az általános iskolások és a szakképzésben tanuló diákok esetén is fontos.

- **Ágazati fókuszú pályaaorientációs rendezvények**

Egy-egy ágazat népszerűsítésére fókuszálva is szervezhetők programok. A „Mia pálya?” pályaválasztó fesztivált például a Magyar Elektrotechnikai Egyesület az elektronikai pályák népszerűsítése érdekében indította. Mára hat helyszínen több műszaki ágazat is jelen van a programokon.

- **Ágazati projektalapú foglalkozások**

A projektfeladatok megoldása során a diákok kisebb csoportokban oldanak meg egy-egy, az ágazatra jellemző valós problémát. Például a Gépészet ágazatban egyszerű alkatrész tervezése és 3D nyomtatása vagy a Turizmus-vendéglátás ágazatban menü összeállítása és kalkuláció. A projektek megvalósítása az ágazat megismerése mellett elősegíti a kompetenciafejlesztést és a tanulók önismeretét.

- **Ágazati élmény-gyárlátogatások**

Szervezhetők látogatások olyan cégekhez, üzemekhez, műhelyekhez, ahol az adott ágazathoz kapcsolódó valós munkahelyeket ismerhetik meg a diákok „jobshadowing” programok keretében. Nemcsak a munkaeszközöket, hanem a munkakörnyezetet, a munkatempót, a munkafolyamatokat is megtapasztalhatják.

Vállalati önkéntesek, „nagykövetek” bevonása hitelesíti az élményt.

- **Ágazati nagykövetek, életút-interjúk**

A pályaválasztást és pályamegerősítést támogathatják azok a rövid portrék a sikeres szakemberekről, mesterekről, vállalkozókról, akik egy-egy ágazatban sikeressé váltak. Honnan indultak, hogyan jutottak el a jelenlegi pozíciójukig? A tanulók számára motiváló lehet, ha látják, hogy egy ágazatban többféle karrierút is elérhető (pl. mester, vállalkozó, mérnök, oktató, külföldi karrier).

- **Ágazati pályaismereti versenyek**

A szakképző intézmények szervezhetnek tudásalapú, interaktív, játékos vetélkedőket az egyes ágazatok témáiban. Ezek online és offline formában is lebonyolíthatók. Ezek a versenyek ösztönözhetik az érdeklődést, erősíthetik a kötődést, fejleszthetik a szakmai szókinccset és tájékozottságot.

- **Ágazati tanulói nagyköveti rendszer**

Az egyes ágazatokból kiválasztott tehetséges, motivált diákok vállalhatják, hogy pályaeorientációs rendezvényeken saját élményeiket, tapasztalataikat megosztják a pályaválasztás előtt álló tanulókkal, a „Tanuló a tanulónak” szemlélet, hitelesebb kommunikáció lehet.

- **Ágazati influenszerek, közösségi médiakampány**

A pályaaorientációs kommunikációba bevonhatóak helyi, ismert vagy hiteles közösségi média szereplők (pl. autószerelő YouTuber, kozmetikus TikTok). Rövid videók, reels-ek, történetek készülhetnek egy-egy ágazat szépségeiről és kihívásairól.

- **Ágazati „shadowing” program – egy nap egy szakmában**

Egy-egy tanuló egy napra követhet egy szakembert a munkájában. Kérdezhet, megismerheti a valóságot. Ez egy hatékony, személyes élményre épülő pályaaorientáció és pályamegerősítés lehet.

- **Ágazati szimulációs gyakorlatok – VR / AR technológiával**

Különösen a technológiai ágazatokban (pl. Gépészet, Informatika és távközlés, Egészségügy) használhatóak olyan eszközök, amelyekkel virtuálisan modellezhető egy-egy szakmai helyzet. Ez is segíthet dönteni: „nekem való-e ez a világ?”

- **Tanulói tapasztalatok gyűjtése egy-egy ágazatról**

A diákok ágazati pályaismereti tevékenységeiket (látogatások, bemutatók, versenyek, beszélgetések), tapasztalatait dokumentálják. A dokumentáció/portfólió felhasználható a szakmaválasztás megalapozásához, a tanácsadási beszélgetésekhez vagy akár a motivációs interjúkhoz is.

3 AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK HATÉKONYABB ELÉRÉSE

3.1 AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK VEZETŐIVEL, PÁLYAORIENTÁCIÓS FELELŐSEIVEL ÉS PEDAGÓGUSAIVAL ÚJ STÍLUSÚ PARTNERTALÁLKOZÓK SZERVEZÉSE

Az általános iskolák meghatározó szereplők a tanulók pályaaorientációs folyamatának korai szakaszában. A pályaválasztási döntések alapjai nem a 7–8. évfolyamon születnek meg, hanem jóval korábban: az érdeklődés, a tanulási motiváció, a szakmákhoz kapcsolódó első benyomások és az önismeret csírái már alsó tagozatban is formálódnak.

A konkrét továbbtanulási döntésben, az iskolaválasztásban a legfontosabb szereplő még most is az osztályfőnök. Elmondható, hogy az általános iskolák pedagógusainak kevésbé reális, pontos képük van a szakképzés átalakulásáról és előnyeiről, így információkkal mindenképpen támogatni szükséges őket.

Ezért kulcsfontosságú, hogy a szakképző intézmények és a szakképzési centrumok erős, rendszeres és innovatív együttműködést alakítsanak ki az általános iskolák vezetőivel, pályaaorientációs felelőseivel és pedagógusaival.

A hagyományos tájékoztató jellegű partneri értekezletek mára nem elegendők. Új, interaktív, közös gondolkodásra épülő partnertalálkozókra van szükség, amelyek valós párbeszédet indítanak el az intézmények között és támogatják a pályaaorientációs tevékenységek összehangolását.

Új stílusú partnerségre és találkozásokra van szükség, hogy:

- **közös szakmai nyelvet** teremtsenek az általános iskolák és a szakképző intézmények között;
- bemutassák a **modern szakképzés valós lehetőségeit**, tanulási útjait, innovatív technológiai tereit (pl. DKA laborok),
- támogatást nyújtsanak az iskoláknak abban, hogy objektív, **naprakész információkat adhassanak a tanulóknak** és szüleiknek,
- felépítsék a személyes **bizalomra épülő szakmai együttműködést**;
- közös programtervezést és hosszú távú **együttműködési modellt alakítsanak ki**.

A találkozók szemléletének élményalapúnak, partnerinek, bevonónak és megoldásorientátnak kell lenniük túlmutatva a szóbeli tájékoztatókon.

Az új stílusú eseményeknek ki kell törniük a frontális előadások keretéből, és olyan formákat kell alkalmazniuk, amelyek valódi aktív részvételt és közös gondolkodást generálnak:

- **Interaktív szakmai workshopok**, ahol lehetőség van jó pályaaorientációs gyakorlatok bemutatására, közös tervezésre, az éves programnaptár egyeztetésére és a rendezvények összehangolása.
- **DKA-labor és szakmai tanműhely bemutatók**, amelyeknek része lehet a Digitális Közösségi Alkotóműhely vagy más tanműhelyek interaktív megtekintése, ahol a pedagógusok maguk is kipróbálhatják az eszközöket. A személyes élmény megerősíti a modern szakképzés iránti bizalmat.
- **"Ágazatok testközelből" – mini bemutatók** a különböző szakmák rövid, élményszerű bemutatói a duális partnerek bevonásával, ahol elhangozhatnak a mesterek történetei, lehetőség van a szakmai eszközök kipróbálására.
- **Kerekasztal-beszélgetések**, ahol elindulhat a szakképző intézmények vezetői, általános iskolai igazgatók és pályaaorientációs felelősök közös beszélgetése a pályaválasztásról, a karriertervezésről és a szakképzés lehetőségeiről.

Az általános iskolák vezetőinek és pedagógusainak elérése közvetlenül, a közösségi médián keresztül is megtörténhet. El lehet juttatni pozitív üzeneteket, rövid videókat a jól sikerült rendezvényekről, versenyeredményekről és a fejlesztésekről.

A partneri együttműködés megerősítése – operatív elemek

- **Bevonás az éves pályaaorientációs protokoll elkészítésbe**, ahol a tanév programjainak időzítését, az együttműködés konkrétumait lehet egyeztetni. Ez is biztosítja, hogy ne legyenek párhuzamosságok, túlterhelések vagy információs ütközések.
- **Kapcsolattartói rendszer kiépítése**, ami lehetővé teszi, hogy minden általános iskolának legyen kijelölt kapcsolattartója a szakképzési centrumtól, aki összegyűjti az igényeket, segít a programok összehangolásában, támogatja a tanárok információellátását.
- **Visszajelzés és értékelés** - a programokat követően rövid értékelés szükséges, amely alapján finomítható a következő esemény tartalma.

Az új típusú együttműködés sok eredménnyel járhat:

- közelebb kerül egymáshoz a köznevelés és a szakképzés;
- nő a pedagógusok pályaismerete, így hitelesebben támogatják a tanulókat;

- egységesebb lesz a pályaválasztási kommunikáció, csökken a téves információk aránya;
- erősödik a szülőknek szóló tudatos kommunikáció;
- az általános iskolák bátrabban és aktívabban vesznek részt a szakképző intézmények programjaiban;
- a tanulók motiváltabban, megalapozottabb döntésekkel lépnek tovább a középfokú oktatásba.

3.2 AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK SZÁMÁRA SPECIALIZÁLT TÁJÉKOZTATÓ ANYAGOK ÖSSZEÁLLÍTÁSA

Az általános iskolások megszólításának és tájékoztatásának hatékony eszköze a naprakész **tájékoztatók összeállítása és eljuttatása a célcsoporthoz.**

Az általános iskolák pedagógusai, osztályfőnökei és vezetői kulcsszereplők a tanulók pályaválasztási döntésének formálásában, ugyanakkor sok esetben nem rendelkeznek naprakész, hiteles információkkal a szakképzés rendszeréről, az ágazatok sajátosságairól és a térségben elérhető képzési lehetőségekről. **A specializált, célcsoporthoz igazított tájékoztató anyagok összeállítása ezért alapvető eszköze** annak, hogy a szakképzés és a köznevelés között megerősödhesen a szakmai kapcsolat, valamint, hogy az általános iskolák a tanulók és a szülők is pontos, vonzó és érthető információkat kapjanak. A szakképzési centrumok pályaaorientációs kiadványokat készítenek és juttatnak el az általános iskolákba, és ma már elengedhetetlen, hogy ezek kiadványok korszerűek, vizuálisan vonzóak, rövidek, könnyen érthetőek és pedagógiai szempontból is használhatóak legyenek. Kiemelten fontos, hogy ne csupán a képzési kínálat felsorolását tartalmazzák, hanem segítsék az iskolákat a pályaaorientációs folyamatba való aktív bekapcsolódásban.

Javasolt tartalmi elemek:

- A szakképzési rendszer áttekintése, tanulási utak és továbbtanulási lehetőségek.
- A képességekre és készségekre épülő, karrier szemléletű pályaaorientáció erősítése.
- Ágazati bemutatók modern munkakörökkel, technológiákkal, valós példákkal.
- Az ágazatok és a megszerezhető szakmai végzettségek rövid, közérthető bemutatása.
- DKA és egyéb élményalapú programlehetőségek, kipróbálható tevékenységek; szülőknek szóló aloldal vagy melléklet a döntéstámogatás erősítésére.
- Digitális tartalmakhoz mutató QR-kódok (videók, szakmabemutatók, online tájékoztatók).

A tájékoztató anyagok hatékonysága akkor a legnagyobb, ha a terjesztés nem egyszeri alkalom, hanem rendszeres: évente frissített kiadványok, témaspecifikus füzetek, valamint online könnyen elérhető verziók is készülnek. A digitális platformra feltöltött anyagok lehetővé teszik az azonnali frissítést, a pedagógusok könnyű hozzáférését és a szülők bevonását. A célzott kommunikáció, a korszerű tartalom és a széles körű terítés együtt biztosítja, hogy az általános iskolák valóban képesek legyenek közvetíteni a szakképzés valós értékeit, modern lehetőségeit és karrierútjait, így jelentősen hozzájárulnak a tanulók tudatos pályadöntéseikhez.

Jó példa erre a Miskolci Szakképzési Centrum célcsoportra formált, játékos KARRIERTERVEZŐ kiadványa.

3.3 AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁS KOROSZTÁLY SZÁMÁRA NYÚJTOTT TANÁCSADÁS

Az általános iskolás korosztály pályaaorientációja akkor lehet igazán hatékony, ha a tanulók nem csupán általános információkat kapnak a továbbtanulási lehetőségekről, hanem személyre szabott támogatásban is részesülnek. Az egyéni- és csoportos tanácsadás beépítése az általános iskolák pályaaorientációs rendszerébe kiemelten fontos, hiszen már 10–14 éves korban formálódik az önismeret, az érdeklődés, a motiváció és a pályakép, amelyek később meghatározzák a tanulók döntéseit.

A **csoportos tanácsadás** célja, hogy a tanulók együtt, biztonságos közegben fedezhessék fel érdeklődési területeiket, erősségeiket és képességeiket. A személyközpontú, élményalapú foglalkozások – például érdeklődési térképek, kompetencijátékok, „szakma-szituációs” gyakorlatok – elősegítik a pályaismeret bővítését, valamint támogatják a pályával kapcsolatos téves hiedelmek és szorongások oldását. A csoportos forma különösen hatékony a pályaaorientáció korai szakaszában, mert élményszerű, motiváló, közösségépítő jellegű.

Az **egyéni tanácsadás** mélyebb, személyre szabott támogatást nyújt azoknak a tanulóknak, akik bizonytalanok, pályaválasztási nehézségekkel küzdenek, vagy sajátos körülményeik miatt fokozott figyelmet igényelnek. Az egyéni alkalmak során a tanuló személyes érdeklődése, tanulási stílusa, erősségei és élethelyzete kerülnek fókuszba. Az ilyen típusú tanácsadás nagy szerepet játszik az inkluzív pályaaorientáció megvalósításában, segítve a hátrányos helyzetű vagy sajátos nevelési igényű tanulók támogatását is.

Az általános iskolások egyéni tanácsadása dedikáltan a Pedagógia Szakszolgálatok feladata. Számos esetben azonban kapacitáshiány miatt nem tud mindenki egyenlő eséllyel részt venni a tanácsadási folyamatban. A lehetőségeket szélesíti és a hatékonyságot is növeli, ha az iskolákban dolgozó pályaaorientációs felelősök és pedagógusok együttműködnek a szakképzési centrum szakembereivel. A rendszeres jelenlét, a tervezett ütemezés (pl. havi vagy negyedéves

tanácsadási napok), valamint az egységes módszertan biztosítja, hogy a tanulók hosszú távú, következetes támogatást kapjanak.

Az egyéni- és csoportos tanácsadás beépítése az általános iskolai pályaaorientációs gyakorlatba személyre szabottabb, befogadóbb és eredményesebb pályatervezési folyamatot tesz lehetővé, amely jelentősen hozzájárul a tanulók tudatosabb és realisabb továbbtanulási döntéseihez.

3.4 AZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI HELYSZÍNNEL SZERVEZETT INNOVATÍV PROGRAMOK

Az általános iskolák hatékony elérésének egyik legerősebb eszköze az iskolai helyszínekre szervezett, élményalapú pályaaorientáció. Az intézmények kapacitásai és a tanulók eltérő lehetőségei miatt **kiemelten fontos, hogy a szakképzési centrumok képesek legyenek a programokat „házhöz vinni”**. Az olyan innovatív formák, mint a mobil DKA (Digitális Közösségi Alkotóműhely) kitelepülések, látványos, a tanulói aktivitásra építő és modern módon mutatják meg a szakmák világát, és hatékonyan segítik az érdeklődés felkeltését alsó és felső tagozatban egyaránt.

A mobil DKA olyan mozgó műhely vagy eszközpark, amely lehetővé teszi, hogy a tanulók saját iskolai környezetükben próbálhassanak ki digitális technológiákat (pl. 3D nyomtatás, lézervágás, robotika, VR, elektronika). Ez a megoldás különösen hatékony azokban a térségekben, ahol az általános iskolák nehezebben tudják megoldani a látogatást a szakképző intézményekben. A kitelepülés csökkenti az esélyegyenlőtlenségeket, és élményt biztosít azoknak a tanulóknak is, akik számára egyébként kevés lehetőség adódna modern technológiák megismerésére (bővebben lásd 63. oldal).

A program szervezésekor érdemes több elemre építeni:

- **Tematikus foglalkozások** (pl. „Robotika a mindennapokban”, „A tervezéstől a tárgyig”).
- **Miniprojektek**, amelyek során a tanulók rövid idő alatt kézzelfogható eredményt hoznak létre.
- **Szaktanabemutatók**, amelynek során a szakmák tevékenységeinek, eszközeinek kipróbálásán keresztül kaphatnak ízelítőt arról, hogy mit is csinál egy szakember a munkája során.
- **Pedagógusok bevonása**, módszertani ötletek és tanórai integrációs javaslatok átadásával.

A mobil DKA programok akkor fejtenek ki hosszú távú hatást, ha rendszerezettek, előre tervezettek és illeszkednek az adott iskola pályaaorientációs tervéhez. A kitelepülések eredményeit érdemes dokumentálni (fotók, videók), amelyeket később a szakképző intézmények a kommunikációban, az általános iskolák pedig saját pályaaorientációs napjaikon használhatnak.

4 A KARRIERTANÁCSADÁS ERŐSÍTÉSE A SZAKKÉPZÉS SZAKASZÁBAN

A pályaaorientáció és életpálya-tanácsadás rendszerének a szakképzésben való fejlesztése során az egyik legfontosabb szemléletváltás az, hogy **sokkal nagyobb figyelmet kell fordítani a szakképzésben tanuló diákok karriertanácsadására**.

4.1 EGYÉNI ÉS CSOPORTOS KARRIERTANÁCSADÁS A SZAKKÉPZÉSBEN

A karriertanácsadás különösen meghatározó abban a szakaszban, amikor a diákok konkrét ágazathoz, szakirányhoz kapcsolódó tudást és tapasztalatokat szereznek, miközben egyre közelebb kerülnek a munkaerőpiacra lépés pillanatához. A tanácsadás szerepe ezért átalakul: a fókusz a szakmai identitás fejlesztésére, a pályamegerősítésre, az önismeret mélyítésére és az álláskeresésre való felkészítésre helyeződik. Az egyéni és csoportos tanácsadásnak olyan specialitásai vannak ebben az életkorban, amelyek túlmutatnak az általános iskolai pályaaorientációs támogatáson.

A tanácsadás célja a szakirányú oktatás szakaszában

Ebben az időszakban a tanácsadás feladata nem csupán a pályaválasztás információs támogatása, hanem:

- a tanulók szakmai elköteleződésének megerősítése,
- a szakmai kompetenciák és önismeret fejlesztése,
- a pályaidentitás kialakítása,
- a lemorzsolódás megelőzése,
- az álláskeresési készségek fejlesztése,
- a munka világába történő belépés támogatása.

A tanácsadási folyamat személyközpontú, fejlesztő és támogató jellegű, a tanulók élethelyzetéhez és céljaihoz igazodik.

• Az egyéni karriertanácsadás specialitásai a szakképzésben

- Erőteljesebb önismereti fókusz.

A tanulók már gyakorlati tapasztalatokkal rendelkeznek, így a tanácsadó az önismeretet **konkrét** élményekre, teljesítményekre és visszajelzésekre építi. Fontos feladat a kompetenciák és erősségek azonosítása, a szakmai visszajelzések feldolgozása, a fejlesztendő területek kijelölése.

- A szakmai identitás fejlesztése.

A szakképzésben különösen fontos annak tudatosítása, hogy a tanuló milyen típusú szakemberré szeretne válni, így a tanácsadás feladata a szakmai értékek feltérképezése, az ágazaton belüli specializációk áttekintése, továbbá a hosszú távú karriercélok kialakítása.

• Pályamegerősítő tanácsadás

A tanácsadó segíti a tanulót:

- a szakmával kapcsolatos bizonytalanságok feltárásában,
- a reális pályakép kialakításában,
- a tanulási motiváció megerősítésében.

• Álláskeresési felkészítés egyénre szabva

A tanulók élethelyzetéhez és céljaihoz igazodó támogatás:

- személyes önéletrajz, portfólió elkészítése,
- egyéni interjúra való felkészítés,
- karrierterv kialakítása, lépéseinek meghatározása.
- **Hátránykompenzáció és pszichoszociális támogatás**

Egyéni tanácsadás során gyakran előkerülnek olyan élethelyzeti problémák, amelyek hatással vannak a tanulási és szakmai előrehaladásra. A tanácsadó szerepe érzékeny, segítő attitűddel támogatni a tanulót és a megfelelő támogató szervezet/hálózat bevonása a folyamatba.

A csoportos tanácsadás szerepe és specialitásai a szakképzésben

A csoportos tanácsadás alkalmas arra, hogy a tanulók közösségi élményen keresztül dolgozzanak szakmai jövőképükön, fejlesszék kommunikációs készségeiket, önismeretüket és együttműködésüket.

- **Szakmai pályaképet formáló csoportfoglalkozások**

A foglalkozások témái lehetnek:

- egy nap a szakmában – valós munkaszituációk feldolgozása;
- szakmai szerepek és feladatok játékos bemutatása;
- ágazati karrierutak áttekintése.

- **Motiváció- és készségfejlesztő csoportok**

A tanulók együtt dolgoznak a következő területeken:

- kommunikáció és együttműködés,
- stresszkezelés és megküzdés,
- szakmai önbizalom fejlesztése,
- problémamegoldás a munkahelyen.

- **Álláskeresési csoporttréning**

A csoportos forma kiváló a gyakorlati készségek elsajátítására:

- állásinterjú-szimuláció több szereplővel,
- visszajelzések és reflexiók közös feldolgozása,
- szerepjátékok valós munkáltatói helyzetekkel,
- megjelenés, viselkedés, önbemutató gyakorlása.

- **Pályamegerősítő élményprogramok**

A tanulók pályaidentitása erősödik, ha:

- szakmai műhelyekben kipróbálhatják a szakma különböző részterületeit;
- duális partnereknél „mini munkatapasztalatot” szerezhetnek;
- szakmai versenyeken és projektfeladatokban vesznek részt.

- **A tanácsadás integrálása a duális képzés folyamatába**

A tanácsadási tevékenység akkor hatékony, ha a vállalati gyakorlati képzőhelyekkel összehangolt, melynek sajátosságai a következők:

- háromoldalú kommunikáció: tanuló – iskola – vállalat,
- a duális mentor bevonása az egyéni tanácsadási folyamatba,
- rendszeres visszajelzési körök kialakítása,
- problémák korai felismerése és kezelése (motivációvesztés, lemorzsolódás) több szereplő együttműködésében.

A tanácsadó és a gyakorlati képzőhely együtt segíti a tanulót abban, hogy megtalálja a saját helyét a szakmában.

Az egyéni és csoportos tanácsadás a szakképzés szakaszában a pályaeorientáció egyik legnagyobb hatású eleme. A tanácsadás célja ebben a szakaszban nem csupán a tájékoztatás, hanem az, hogy a tanulók képesek legyenek tudatos, önazonos és jövőorientált karrierúton elindulni – stabil alapokkal, belső motivációval és megfelelő támogatással.

Nagyon hatékony támogató rendszert fejleszthetünk a hálózatokban való gondolkodás megerősítésével, azaz a karriertanácsadói hálózat kialakításával. Ehhez arra van szükség, hogy a Szakképzési Centrumok intézményeiben legyenek a feladatra felkért és felkészült szakemberek.

A felkészüléshez a fentiekben bemutatott, OTR-ben engedélyezett karriertanácsadó képzés adhat muníciót a szakemberek számára.

A program keretében Észak-Kelet Magyarországon KARRIERTANÁCSADÓI hálózat jön létre 37 szakképző intézményben, ami jó gyakorlattá válhat a megvalósítást követően a többi régió számára is.

A szakképzés különböző szakaszaiban megvalósítható karriertanácsadás eszköztára tehát igen széleskörű lehet. Természetesen vannak azonos és különböző eszközök és tevékenységek is ezekben a jól elkülöníthető szakaszokban.

Az alábbiakban részletesen is bemutatjuk az szakképzés egyes szakaszaiban a karriertámogatás jellemzőit és ajánlott karriertámogatási fókuszokat, valamint a lehetséges eszközöket.

Az **ágazati alapoktatás szakasza** az ágazat közös alapjainak megismerése, a szakmaválasztásra való tudatos felkészülés időszaka. A **szakirányú oktatás szakaszában** a választott szakmával kapcsolatos pályamegerősítés a cél. A **munkaerőpiacra lépés szakaszában** a végzős diákok munkaerőpiacra való sikeres átlépésének a támogatása a feladat; így az álláskeresés tudatosabbá tétele, a karrierút fókuszú tanácsadás és a karriertervezés.

4.2. KARRIERTÁMOGATÁS AZ ÁGAZATI ALAPOKTATÁS IDŐSZAKÁBAN

A SZAKKÉPZÉS megújult rendszerében a tanulók az **ágazati alapoktatás** keretében ismerkednek meg a választott szakterület alapjaival, majd ezt követően, a megszerzett tapasztalatok birtokában hozzák meg a végső döntésüket arról, mely konkrét szakmában szeretnének továbbtanulni. **A szakképző iskolákban ez a döntési pont az első év végén, a technikumok**

esetében pedig a második év végén következnek el. Ez a rendszer azért is jelentős, mert kivételes lehetőséget ad arra, hogy a tanulók döntése ne csupán benyomásokon vagy előzetes elképzeléseken alapuljon, hanem **tényleges tapasztalatokra, reális információkra és személyes élményekre épüljön**, ami hosszú távon megalapozottabb pályaválasztást tesz lehetővé.

A karriertámogatás helyzete és a kihívásai az ágazati alapoktatás időszakában

- **A karriertámogatás hiányosságai az ágazati alapoktatás idején**

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az ágazati alapoktatás idején a karriertámogatás jelenleg alacsony szinten van jelen. **A tanulók többsége nem rendelkezik kellően részletes és hiteles információkkal a különböző szakmai kimenetekről, a szakmák nyújtotta karrierlehetőségekről és a munkaerőpiaci igényekről.** Sok esetben a választásuk elsősorban személyes szimpátia, családi hatások vagy véletlenszerű benyomások eredménye. Mivel a döntési időszakban kevés a közvetlen tapasztalatszerzési lehetőség, sok tanuló úgy lép tovább, hogy nincs pontos elképzelése a választott szakma mindennapi feladatairól, munkakörnyezetéről és hosszú távú lehetőségeiről.

A legtöbb intézményben a karriertanácsadói funkció nincs formálisan beépítve a szervezeti struktúrába, így a pályaaorientációs feladatok ellátása esetleges és sokszor személyfüggő.

- **Korlátozott tapasztalatszerzés és nem reális szakmakép**

Az ágazati alapoktatás elsődlegesen az iskolák falain belül zajlik, és kevés lehetőséget nyújt arra, hogy a diákok valós vállalati környezetben tapasztalatokat szerezzenek. Ennek következményeként a szakmákról alkotott képük sokszor kevésbé megalapozott: egyes esetekben negatív előítéletek, máskor túlzottan idealizált, nem reális elképzelések alakítják döntéseiket.

A tanulók gyakran nincsenek tisztában az egyes szakmák jövedelmi viszonyaival, a betölthető pozíciókkal, a külföldi munkavállalás lehetőségeivel, valamint a felsőoktatási továbbtanulási kapcsolódásokkal. Sokan a helyi munkaerőpiac kínálatát sem ismerik, így nem tudják felmérni, hogy a térségben milyen munkalehetőségek várják őket. Ezek a hiányosságok növelik annak kockázatát, hogy a választott pálya ne megfelelően illeszkedjen a tanuló adottságaihoz, érdeklődéséhez vagy a munkaerőpiac valós igényeihez.

Fejlesztési irányok és javaslatok

Az ágazati alapoktatás időszaka kiemelt lehetőséget kínál arra, hogy a tanulók megalapozott döntést hozzanak jövőbeni szakmájukról. A valódi tapasztalatszerzés, a hiteles információkhoz való hozzáférés és a személyre szabott tanácsadás mind hozzájárul ahhoz, hogy a választásuk hosszú távon is sikeres legyen. **Ehhez szükség van a képzési tartalmak gyakorlatiasabbá tételére, a tanulók aktív bevonására a szakmai tevékenységekbe, valamint a munkaerőpiac szereplőivel való szorosabb kapcsolattartásra.** Az ilyen irányú fejlesztések nemcsak a pályaválasztást segítik, hanem erősítik a diákok elköteleződését és felkészültségét is.

- **Az ágazati alapoktatás szakmai tartalmainak és képzésszervezésének fejlesztése**

Az ágazati alapoktatás során az oktatott szakmai tartalmakat szorosabban kell kapcsolni az ágazathoz tartozó konkrét szakmákhoz. Ez segíti a tanulókat abban, hogy reális képet alkossanak

saját kompetenciáik megfelelőségéről az adott szakmai elvárásokhoz. A projektfeladatoknál fontos, hogy egyértelműen látható legyen, mely szakmához kapcsolódik az adott feladat, így a tanulók a tapasztalatokat közvetlenül össze tudják kötni a pályaválasztási döntéseikkel.

Karriertanácsadás erősítése

Az ágazati alapoktatás időszakának hangsúlyos szerepet kell kapnia a karriertervezésben. A karriertanácsadók felkészítése során kiemelten kell foglalkozni ezzel az időszakkal, hogy az oktatók és tanácsadók speciális ismeretek birtokában tudják segíteni a tanulókat. A tanulók számára elérhetővé kell tenni a személyes karriertanácsadást az alapoktatás szakaszában, amely során egyéni erősségeiket, érdeklődési területeiket és céljaikat a szakmák jellemzőivel összhangban tudják megvizsgálni.

- **Önálló tájékozódás támogatása**

A diákok önálló tájékozódását támogatni kell korszerű, digitális pályaaorientációs eszközökkel, például szakmabemutató videókkal, interaktív életút-szimulációkkal, jövedelem- és munkaerőpiaci kalkulátorokkal, valamint virtuális szakmabemutatók (pl. 360°-os videók) segítségével, ahol a tanulók digitálisan is bejárhatják a szakmák világát. A szakképzési centrum szinten elérhető szakmaleírásokat érdemes kiegészíteni térségi adatokkal, amelyek bemutatják a jellemző munkaköröket, a belépő- és átlagjövedelmeket, a munkakörülményeket és a fejlődési lehetőségeket. Ez lehetőséget ad a diákoknak, hogy a szakmát ne csupán országos-, hanem helyi viszonylatban is értékelni tudják.

- **Duális partnerek aktív bevonása**

A pályaválasztás megalapozásában a leghitelesebb információkat az ágazatban működő vállalkozások tudják biztosítani. Céglátogatások, szakember-előadások és mentorprogramok szervezésével lehetőséget kell adni a tanulóknak arra, hogy közvetlenül is találkozzanak a választott szakma képviselőivel. Pályamegerősítő programokat szükséges indítani, amelyek során a diákok több szakmát is kipróbálhatnak az ágazaton belül – gyakorlati tevékenységeken, esettanulmányokon, tanműhelyi látogatásokon, virtuális szakmabemutatókon vagy akár „szakmai kalandnapokon” keresztül.

A projekt keretében több helyszínen is megrendezésre kerül olyan **SZAKMAVÁLASZTÓ** rendezvény, ahol a duális partnerek mutatják be a választható szakmákat, a tipikus feladatokat, a kompetenciaelvárásokat és karrierlehetőségeket.

Emellett fontos, hogy a vállalkozások részt vegyenek az ágazati alapvizsgák értékelésében is, hiszen így biztosítható, hogy a követelmények a munkaerőpiac igényeihez igazodjanak, és a tanulók felelősségtudata is erősödjön.

- **Pályaaorientációs elemek beépítése az osztályfőnöki tanmenetbe, karriertanácsadó szakember helye az iskolai struktúrában**

Célszerű a pályaaorientációt beépíteni a 9. évfolyamos tanulók osztályfőnöki tanmenetébe, ezzel biztosítva a rendszeres, strukturált pályaaorientációs tartalmakat. Ennek keretében lehetőség nyílna meghívni duális partnereket, akik a munka világáról, a helyi munkaerőpiaci lehetőségekről, valamint a szakmákhoz kapcsolódó karrierutakról tartanak tájékoztatást.

Minden szakképző intézmény szervezeti struktúrájában célszerű önállóan megjeleníteni a karriertanácsadó pozícióját. A karriertanácsadó feladatköre a pályaeorientációs tevékenységek koordinálása, a tanulók egyéni támogatása, valamint a duális partnerekkel és a szülőkkel való kapcsolattartás. **Ez az intézményesítés biztosítja, hogy a pályaeorientáció ne alkalmi jelleggel, hanem tudatosan tervezett rendszerként működjön.**

Az ágazati alapoktatás időszaka nem csupán a szakmai alapismeretek elsajátítását szolgálja, hanem egyben a tudatos pályadöntés egyik legfontosabb szakasza. Ha ebben az időszakban a tartalmi fejlesztések, a karriertanácsadás erősítése, az önálló tájékozódás támogatása és a duális partnerek bevonása összehangoltan valósul meg, akkor a tanulók megalapozottabb döntéseket hoznak, elkötelezettebbé válnak, és pályájuk jobban illeszkedik a munkaerőpiac való igényeihez.

Az ágazati alapoktatás szakaszában a pályaeorientáció egy összetett folyamat, aminek része

- az önálló tájékozódás,
- az önismeret erősítése,
- a csoportos tanácsadás,
- a személyes tanácsadás,
- a mentorálás,
- a projekt-és élményalapú tanulás együttműködésben duális partnerekkel.

4.2 PÁLYAMEGERŐSÍTÉS

A szakképzésben a pályamegerősítés és a karriertámogatás folyamata kulcsfontosságú annak érdekében, hogy a fiatalok elhivatottan, motiváltan és felkészülten kezdjék meg szakmai pályafutásukat. **A pályamegerősítés során a tanulók visszajelzést kapnak arról, hogy a választott pálya, szakma vagy karrierút valóban illeszkedik-e érdeklődésükhöz, képességeikhez és értékrendjükhöz, különös figyelmet fordítva a szakmai elköteleződés fenntartására.** Ez a folyamat a szakképző intézményekben kezdődik, és meghatározó hatással van a későbbi munkaerőpiaci sikerességre.

A pályamegerősítés fogalma és célja

A pályamegerősítés egy egész életen át tartó folyamat, amely célja a tanulók szakmai identitásának kialakítása és folyamatos fejlesztése, elhivatottságuk erősítése, valamint a munkaerőpiacon való sikeres helytállásuk elősegítése. A pályaidentifikáció a pálya követelményei és a munkát végző személy egyéni jellemzői közötti megfelelést kifejező, dinamikusan változó fogalom, amely jelzi az egyén elégedettségét, eredményességét, társadalmi aktivitását és önmegvalósítási lehetőségeit a szakmai pályán. Ez a jelenség nem egyenlő a munkahelyi bevalással, sokkal inkább a pályaválasztás eredményességét, az egyén elégedettségét, közérzetét, aktivitását és belső harmóniáját fejezi ki.

A pályamegerősítés céljai:

- A tanulók személyes elköteleződésének kialakítása a választott szakma iránt.
- Tudatos döntéshozatal a pálya folytatásáról, legyen szó munkavállalásról vagy továbbtanulásról.
- Reális pályakép megformálása, a várható elvárások és lehetőségek ismeretével.
- A szakmai önbizalom és a kompetenciák megerősítése.
- Kitartás kialakítása a képzési és szakmai kihívásokkal szemben.
- A szakmai életút motivált és célorientált építése.

A szakképzésben a szakmai identitás kialakulása több tényező kölcsönhatásának eredménye, ezek tudatos fejlesztése nélkülözhetetlen. A folyamat során az önismeret, a pályaismeret és a munkaerőpiaci ismeretek összehangolt fejlesztésével erősíthető a szakma és az egyén közötti illeszkedés.

A pályamegerősítés a karriertanácsadás egyik legerősebb eszköze, **csökkenti a lemorzsolódást**, növeli a szakmával való elégedettséget, és hosszú távon hozzájárul a munkaerőpiac stabil utánpótlásához

A pályamegerősítés tudatos folyamata biztosítja, hogy a tanulók választott szakmájukban magabiztosan, motiváltan és a piaci igényeknek megfelelő felkészültséggel helyezkedjenek el. Ez nemcsak a sikeres elindulást segíti, hanem a hosszú távú szakmai fejlődést és a pályán maradást is támogatja.

A szakmai identitás kialakulása nem automatikus folyamat: a tanulók sokszor bizonytalanok, téves elképzelésekkel érkeznek az egyes szakmákról, vagy nehezen látják át saját erősségeiket, lehetőségeiket. Ezért átgondolt, tudatos pályamegerősítési rendszerre van szükség, amely több területen támogatja őket.

Kihívások és megoldási javaslatok

A pályamegerősítés folyamata számos olyan kihívást állít elénk, amelyek közvetlenül befolyásolják a tanulók szakmai elköteleződését és hosszú távú sikerét. A motiváció hiánya, a gyakorlati tapasztalatok szűkössége, a gyenge önbizalom, valamint a pozitív szakmai minták hiánya mind hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a fiatalok bizonytalanul lépjenek a munkaerőpiacra. Ezek a tényezők nem csak az iskolai teljesítményre, hanem a szakmai identitás kialakulására is negatív hatással vannak.

A pályamegerősítéssel kapcsolatos problémák és a lehetséges megoldások:

- **Tanulói motiváció hiánya**

A motiváció hiánya gátolja a szakmai elköteleződést, növeli a lemorzsolódás esélyét, és gyengíti a szakmai identitás kialakulását. Megoldási lehetőségek: projektalapú tanulás, kiscsoportos feladatmegoldás, digitális és interaktív tananyagok használata, valamint sikeres szakmai példák bemutatása.

- **A valós gyakorlati képzés lehetőségének korlátozottsága**

A gyakorlati tapasztalat hiánya csökkenti a tanulók szakmához való kötődését és a reális pályakép kialakításának esélyét. Megoldási lehetőségek: céglátogatások, gyakorlati projektek, mentorrendszer és a duális partnerek aktív bevonása.

- **A pályamegerősítés módszertanának kidolgozatlansága**

A pályamegerősítés sem az iskolai közegben, sem a duális képzésben nem egy tudatos tevékenység jelenleg. Megoldási lehetőségek: szemléletformálás az iskolai és vállalati oktatók körében, gyakorlatban alkalmazható módszertan átadása.

A pályamegerősítés problémái, céljai, megoldási javaslatai strukturált rendszerbe foglalhatók.

Probléma	Cél	Megoldási javaslat
A tanulók kevésbé látják a szakmai tanulás értelmét	Erősebb belső motiváció, tudatosabb elköteleződés	Személyes célok feltérképezése és megerősítése
Gyenge önbizalom, gyakori kudarcélmények	Pozitív énkép és növekvő tanulási kedv	Sikerélmények rendszeres biztosítása
A tanulók kevésbé tapasztalják meg a szakmai munka valóságát	A szakmához való kötődés erősödése	Gyakorlati, élményalapú tapasztalatok biztosítása
Hiányzó pozitív szakmai minták	Pályakép és karrierálmok konkretizálása	Példaképek bemutatása
Érzelmi távolság a tanulási folyamattól	Személyes törődés révén erősebb tanulási elköteleződés	Egyéni támogatás, mentorálás
A számonkérésre fókuszáló értékelési gyakorlat	A tanulók tanulási bátorságának és kitartásának növekedése	Fejlődésorientált, pozitív visszajelzések alkalmazása
A tanulási utak látszólagos merevsége	A tanulói autonómia és motiváció erősödése	Rugalmasság a tanulási utakban

Gyakorlati stratégiák a pályamegerősítésre

A pályamegerősítés négy egymást erősítő pillérre épül; gyakorlati stratégiái azt a célt szolgálják, hogy a tanulók ne csupán elméleti ismeretekkel rendelkezzenek, hanem szakmai identitásukat is megerősítsék valós tapasztalatok, tudatos tervezés és személyre szabott támogatás révén.

A pályamegerősítés eszközei:

- **Élményszerű, projektalapú tanulás**

A tanulók valós problémák megoldásán dolgoznak, hosszabb távú és összetett feladatokon keresztül. Ez a módszer önállóságot, felelősségvállalást, döntéshozatalt igényel, és kézzelfogható eredményekkel zárul, például egy termék, szolgáltatás vagy bemutató létrehozásával. A folyamat érzelmileg is bevonja a résztvevőket, így a tanultak mélyen beépülnek a szakmai identitásba. A stratégia elemei közé tartozik a valós szakmai problémák megoldása, a csapatmunka, a szakmai versenyeken való részvétel, a külföldi tanulmányutak és a digitális eszközök tudatos használata a pályamegerősítés érdekében.

- **Duális partnerekkel való együttműködés, közös döntéshozatal**

A duális képzési partnerek kulcsszerepet játszanak a pályamegerősítésben, mivel lehetőséget biztosítanak a tanulóknak a valós szakmai környezetben való tapasztalatszerzésre.

A gyakorlati képzés során a diákok számtalan pozitív visszajelzést kaphatnak, hogy jól választottak szakmát, sikeresen és önállóan megoldanak szakmai feladatokat.

A duális képzés jelenthet kockázatokat is, ha tanulók nem a szakmával kapcsolatos feladatokat kapnak, ha a vállalati szakemberek nem fektetnek energiát a szakma gyakorlati fogásainak megtanítására, ha nincs sikerélmény a gyakorlati képzésben.

- **Sikerélmények tudatos szervezése a képzési folyamatban**

A pályamegerősítéshez elengedhetetlen, hogy a tanulók megtapasztalják saját fejlődésüket és eredményeiket. Ehhez szükségesek

- kisebb lépésekre bontott, jól strukturált tanulási utak;
- gyakori visszajelzések a diák erősségeiről, fejlődési irányairól;
- projektbemutatók, versenyek, szakmai napok, ahol a tanulók láthatóvá tehetik tudásukat;
- sikeres munkadarabok és projektek dokumentálása (portfóliók).

A pozitív megerősítés növeli a szakma iránti elköteleződést és önbizalmat.

- **Karriertanácsadás**

A karriertanácsadás személyre szabott támogatást nyújt a tanulóknak szakmai jövőképük kialakításában, döntéseik tudatos meghozatalában és pályaidentitásuk megerősítésében. A módszertan része az önismeret fejlesztése, a pályalehetőségek feltérképezése, a reális célkitűzések megfogalmazása, a karriertervezési lépések kidolgozása és az átmenetek kezelése.

Mentorálás és személyes támogatás a képzés teljes ideje alatt

A mentorálás kulcsfontosságú a pályamegerősítésben. Hatásosnak bizonyul a szakmai mentorok bevonása a duális partnerektől, akik valódi példaképként jelennek meg. Szerepet vállalhatnak az iskolai mentor oktatók, akik az iskolai képzési időben támogatják a fiatalok

fejlődését. Újszerű a páros mentorálási modell, ahol a felsőbb éves tanulók segítik az új belépőket. A rendszeres, bizalmi kapcsolat segít abban, hogy a tanulók kérdéseikkel, kételyeikkel ne maradjanak egyedül.

- **Tanulás támogatása, motiváció erősítése példaképekkel, nemzetközi együttműködésekkel**

A tanulói motiváció leghatékonyabb formája a hiteles példák bemutatása. Különösen inspirálóak azok a szakemberek, akik egykor maguk is az adott intézmény tanulói voltak. Az „ha neki sikerült, nekem is sikerülhet” élmény erősíti az elköteleződést és a szakmai önbizalmat.

A pályamegerősítést támogatják a nemzetközi programok (pl. Erasmus), amelyek lehetőséget adnak a tanulóknak külföldi szakmai tapasztalatszerzésre, más kultúrák munkakörnyezetének megismerésére, és hozzájárulnak a nyitott, rugalmas karrierépítéshez.

- **A szülők bevonása a pályamegerősítés folyamatába**

A tanulók döntéseit a családi háttér alapvetően befolyásolja, ezért nagyon fontos:

- szülői tájékoztató programok szervezése a szakma valódi tartalmáról;
- duális partnerekkel szervezett családi napok, ahol a szülők is betekintést nyerhetnek a munkakörnyezetbe;
- online tájékoztató anyagok, amelyek segítik a szülőket a támogatói szerepben.

Ha a szülő is érti és támogatja a választott szakmát, az jelentősen növeli a tanuló elköteleződését.

A pályamegerősítés tehát komplex, sokszereplős folyamat, amely az élményszerű tapasztalatszerzésre, az egyéni támogatásra, a digitális tartalmakra és a pozitív visszajelzésekre épül. A tanulók akkor válnak motivált, stabil elköteleződésű szakemberekké, ha a képzés minden szakaszában biztonságos, támogató és inspiráló szakmai környezet veszi őket körül. Egy jól felépített pályamegerősítési rendszer képes csökkenteni a lemorzsolódást, növelni az elégedettséget, és hosszú távon versenyképesebb, felkészült munkaerőt biztosítani a gazdaság számára.

4.3 A MUNKAERŐPIACRA LÉPÉS, AZ ÁLLÁSKERESÉS TÁMOGATÁSA

A szakképzés utolsó szakaszában a tanulók már közel állnak ahhoz, hogy kilépjenek a munka világába. **Ez az átmeneti időszak kiemelten érzékeny és meghatározó: ekkor dől el, hogy mennyire sikeresen találják meg azt a munkakört, vállalatot vagy fejlődési utat, amely valóban illeszkedik kompetenciáikhoz, érdeklődésükhöz és hosszabb távú karriercéljaikhoz.** A szakképző intézményekben zajló karriertanácsadási szolgáltatásoknak ezen a ponton már erre fókuszálva kell konkrét, gyakorlati és személyre szabott támogatást nyújtaniuk a tanulókat a **sikeres munkakereséshez**.

A sikeres munkaerőpiaci belépés nem csak egy állás megtalálását jelenti, hanem egy olyan szakmai út elindítását, amely hosszú távon biztosítja a tanuló számára a fejlődést, stabilitást és elégedettséget. Ehhez három fő területre épülő rendszeres támogatás szükséges: pályaismeret, önismeret, valamint álláskereső kompetenciák fejlesztése.

Munkaerőpiaci ismeretek átadása – a reális pályakép kialakítása

A tanulók sokszor nem rendelkeznek megfelelő információval arról, hogyan működik a munkaerőpiac, milyen elvárásokat támasztanak a munkáltatók, milyen fejlődési lehetőségek

állnak előttük, vagy hogyan változnak az iparági trendek. Éppen ezért a szakképzés utolsó éveiben fontos feladat:

- **Munkaerőpiaci trendek bemutatása**
 - aktuális hiányszakmák, keresett kompetenciák ismertetése;
 - helyi és regionális foglalkoztatási adatok megosztása;
 - technológiai változások és szakmai innovációk bemutatása;
 - életpálya-modellek ismertetése az adott ágazaton belül.
- **Foglalkoztatók bemutatása**
 - duális partnerek bemutatói az iskolában;
 - vállalati napok, nyílt napok szervezése;
 - „Cégportrék” készítése – rövid leírások munkáltatókról, kultúrájukról, elvárásaikról;
 - sikeres pályakezdők személyes történeteinek bemutatása (alumni bevonása).
- **Szakmai jogi és munkavállalói alapismeretek**
 - munkaszerződés tartalma és részei;
 - próbaidő, munkarend, munkavédelmi kötelezettségek;
 - bérezési formák és juttatások;
 - munkavállalói jogok és kötelezettségek.

A reális és naprakész információk biztosítják, hogy a tanulók megfelelően felkészülten és magabiztosan lépjenek ki a munka világába.

Önismert és kompetenciák fejlesztése – a tudatos karrierindítás támogatása

Az álláskereső nem csak a munkahelyek ismeretéről, hanem az önmagukba vetett hitről, önbizalomról és a saját kompetenciák tudatosításáról is szól.

- **Erősségek és fejlesztendő területek feltárása**
 - kompetencia-tesztekkel, érdeklődési kérdőívekkel, önértékelési eszközökkel;
 - személyes karrierbeszélgetésekkel;
 - gyakorlati órákon és duális képzésen kapott visszajelzések feldolgozásával.
- **Személyes karrierterv készítése**

A karrierterv célja, hogy a tanuló megfogalmazza:

- milyen munkakörök illenek hozzá,
- milyen fejlődési lépcsőket lát maga előtt,
- milyen képzésekre, tanfolyamokra lehet szüksége,
- milyen típusú munkahelyi környezetben tud hatékonyan működni.
- **Önbizalom és kommunikáció fejlesztése**
 - asszertív kommunikációs tréningek;
 - gyakorlati prezentációs és önmenedzselési gyakorlatok;
 - motivációs technikák.

Az önismeretfejlesztéssel csökkenthetjük a pályakezdéssel járó szorongást és növelhetjük a tanulók tudatosságát, saját lehetőségeik felismerését és a döntésképeségét.

Álláskereső kompetenciák fejlesztése – a sikeres elhelyezkedés kulcsa

A tanulók többsége nem rendelkezik tapasztalattal az álláskereső folyamatáról. Az iskolai karriertámogatás ezért hatékony eszközöket biztosít a releváns készségek fejlesztéséhez.

- **Önéletrajz- és motivációs levélírás gyakorlása**
 - modern, átlátható CV sablonok biztosítása;
 - személyre szabott önéletrajz-korrektúra tanácsadókkal;
 - célzott motivációs levelek készítésének támogatása;
 - portfóliók összeállítása (pl. munkadarabokról készült fotók, projektek).
- **Állásinterjúra való felkészítés**
 - szimulált interjúk tanárokkal vagy vállalati szakemberekkel;
 - tipikus kérdések és hatékony választéchnikák;
 - megjelenés, viselkedés, testbeszéd fejlesztése;
 - videós visszajelzés alapú gyakorlás.
- **Digitális álláskereső kompetenciák**
 - álláskereső portálok használata;
 - online jelentkezési rendszerek kezelése;
 - céges karrieroldalak értelmezése;
 - LinkedIn-profil készítése és online szakmai jelenlét kialakítása.
- **Az álláskereső stratégiájának felépítése**
 - hol- és hogyan érdemes keresni;
 - hogyan szűrjük a releváns hirdetéseket;
 - hogyan építsünk kapcsolatokat;
 - milyen saját erőforrásokra támaszkodhat a tanuló.

Kapcsolatépítés és hálózatok – a munkába állás rejtett kulcsa

A fiatalok számára az egyik legnagyobb nehézség a szakmai kapcsolatok hiánya. Ennek kezelése érdekében fontos:

- **Duális partnerekkel való kapcsolat erősítése**
 - tanulók ajánlása partnervállalatokhoz;
 - közös projektek;
 - szakmai gyakorlatból történő közvetlen munkavállalás.
- **Alumni-hálózat fejlesztése**
 - volt tanulók visszahívása szakmai beszélgetésekre;

- alumni mentorprogramok;
- álláslehetőségek megosztása alumni csatornákon keresztül.
- **Szakmai rendezvények és állásbörzék**
 - iskolai vagy regionális állásbörzék szervezése;
 - ágazati szakmai kiállításokra történő csoportos látogatások;
 - networking események vállalatokkal.

A kapcsolati háló kulcsfontosságú a pályakezdők gyors és megfelelő elhelyezkedésében.

Személyre szabott figyelem

A végzős diákok között jelentős különbségek vannak motiváció, családi háttér, kompetenciák és élethelyzet tekintetében. Ezért nagy szükség van egyéni támogatási formákra.

- **Karriertanácsadóval történő személyes konzultáció**
 - egyéni álláskeresési terv készítése;
 - nehézségek feltárása és kezelése;
 - személyes célok és lépések meghatározása.
- **Mentorálás**
 - vállalati szakemberek mentor szerepben;
 - iskolai mentorpedagógusok;
 - felsőbb éves tanulók, mint diáksegítők.
- **Speciális támogatás hátrányos helyzetű tanulóknak**
 - egyéni készségfejlesztés;
 - közvetlen kapcsolatfelvétel munkáltatókkal;
 - célzott ösztöndíjak, programok.

Az iskolából a munka világába való átmenet támogatása

A lezáró évfolyamok legfontosabb célja, hogy ne legyen törés a tanulás és a munkavállalás között.

- **Átmeneti programok**
 - előzetes cégismertető napok;
 - nyári vagy év végi rövid betanulási időszak szervezése;
 - duális partnerekhez való közvetlen bekerülés előkészítése.
- **Az első 90 nap támogatása**
 - kapcsolat a karriertanácsadóval a munkába állás után;
 - problémák feltárása és kezelése;
 - mentor-bevonás vállalati oldalról.
- **Tanulás és munka összehangolása**

Sok tanuló később szeretne továbbtanulni (felsőfokú tanulmányok, mesterszint, szakirány, rövid képzések). Így fontos:

- a képző intézmények tájékoztatása a további tanulási lehetőségekről;

- rugalmas tanulási utak bemutatása;
- duális partnerekkel való együttműködés a továbbfejlődés támogatására.

A munkaerőpiacra történő belépés támogatása a szakképzés utolsó éveiben nem csupán praktikus készségek átadását jelenti. A cél egy **átfogó, komplex karrierindító rendszer** kialakítása, amely biztosítja:

- a tanulók reális pályaképének kialakulását;
- az önismeret fejlődését;
- az álláskeresői készségek tudatos elsajátítását;
- a munkáltatókkal való aktív kapcsolatépítést;
- a személyes mentorálást és egyéni támogatást.

Ez a rendszer képes biztosítani, hogy a fiatalok ne csupán munkát találjanak, hanem **megtalálják a helyüket a munka világában**, és hosszú távon is sikeres, elégedett szakemberekké váljanak.

5 A SPECIÁLIS HELYZETŰ CÉLCSOPORTOK TÁMOGATÁSA- PÁLYAORIENTÁCIÓS FÓKUSZÚ MENTORÁLÁS

A pályaaorientációs fókuszú mentorálás célja a diák sikeres életútjának támogatása; a döntési helyzetek és a beilleszkedési folyamat támogatása, valamint a fejlődés nyomon követése és támogatása az érintett szakemberekkel együttműködve.

A mentorálás egy olyan bizalmi kapcsolat két ember (a diák és mentora) között, amely mindkettőjük fejlődését célozza; a szereplők új készségeket sajátítanak el és a meglévőket továbbfejlesztik. Mentornak lenni igazából nem csak egy feladat, hanem egy sajátos szemlélet.

A mentor, mint kulcsszereplő

A mentorálási folyamat hatékonysága a mentor felkészültségén, tapasztalatain, etikus magatartásán és emberi kvalitásain alapul.

A mentorok feladatai

A mentor feladata, hogy

- a tanulót segítse a beilleszkedésben, az iskola nyújtotta lehetőségek átlátásában, és az előtte álló feladatok sikeres teljesítésében. Ez a támogatás heti, rendszeres mentorórákon történik, illetve olyan iskolai helyzetekben, ahol a diák úgy érzi, hogy támogatásra van szüksége. A mentorórák keretében a tanuló iskolán kívüli sikereiről és nehézségeiről éppúgy szó eshet, mint az iskolán belül tapasztaltakról.
- mentoráltjának életútját kövesse, támogassa. Ennek megfelelően ő válik az adott tanuló legjobb ismerőjévé, és mentoráltja is úgy tekint rá, mint akivel mélyebb és bizalmasabb információkat is megoszthat. A mentor ezt tiszteletben tartja, és titokként kezeli mindaddig, amíg a diák nem kerül veszélyeztetett helyzetbe. Ilyen esetekben

természetesen mindenkivel együttműködik, akinek a segítsége szükséges a probléma megoldásához.

- a diákról szóló döntési fórumokon vegyen részt. A döntésekben – mivel szerepéből adódóan elfogult – nem vesz részt, de a tanuló érdekeit szem előtt tartva segíti a döntéselőkészítést.
- a mentoráltjával kapcsolatos minden, a bizalmas információk körén kívül eső problémát megosszon a tanuló oktatóival, szüleivel.
- bekapcsolódjon és aktívan vegyen részt a mentortársaival való közös munkában, esetleg szupervízióban, szakmai anyagok megosztásában.

A mentor személyisége

A mentor jellemzői: Inkluzív pedagógiai szemléletű, a célcsoporttal szemben elfogadó és empátikus, nagy tapasztalattal rendelkező szakember, aki értő figyelemmel és támogató környezetet teremtve hallgatja meg a mentorált problémáit és igényeit. Jó kommunikációs készségekkel rendelkezik, világosan és érthetően kérdez és fogalmaz. Türelemmel és megértéssel viszonyul a mentoráltjához, figyelembe véve annak egyéni fejlődési ütemét és szükségleteit, elkötelezetten segíti a mentorált fejlődését és sikerét. A mentor lendületet, más szempontú megközelítést, egyéni odafigyelést és támogatást jelent a mentorált számára.

Személyiségében rejlő értékek:

Ilyenek a kedvesség, a humor (amely nagyon sok hullámvölgyön átsegíthet), a lelkesedés, az empátia, az őszinteség, a becsületesség, a megbízhatóság, a hitelesség és a nyitottság. Ezek az értékek azért különösen fontosak, mert a mentor ezen tulajdonságok birtokában tud segítséget nyújtani mentoráltjának a nehézségek leküzdésében, a problémák megoldásában.

Hatékony együttműködésre képes mentoráltjának oktatóival, szüleivel.

Etikai alapelvek: A mentorálás hatékonysága érdekében a mentor személyével és tevékenységével szemben szigorú etikai elvárások fogalmazhatók meg. A mentor és mentorált kapcsolata bizalmon alapul ezért alapvető, hogy a mentor kizárólag segítő szándékkal közeledjen a mentorált felé, a vele kapcsolatos adatokat bizalmasan kezelje, fejlesztési céllal használja fel. A mentorálás módszereinek megválasztását alapos tájékozódásnak és a mentorált beleegyezésének kell megalapoznia. A nyilvánvaló hibák, problémák, visszajelzésének elmulasztása, figyelmen kívül hagyása káros.

A mentorok kiválasztása

A mentor kiválasztása az egyik legkritikusabb elem a mentorprogram sikeressége szempontjából. A mentor olyan valaki legyen, akinek van élettapasztalata és naprakészek az ismeretei a sikeres pályaaorientáció, pályamegerősítés támogatásához is.

Fontos, hogy a mentor testhezállónak érezze a feladatot, és önként vállalja azt.

A szakmai végzettség és tudás tehát önmagában nem elegendő. Egy jó mentor inspiráló hatással van a mentoráltjára. A mentorok személyére az iskolák igazgatói tesznek javaslatot egy előzetes beszélgetést követően.

A kiválasztás szempontjai:

- Szeret és tud-e hátrányos helyzetű és/vagy tehetséges tanulókkal foglalkozni?
- Optimista, jövőre orientált-e?
- Hajlandó-e igazi szerepmodell lenni, aki a tanulás és a munka iránti örömét megosztja mentoráltjával?
- A mentor munkastílusa illeszkedik-e a mentorált szükségleteihez?

Mentorokkal kapcsolatos elvárások

A kedvezményezett centrumokban a hátrányos helyzetű diákok mentori feladatainak ellátásához pontos követelményeket fogalmazott meg a kiírás: minimum 2 év egyéni/csoportos tanácsadási/mentorálási gyakorlattal, valamint a mentori feladatok ellátáshoz illeszkedő szakmai végzettség. Végzettségként elfogadható a felsőoktatásban szerzett képesítés mellett (pl. pedagógus szakvizsga, pszichológus végzettség) olyan módszertani továbbképzéseken szerzett tanúsítvány is, amely a hátrányos helyzetű fiatalok mentorálásával kapcsolatos módszertanok, vagy a pályaaorientációs/életpálya- tanácsadói kompetenciák meglétét tanúsítja. Amennyiben ezen végzettséggel nem rendelkezik a kiválasztott szakember, akkor vállalja azt, hogy a feladat ellátása előtt megszerzi.

Ez a követelmény irányadó lehet a továbbiakban (a támogatási programon kívül is) a pályaaorientációs mentori feladatokat vállalók felé.

A mentorok felkészítése

Az alábbi ajánlás a mentori csapat felkészítéséhez és folyamatos támogatásához ad inspirációt.

Fontos, hogy a mentorok felkészítése ne csak az elméletre koncentráljon (HHH fogalma, szegregáció, integráció, inklúzió stb.) hanem aktív, élményszerű tréning módszerre is kerüljön sor, ahol a mentor konkrét feladatokkal, játékokkal is megismerkedik, amelyeket később, a mentorálás során már alkalmazhat.

Fontos, hogy a mentorok megismerjék azokat az elméleteket és jó gyakorlatokat, amelyek a non formális terekben és non formális módokon valósulnak majd meg a tanulók mentorálásában. Lényeges, hogy a témával való ismerkedés ne csak passzív-értelmezői szinten érintse meg a leendő mentorokat, hanem a tapasztalati, cselekvéses tanulást részesítsék előnyben. A mikrocsoportos mentorálás modellálását alkalmazva saját élményű tapasztalatokra építve lehet felkészíteni a résztvevőket a majdani csoportos mentorálás feladataira. A tanulási folyamat rövid időn belül valódi közösségi tanulást eredményezhet, hiszen egymástól is tanulhatnak, új ismeretekre tehetnek szert, erősítve ezáltal a „mi” tudatot a mentori közösségen belül.

A mentorok felkészítésénél 1-1 alkalmas tájékoztató az alábbi témákban:

- A mentori képzés témaköreinek meghatározása
- A módszertan kialakításának szempontjai
- Szakképzés 4.0 stratégia megismerése a pályaaorientáció vonatkozásában

A mentorok felkészítése két fő elemből áll: egy személyes, induló felkészítő foglalkozásból és rendszeres online találkozókból.

• Induló felkészítő foglalkozás

- Bemutatja a mentorálás céljait, feladatait, kereteit.
- Ismerteti a legfontosabb elméleti alapokat (pl. HHH fogalma, szegregáció, integráció, inklúzió).
- Gyakorlati, élményszerű feladatokat kínál (mikrocsoportos helyzetgyakorlatok, kommunikációs technikák), amelyek közvetlenül alkalmazhatók a mentorálás során.
- A mentorok megismerik a nonformális módszereket és eszközöket, amelyeket a mindennapi gyakorlatban hasznosíthatnak.

• Havi online találkozók

- Lehetőséget adnak a mentoroknak tapasztalatcserére és kölcsönös támogatásra.
- Rendszeres visszajelzést biztosítanak a folyamat alakulásáról.
- Rövid módszertani kiegészítésekkel, gyakorlati ötletekkel segítik a mentorok munkáját.

Eredmény: A mentorok nemcsak elméleti ismereteket kapnak, hanem folyamatos szakmai támogatást is, ami biztosítja, hogy hosszútávon is motiváltak legyenek a feladat ellátására.

5.1 A MENTORI RENDSZER

A mentorálás folyamata

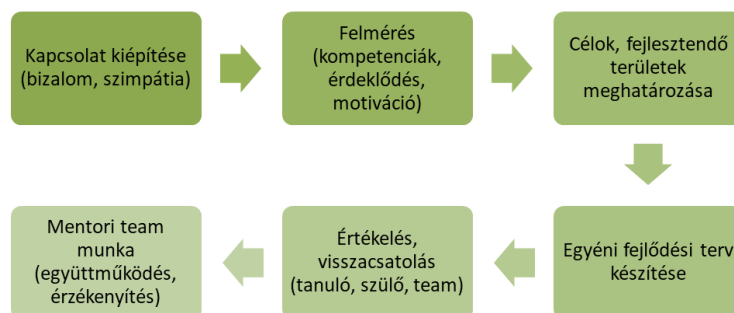
A mentorálás folyamatának egymásra épülő lépései:

- **Kapcsolat kiépítése:** Fontos tényező, hogy a tanuló és a mentor személyisége illeszkedjen, erre lehetőséget nyújt esetlegesen a tanuló saját szimpátia alapján történő választása. Az érzelmi kötődés fontos tényező az azonosulás és a kölcsönös megértés folyamatában.
- **Felmérés:** a tanuló kompetenciáinak, személyiségének, pályaaérdeklődésének, valamint motiváltságának stb. tesztekkel, kérdőívekkel, személyes beszélgetéssel, szülőktől kapott információkkal való feltérképezése.
- **Fejlesztési irányok megfogalmazása:** a kompetencia területeken belüli készségek és képességek felmérésének eredménye alapján azon területek kiválasztása, amelyekkel kapcsolatban a későbbi fejlesztések zajlanak az oktatók és a duális partnerek közreműködésével.
- **Egyéni fejlődési terv elkészítése:** Célok és a hozzájuk rendelt mérföldkövek meghatározása, amelyek lehetővé teszik a mentorált fejlődésének nyomon követését,

meghatározzák a későbbiekben a tanulási folyamatban alkalmazandó differenciálási tényezőket is.

- **Értékelés, visszacsatolás:** többszintű értékelés alkalmazása: a tanulói önértékelés, a mentortól kapott értékelés és a tanári teamtől kapott tantárgyi értékelés. Az értékelés alapján visszajelzést ad a tanuló előrehaladásáról a szülők számára is.
- **A mentori team munka:** fontos tényezőnek tartjuk, hogy a mentor tájékoztatást adjon az oktatók és a duális partnerek felé is a mentorált céljaival kapcsolatban és bevonja őket a célok elérésébe.

Fontos feladata az érdekeltek érzékenyítése és az együttműködés koordinálása az esetleges problémák megoldásában.

A mentorált tanulókról történő tájékoztatás határai

A mentor – oktató együttműködési protokollja nagyon fontos az etikus és hatékony mentorálás szempontjából.

- **A tájékoztatás célja**

A mentor feladata, hogy az oktatókat olyan információkkal támogassa, amelyek elősegítik a tanuló céljainak elérését, a tanulmányi előrehaladását, a beilleszkedését és jól-létét az iskolai környezetben. A kommunikáció minden esetben a tanuló érdekét szolgálja.

- **A megosztható információk köre**

A mentor kizárólag a tanulás és iskolai működés szempontjából releváns adatokat adhat át, különös tekintettel az alábbiakra:

- tanulási nehézségek, sajátos erősségek
- motivációs tényezők, érdeklődési kör
- iskolai viselkedési minták
- egészségügyi- vagy szociális körülmények csak akkor, ha azok közvetlen hatást gyakorolnak a tanulmányi teljesítményre vagy a tanuló biztonságára
- **A tanuló magánszférájának és méltóságának védelme**

A kommunikáció nem tartalmazhat:

- stigmatizáló, címkéző megállapításokat
- szükségtelenül részletes vagy bizalmas családi információkat

- olyan adatokat, amelyek a tanulót negatívan bélyegezhetik meg

A megfogalmazás mindig legyen tényyszerű és tiszteletteljes.

- **Beleegyezés és bevonás**

A mentor törekszik arra, hogy a tanuló tudatában legyen annak, milyen információk kerülnek megosztásra róla, és lehetősége legyen kérdéseket feltenni vagy véleményt formálni.

- **Megoldásfókuszú szakmai kommunikáció**

A mentor a helyzetértékelés mellett javaslatokat is megfogalmaz az oktató számára, melynek célja a problémák közös kezelése és a tanuló fejlődésének támogatása:

- Milyen támogatási módok segíthetik a tanulót?
- Milyen együttműködési lépések szükségesek?
- Mik a közös célok és elvárt eredmények?

- **Szakmai titoktartás és adatvédelem**

A mentor a gyermekvédelmi és adatvédelmi (GDPR) előírásokat szigorúan betartja.

Az információk:

- zárt körben, csak jogosult szakemberek számára hozzáférhetők
- bizalmasan, dokumentált módon kerülnek kezelésre

- **Kivételes esetek kezelése**

Amennyiben a tanuló biztonsága, egészsége vagy alapvető érdekei veszélybe kerülhetnek, a mentor köteles az információkat haladéktalanul továbbítani a szükséges szakemberek, illetve hatóságok felé.

Záró elv: A mentorált tanulóról átadott információk minden esetben a tanuló érdekét, jogait, méltóságát és fejlődését szolgálják.

A mentorálás tervezése és értékelése a PDCA-modell alapján

A mentorok éves munkaterve szorosan illeszkedhet az intézmény szakmaszerkezetéhez, így a mentorálási folyamat a tanulók szakmai és személyes kompetenciáinak fejlesztését egyaránt szolgálja. A PDCA-modell lehetőséget ad arra, hogy a mentorálás tervezetten, nyomon követhetően és folyamatosan fejlődve valósuljon meg.

A PDCA-modell lépései a mentorálásban:

- **Plan – Tervezés**

- A mentor az éves munkaterv részeként meghatározza a mentorálás céljait (pl. tanulási motiváció növelése, pályaaorientáció támogatása, kulcskompetenciák fejlesztése).
- Figyelembe veszi az intézmény szakmaszerkezetét, a tanulók egyéni szükségleteit és az előző év tapasztalatait.
- Kidolgozza az alkalmazandó módszereket (egyéni beszélgetések, csoportfoglalkozások, projektmunka).

- **Do – Megvalósítás**

- A mentor a tervezett módszerek és ütemezés alapján dolgozik a tanulókkal.
- Dokumentálja a folyamatot.
- Alkalmazza a kompetenciafejlesztést támogató gyakorlatokat.
- **Check – Felülvizsgálat**
 - A mentor rendszeresen értékeli a mentoráltak előrehaladását (pl. egyéni fejlődési tervhez viszonyítva).
 - Visszajelzést kér a tanulóktól, kollégáktól, és az intézmény vezetésétől.
 - Elemzi, hogy a kitűzött célok mennyire valósultak meg.
- **Act – Cselekvés/Fejlesztés**
 - A mentor a felülvizsgálat eredményei alapján módosítja a módszereket és eszközöket.
 - A tanulságokat beépíti a következő év mentorálási tervébe.
 - Hozzájárul az intézmény szakmai innovációjához a bevált gyakorlatok megosztásával.

Eredmény: A PDCA-ciklus alkalmazásával a mentorálás nem statikus, hanem folyamatosan fejlődő és önjavító rendszer lesz, amely egyaránt szolgálja a tanulók, a mentorok és az intézmény szakmai fejlődését.

A mentorálás intézményesítése

A mentorálás hosszú távú hatékonysága akkor biztosított, ha az iskola életének szerves részévé válik. Ehhez szükséges, hogy a mentorálás **tervezetten, rendszeresen és fenntartható módon** valósuljon meg.

Fő szempontok:

- **Idő:** a mentorálás jelenjen meg az éves munkatervben, a mentorok és tanulók számára előre tervezett alkalmak formájában.
- **Erőforrás:** az intézmény biztosítson lehetőséget a mentorok szakmai felkészülésére, valamint a mentorálás lebonyolításához szükséges feltételekre.
- **Értékelés:** a mentorálási tevékenység eredményeit rendszeresen vissza kell jelezni (pl. rövid beszámoló, tapasztalatok összegzése), és a következő év tervezésébe beépíteni.

Így a mentorálás nem különálló tevékenység, hanem az iskola működésének része, amely évről évre fejlődik.

- **A hátrányos helyzetű tanulók bevonása, elérése**

A hátrányos helyzetű tanulók mentorálása képességméréssel indul, amely attitűdök és munkaérdeklődés megállapításával egészül ki. A felmérés végső célja segíteni az egyéneket a karrierlehetőségek azonosításához szükséges tudás és tapasztalat megszerzésében. A mérés során a tanulók javaslatokat kapnak arra vonatkozóan, hogy egy-egy ágazaton belül milyen szakma illeszkedik leginkább hozzájuk.

Hátrányos helyzetű tanulók esetében a család, valamint a közvetlen környezet bevonása, a segítségnyújtás fontosságának tudatosítása elengedhetetlen.

- **A kimagaslóan tehetséges tanulók mentorálása**

Az első lépés a tehetséggondozásban a tanuló erősségeinek és érdeklődési körének felismerése. Az erősségek felismerése után fontos, hogy megfelelő támogatást nyújtsunk a mentorálnak. Ez jelentheti speciális tananyagok biztosítását, szakkörökhöz való csatlakozás lehetőségét, vagy akár egyéni mentorálást is.

A mentorálás és a példaképek rendkívül fontosak a tehetséggondozás folyamatában is. Egy jó mentor nem csak szakmai tudást ad át, hanem inspirációt nyújt a fiataloknak. A mentorálás során a fiatalok olyan gyakorlati tapasztalatokat szerezhettek, amelyeket a hagyományos oktatási keretek között nem biztos, hogy megszereznének. Emellett a mentor személyes példája motivációt és útmutatást adhat a jövőbeli karrierlehetőségekkel kapcsolatban is.

A tehetségek gondozásának folyamatában külön érdemes kitérni azokra a lehetőségekre, amelyek megmutatják a Magyarországon maradás perspektíváit. Ugyanakkor az ezzel kapcsolatos felmerülő nehézségek ventillálásra kerülhetnek.

Mentorálás Svájcban

A mentorálás, a tanulók segítése jól működő, zökkenőmentes folyamat a svájci oktatási rendszerben. A munkát kellő számú és jól képzett szakember végzi intézményesített keretek között. A mentorálás megkezdése előtt egy esetmegbeszélés történik, amelynek célja, hogy összehangolt útmutatást tudjanak nyújtani a különböző problémákkal és nehézségekkel küzdő tanulók számára. Az esetmegbeszélésen részt vesz minden szakember és/vagy szervezet, akik az adott tanuló élethelyzetében segítséget-, támogatást tudnak nyújtani, mint például: iskolavezető, pályaválasztási tanácsadó, ifjúságvédelem, gyógypedagógus...stb. Az esetmegbeszélés segítségével a mentorálásban érintett szakemberek/szervezetek közösen találják meg a legjobb megoldást és így tudnak minden tanulónak személyre szabott útmutatást biztosítani. Az esetmegbeszélést követően egy háromoldalú interjúra kerül sor, amelyen a mentorálandó fiatal mindig a szüleivel együtt vesz részt.

A mentorálás bevált formái

A mentorálás számos formában valósulhat meg, amelyek közül az intézményi célokhoz, a tanulók szükségleteihez és a mentorok erőforrásaihoz igazodva lehet választani. Az alábbi modellek a gyakorlatban már bizonyították hatékonyságukat:

- **Egyéni mentorprogramok**

Az egyéni mentorálás során egy mentor egy tanuló fejlődését támogatja. Ez a forma lehetővé teszi a személyre szabott figyelmet, a tanuló erősségeinek és gyengeségeinek pontos feltérképezését, valamint a bizalmi kapcsolat elmélyítését. Az egyéni program különösen hatékony hátrányos helyzetű fiataloknál, mert segíti a tanulót az önbizalom, a motiváció és az önálló tanulási stratégiák kialakításában.

- **Csoportos mentorálási modellek**

A csoportos mentorálás során egy mentor egyszerre több tanulóval dolgozik. Ez a forma elősegíti a közösségépítést, a társas tanulást, valamint a tanulók közötti tapasztalat megosztást. A csoportos modell hatékony akkor, ha a cél a kommunikációs készségek, a csapatmunka és a szociális kompetenciák fejlesztése. A csoportos mentorálást gyakran alkalmazzák tematikus műhelymunkák, projektfeladatok vagy szakkörök keretében.

- **Vegyes (hibrid) modellek**

A leghatékonyabb gyakorlatok között egyre gyakrabban jelenik meg a vegyes modell, amely ötvözi az egyéni mentorálás személyre szabott jellegét a csoportos foglalkozások közösségépítő erejével. Ilyenkor a tanuló egyéni céljait külön mentor-beszélgetések támogatják, míg a közös alkalmak a társas tanulásra és az együttműködés erősítésére fókuszálnak.

A mentorok támogatása

A mentorok hosszú távú elkötelezettsége érdekében szükség van arra, hogy ők maguk is rendszeres szakmai és mentálhigiénés támogatást kapjanak.

Lehetséges formák:

- **Szakmai támogatás:** havi rendszerességgű esetmegbeszélő alkalmak, ahol a mentorok megoszthatják tapasztalataikat és közösen keresnek megoldásokat.
- **Mentálhigiénés támogatás:** fél évente szupervíziós vagy tréning alkalom, amely segíti a lelki egyensúly megőrzését és a kiégés megelőzését.
- **Intézményi háttér:** a vezetés részéről rendszeres visszajelzés és a mentorálás eredményeinek elismerése, például éves beszámolókból vagy intézményi fórumokon.

Ezek a lehetőségek hozzájárulnak ahhoz, hogy a mentorok motiváltak maradjanak, és a mentorálás folyamata hosszú távon is fenntartható legyen.

6 PÁLYAORIENTÁCIÓ ÉS ÉLETPÁLYA-TANÁCSADÁS A DIGITÁLIS VILÁGBAN

6.1 A DIGITÁLIS VILÁG ÚJ VALÓSÁGA

Az elmúlt években a digitális világ olyan mértékben átszötte a mindennapjainkat, hogy jelenléte megkerülhetetlenné vált a tanulásban, a munkavállalásban, a tájékozódásban és a társas kapcsolatokban egyaránt. **A fiatalok számára a digitális tér nem kiegészítője, hanem elsődleges színtere a társadalmi- és információs jelenlétnek.** A pályaaorientációs tevékenységeknek is tükrözniük kell ezt a valóságot: ma már nem elegendő nyomtatott tájékoztatókban, személyes találkozóknál és intézményi rendezvényekben gondolkodni. **A célcsoport elérése és hatékony megszólítása csak akkor lehetséges, ha mi is jelen vagyunk ott, ahol ők vannak: a digitális térben.**

A pályaaorientáció egyre inkább digitális platformokon történik: online álláskereső felületek, szakmaismerető videók, virtuális nyílt napok, online konzultációk, digitális kompetenciafejlesztő játékok és mobilalkalmazások segítik a fiatalokat abban, hogy információkat gyűjtsenek a lehetőségeikről. A COVID járvány alatt sok esetben kényszerűségből, de mára rutinszerűen épült be a digitális technológia a tanácsadás eszköztárába. Ez nem csupán technikai váltást jelent, hanem szemléletváltozást is igényel a szakemberek részéről.

A pályaaorientációs online tevékenység esetén fontos azonosítani a pályaaorientáció célcsoportjait, és azt, hogy ezek a célcsoportok az online tér mely elemeit preferálják. Elsődleges célcsoport a közvetlen pályaválasztás előtt álló fiatalok, ugyanakkor fontos szem előtt tartani azt, hogy a jövővel kapcsolatos orientálódás már jóval korábban elkezdődik.

Ahhoz, hogy hatékonyan szólítsuk meg a pályaválasztás előtt állókat, ismernünk kell digitális jelenlétük dinamikáját. A fiatalok rövid, vizuálisan gazdag, szórakoztató és személyre szabott tartalmakra reagálnak. **Jellemzően mobil eszközökön interneteznek, platformhasználatuk gyorsan változik, és a hitelességet gyakran nem hivatalos csatornák, hanem influenszerek, ismerősök, vagy véleményformáló személyiségek közvetítik számukra.** Az „egyszerűen, gyorsan, látványosan” elv sokkal eredményesebb a hosszú, elmélyedést igénylő anyagokkal szemben.

Ugyanakkor fontos a felkínált tartalommal kapcsolatban a közvetítő személy és üzenet hitelessége, az üzenet formáját tekintve pedig az, hogy a fiatal azonosulni tudjon a megjelenített tartalmakkal.

A pályaaorientációs tevékenység másodlagos célcsoportja a **pályaválasztás előtt álló gyermekek szülei. A fiatalok véleményét a közösségi médián látható személyek és barátok véleménye mellett szüleik meglátásai is befolyásolják,** így a pályaaorientációs tevékenység során ezt a célcsoportot is figyelembe kell venni. A mai fiatalok szülei is használják a fiatalok által kedvelt felületeket, ugyanakkor a Facebook az, ahol a legtöbb szülő jelen van. Az ő esetükben konkrét, jól meghatározott üzenetekkel (vizuális vagy audiovizuális formában) célszerű a kommunikációs felületet megválasztani.

Ugyancsak célcsoport az **általános iskolák igazgatói és pályaválasztással foglalkozó szakemberei.** Az ő véleményük formálása hosszabb időt igénylő folyamat, mely közben egyaránt fontos használni az impulzív, rövid üzenetek közvetítésére alkalmas felületeket és a mélyebb ismeretszerzést biztosító írott és audiovizuális felületeket.

6.2 A DIGITÁLIS ESZKÖZTÁR LEHETŐSÉGEI

A digitális világ pályaaorientációs lehetőségei nagyon sokszínűek. Az eszköztárból a célnak leginkább megfelelőt kell alkalmazni úgy, hogy azok összekapcsolódjanak, tovább vezessék az érdeklődőket a részletesebb tartalmak felé.

- **Weboldalak**

A honlapok ma is az elsődleges hivatalos információforrásként szolgálnak a tanulók, szülők és pedagógusok számára. Egy intézményi weboldal, akkor képes ezt a szerepet

betölteni, ha jól szerkesztett, mobilbarát, informatív, aktuális és maximális felhasználói élményt biztosít. A jól strukturált, mobilbarát honlap elengedhetetlen feltétele annak, hogy a célcsoport hiteles képet kapjon az intézmény képzési kínálatáról, duális partnereiről, eredményeiről és az iskolai életről. **Kiemelt fontosságú, hogy a pályaaorientációs tartalmak – pl. szakmaleírások, nyílt napok időpontjai, jelentkezési lehetőségek, élménybeszámolók – könnyen elérhetők, jól navigálhatók és naprakészek legyenek.**

- **Microsite**

A microsite egy tematikus aloldal vagy külön webcímű célzott weboldal. A pályaaorientáció egy-egy kampányához vagy eseményéhez kapcsolódva kínál fókuszált, kreatív kommunikációs lehetőséget. Ilyen lehet például egy, **a karriertervezést támogató aloldal, ahol a fiatalok érdeklődését és kompetenciáit felmérő tesztek, a szakképzés előnyeit összefoglaló videók, pályaaorientációs rendezvények élő közvetítései és interaktív tartalmak jelennek meg.** A microsite előnye, hogy modern arculattal, célcsoportra szabott nyelvezettel és multimédiás tartalommal kelthetik fel a fiatalok figyelmét. Használatuk különösen hatékony lehet digitális kampányok (pl. TikTok–YouTube–Facebook hirdetések) céloldalaként.

- **Chatbotok**

Az automatizált ügyfélszolgálat, különösen a chatbotok alkalmazása, hatékonyan támogathatja a pályaaorientációs folyamatokat. A chatbot egy mesterséges intelligenciával vagy szabályalapú algoritmussal működő **digitális asszisztens, amely képes automatikusan válaszolni a gyakran ismételt kérdésekre, elirányítani a felhasználót a megfelelő tartalmakhoz, vagy akár interaktív kérdőíveken, kvízeken keresztül bevonni őt a pályaválasztási gondolkodásba.** A digitális ügyfélszolgálatot több feladatra is használhatjuk. Információkat adhat a szakmákról, képzésekről, a jelentkezési feltételekről vagy akár az ösztöndíjakról is. Alkalmas lehet nyílt nap-regisztrációra vagy pályaaorientációs időpont foglalására. A chatbot előnye, hogy 0–24 órában elérhető, bármikor igénybe vehető, és azonnali választ ad. Hátránya lehet, hogy nem tud minden kérdésre árnyaltan reagálni – ezért fontos, hogy legyen lehetőség valódi szakemberhez irányítani az érdeklődőt, ha az szükséges.

- **Közösségi média**

A közösségi média mára a fiatalok elsődleges információs és közösségi tere. A pályaaorientációs szakemberek számára elengedhetetlen, hogy megértsék a platformok sajátosságait és célzottan jelenjenek meg rajtuk.

A legfontosabbak:

- **Facebook:** elsősorban a szülők, oktatók elérése, események szervezése, csoportkommunikációra alkalmas.
- **Instagram:** vizuálisan erős tartalmak: fotók, sztorik, reels formátumú rövid videók megosztására lehet használni.

- **TikTok:** kreatív, rövid videók, trendekhez való kapcsolódás, „bepillantás a kulisszák mögé” stílusú közösségi média. A fiatalok nagyrésze ma itt érhető el.
- **LinkedIn:** a duális partnerek, karrierlehetőségek, szakmai kapcsolatok terén fontos, a munkavállaláshoz közelebb álló fiatalok körében használt felület.
- **YouTube**
A hosszabb formátumú tartalmak kiválóan alkalmasak a mélyebb tájékoztatásra. Ezek lehetnek személyes történetek, interjúk, szakmabemutató filmek, duális partnereket bemutató interjúk, tanulói élménybeszámolók.

- **Podcast:**

A podcast egy digitális hang- vagy videóműsor, amelyet az interneten keresztül lehet hallgatni vagy nézni gyakran sorozat formájában. Lényege, hogy a tartalom előre rögzített, így a hallgatók bármikor, bárhol hozzáférhetnek – akár okostelefonon, számítógépen vagy más digitális eszközön. A podcastok témái rendkívül változatosak: **a hírektől és oktatási anyagoktól kezdve a szórakoztató beszélgetésekig, interjúkig vagy szakmai tartalmakig szinte minden területet lefednek.**

A műfaj egyik legnagyobb előnye a rugalmasság és a személyesség. A hallgatók saját tempójukban fogyaszthatják a tartalmat, miközben a műsorvezetők közvetlen, gyakran beszélgető stílusa erősíti a hallgatókkal kialakuló kapcsolatot. Sok podcast tematikus sorozatként működik, rendszeres epizódokkal, ami segíti a közösségépítést és a hallgatói lojalitás kialakítását.

A pályaaorientációban a podcast hozzáférhető és motiváló információs formát kínál. **Lehetővé teszi, hogy a tanulók hiteles szakértők történeteinek, interjúinak vagy tapasztalatainak keresztül szerezzenek ismereteket.** A tanulás így nemcsak informálisabb, hanem élményszerűbb is lesz, ami különösen hatékony a fiatal generációk számára.

Egy karrierfókuszú podcast szólhat a karrierépítésről, sikertörténetek bemutatásáról, de hátrányos helyzetű tanulók motiváló történeteiről is.

A digitális eszköztár használatának jellegzetessége, hogy ezeken a felületeken megosztott tartalmak előállíthatók egyszerű eszközökkel (pl. mobiltelefon + mikrofon), vagy külső partner bevonásával professzionális minőségben.

6.3 TARTALOMFEJLESZTÉS ÉS A DIGITÁLIS JELENLÉT MENEDZSMENT

A digitális pályaaorientáció eredményessége nagymértékben függ a benne dolgozók digitális kompetenciáitól. Elengedhetetlen, hogy az oktatók, tanácsadók és intézményi munkatársak megfelelő képzést és továbbképzést kapjanak. **A digitális eszközök használata, az MI alkalmazási lehetőségei, a közösségimédia-kommunikáció alapjai és a vizuális tartalomkészítés mind olyan témák, amelyek részei kell legyenek a szakmai fejlődésnek.**

Minőségi digitális tartalmat csak felkészült, kompetens szakmai team tud létrehozni, olyan szakemberek, akik

- értik a célcsoport kommunikációs stílusát,
- rendelkeznek digitális és vizuális írástudással,
- képesek rövid, figyelemfelkeltő, mégis informatív üzeneteket megfogalmazni.

A hatékony pályaaorientációs digitális kommunikációhoz többféle szerepkörre van szükség:

- **Koordinátor** – átlátja a folyamatokat, kapcsolattartó a partnerek és szakemberek között.
- **Ötletember** – olyan személy, aki ismeri a célcsoport nyelvét, és friss, figyelemfelkeltő kampányötletekkel segíti a csapatot.
- **Tartalomfejlesztő** – kreatív szövegek, vizuális anyagok, videók készítője.
- **Digitális marketinges** – célzott elérés, kampányok, követők bevonása, platformhasználat optimalizálása.
- **IT-támogató** – a technikai háttér biztosítója, honlapkezelés, eszközhasználat, automatizáció.

Kisebb intézményekben ezek a szerepkörök egy-egy munkatárs többes feladatvállalásával is betölthetők, de az együttműködés, feladatelosztás és rendszeres egyeztetés elengedhetetlen.

A digitális jelenlét akkor lehet aktív, folyamatos és hiteles, ha megfelelő szakmai tudás és kitartó jelenlét áll mögötte.

A digitális jelenlét menedzselése magában foglalja:

- a tartalomnapár és a posztolási ütemezés kialakítását,
- a platformonkénti célcsoport-fókusz meghatározását,
- az interakciók kezelését (kommentek, üzenetek),
- a kampányok időzítését az eseményekhez, határidőkhöz.

A digitális pályaaorientáció **nem csak technikai, hanem szemléletbeli fejlődést is igényel.**

Ehhez az alábbi képzési területeken érdemes fejlesztést biztosítani a csapat tagjai számára:

- Digitális eszközhasználat (videókészítés, képszerkesztés, honlapszerkesztés)
- Közösségi média stratégiák
- Tartalommarketing alapjai
- Mesterséges intelligencia alapú eszközök használata (pl. chatbot-kezelés, szövegalkotás MI segítségével)
- Adatvédelem, etikus online jelenlét

Ezek a készségek nemcsak az intézményi pályaaorientáció hatékonyságát növelik, hanem a munkatársak digitális önbizalmát és rugalmasságát is fejlesztik.

Mesterséges intelligencia és tartalomautomatizálás

A mesterséges intelligencia (MI) egyre komolyabb szerepet kap a pályaaorientáció területén is. Intelligens ajánlórendszerek, karriertesztek, egyéni életpálya-javaslatok és tanulói profilalapú útvonaltervezők alkalmazása már nem a jövő, hanem a jelen. Az MI-alapú rendszerek lehetővé teszik, hogy személyre szabott támogatást nyújtsunk minden egyes tanulónak – életkorától, érdeklődésétől és helyzetétől függetlenül. Ahhoz, hogy ez pontos és naprakész legyen, minden aktuális információt „meg kell tanítani” a mesterséges intelligenciával.

Az elérés optimalizálása és nyomon követése

A digitális jelenlét hatékonyságát folyamatosan mérni és elemezni kell. Ehhez elengedhetetlenek az analitikai eszközök, amelyek segítségével láthatóvá válik, mi működik, milyen típusú tartalom kelt érdeklődést, hol és mikor aktív a célcsoport. Az elérés optimalizálása nemcsak technikai kérdés, hanem tartalomstratégiai is.

Az online tevékenység hatékonyságának kulcsa az **adatalapú tervezés**. A következő eszközök nyújtanak segítséget:

- **Google Analytics / Matomo:** honlaplátogatottság, forgalom forrása, viselkedési adatok
- **Meta Business Suite / TikTok Analytics:** közösségi média elérés, aktivitás, célcsoport demográfia
- **Link tracking, QR-kód mérés:** kampányhatás elemzése

Az így nyert adatok alapján javítható a tartalom típusa, időzítése, formája – vagyis növelhető a pályaaorientációs kommunikáció hatékonysága.

7 A DIGITÁLIS KÖZÖSSÉGI ALKOTÓMŰHELYEK SZEREPE A PÁLYAORIENTÁCIÓS FELADATOK ELLÁTÁSÁBAN

A digitális közösségi alkotóműhelyek (DKA laborok) olyan **innovatív, élményalapú tanulási környezetek, amelyek modern technológiákat és alkotópedagógiai módszereket alkalmaznak**. Ezek a műhelyek hozzájárulnak a tanulók pályaaorientációjához, fejlesztik a problémamegoldó képességet, a kreativitást és az együttműködési készséget. A DKA laborok integrálása a szakképzésbe lehetőséget teremt a tanulók gyakorlati készségeinek fejlesztésére és a munkaerőpiacra való felkészítésére

A DKA laborok szerepe tehát kiemelten fontos a pályaaorientációban nemcsak technológiai- és ágazatspecifikus képességek fejlesztése miatt, hanem az esélyegyenlőség biztosítása érdekében is.

7.1 A DIGITÁLIS KÖZÖSSÉGI ALKOTÓMŰHELYEK LEHETŐSÉGEI

A hátrányos helyzetű településeken élő általános iskolások számára a DKA laborok – különösen a mozgó / mobil DKA egységek – lehetőséget biztosítanak arra, hogy saját környezetükben találkozzanak korszerű technológiákkal, interaktív, élményalapú foglalkozásokkal. Ez elősegíti a digitális és szakmai készségek fejlesztését, valamint a szakképzés iránti nyitottságot.

A Mobil DKA olyan minibusz, amelyet digitális készségfejlesztő és innovációs laborrá alakítottak át. A jármű mobilitása lehetővé teszi, hogy a legkülönbözőbb helyszínekre eljusson, így elérhetővé téve a digitális kompetencia alapú képzést és a pályaaorientációt olyan régiókban is, ahol korlátozott az oktatási intézmények hozzáférése modern technológiákhoz. A Mobil DKA felszereltsége tipikusan magában foglalja a legmodernebb informatikai eszközöket, VR és AR technológiákat, 3D nyomtatókat, robotikai fejlesztőkészleteket, valamint egyéb digitális oktatási eszközöket.

A területi esélyegyenlőség megteremtéséhez nagyon fontos lenne elérhetővé tenni minél több centrum számára mobil DKA kialakítását.

A DKA-k tevékenységét differenciáltan érdemes megtervezni a célcsoportok életkorának és felkészültségének megfelelően:

- **Általános iskolások számára:** a kíváncsiság felkeltése, pályaaötletek bemutatása, játékos, élményalapú technológiai kísérletek, projektalapú munkák.
- **Középiskolások számára:** ágazatspecifikus foglalkozások, komplex projektek, karriertervezés támogatása, önismereti és kompetenciafejlesztő feladatok.

A duális partnerek bevonása a DKA-k tevékenységeibe szintén kulcsfontosságú. Szerepük lehet:

- szakmai bemutatók, előadások tartása,
- közös projektmunkák mentorálása,
- tanulók felkészítése a gyakorlati képzésre,
- munkaerőpiaci elvárások megismertetése.

A DKA-k pályaaorientációs folyamatba való integrálásához részletes tervre van szükség, amely definiálja:

- a feladatok koordinálásához és ellátásához szükséges szakemberek körét (pl. oktatók, technikai instruktorok, pályaaorientációs tanácsadók),
- a tevékenységek ütemezését és differenciálását,
- az együttműködési pontokat a duális partnerekkel és a centrumon belüli intézményekkel.

Az útmutató elkészítéséért felelős centrumok számos jó gyakorlattal rendelkeznek, amelyeket gyűjteménybe rendeztek és nyilvánosan elérhetők (továbbiak folyamatos fejlesztés alatt állnak).

Ezek közé tartozhatnak például:

- komplex, több alkalmas foglalkozássorozatok,
- mobil DKA kitelepülési tervek,
- együttműködési protokollok duális partnerekkel,
- HH-s tanulókat célzó speciális programok.

7.2 A DKA LABOROK INTEGRÁLÓ SZEREPE

A pályaaorientáció kulcsfontosságú eleme a megismerés, a kipróbálás, az élmény alapú tanulás.

A DKA laborok az alábbi módokon támogatják ezt a folyamatot:

- Tapasztalati tanulás: A tanulók különböző szakmákhoz kapcsolódó projektekben vehetnek részt, amely segít a pályaválasztási döntéseik meghozatalában, vagy éppen megerősítésében.
- Technológiai eszközök megismerése: A 3D nyomtatás, lézervágás, programozás és más digitális technológiák használata lehetőséget biztosít a modern szakmák kipróbálására.
- Ágazati specialitások integrálása: A DKA laborok ötvözik a műszaki-, művészeti- és természettudományos területeket, ezáltal szélesebb látókört biztosítanak a tanulóknak.
- Vállalkozói készségek fejlesztése: A projektalapú tanulás révén a diákok megtapasztalhatják az önálló problémamegoldást, a csapatmunkát és a kreatív gondolkodást, amelyek a vállalkozói attitűd kialakításában játszanak fontos szerepet.

A DKA különleges szerepet tölthet be az intézményi oktatásban, általános iskolában és szakképzésben, valamint a nyári táborok alkalmával.

Alkotópedagógia a pályamegerősítésben

Az alkotópedagógia (maker education) a szakképzésben is egyre nagyobb szerepet kap, mivel a hagyományos oktatási módszerekkel szemben cselekvő-, tapasztalatközpontú tanulást biztosít. Ennek legfontosabb elemei:

- Projektalapú tanulás: A tanulók valós problémákra keresnek megoldásokat, miközben gyakorlati készségeiket fejlesztik.
- Digitális kompetenciák fejlesztése: A modern technológiák alkalmazása révén a diákok elsajátítják azokat a készségeket, amelyek elengedhetetlenek a munkaerőpiacon.
- Egyéni tanulási utak: A diákok saját érdeklődésüknek megfelelően választhatnak projekteket, ami motiváltabb tanulási folyamatot eredményez.
- Kreativitás és innováció: Az alkotópedagógia lehetőséget biztosít a diákok számára, hogy új ötleteket próbáljanak ki és kreatív megoldásokat dolgozzanak ki.
- Tudatos, felelős döntéshozatal erősítése: Önálló döntések a projektekben a kritikai gondolkodás és felelősségvállalás fejlesztéséért.

A digitális közösségi alkotóműhelyek integráló szerepe a szakképzésben hozzájárul az oktatás korszerűsítéséhez és a diákok felkészítéséhez a 21. századi munkaerőpiaci kihívásokra. Ilyenek például:

- Digitális eszközök és technológiák integrációja, amely segíti a tanulókat a modern ipari környezethez való alkalmazkodásban.

- Gyakorlati készségek fejlesztése, amely lehetővé teszi a tanulók számára, hogy magabiztosabban lépjenek be a szakmai életbe.
- Nyitott tanulási környezet, amely támogatja az élethosszig tartó tanulás kultúráját.
- Kapcsolatok kialakítása a munkaerőpiacra, mivel a DKA laborok gyakran együttműködnek vállalatokkal, amelyek mentorprogramokat és gyakorlati lehetőségeket biztosítanak a tanulóknak.

A Mobil DKA -k integráló szerepkörei

- Digitális készségek fejlesztése: A szakképzésben tanulók számára lehetőséget biztosít arra, hogy gyakorlati tapasztalatot szerezzenek az iparban egyre inkább elterjedő digitális technológiák használatában.
- Kreativitás, kezűgyesség, informatikai ismeretek, probléma-megoldóképesség feltérképezhető.
- Helyszíni képzések és workshopok: Az intézményekkel együttműködve a Mobil DKA tanfolyamokat, szakmai tréningeket és digitális innovációs bemutatókat tarthat.
- Pályaaorientáció és motiváció: A diákok testközelből ismerhetik meg a különböző szakmák digitális aspektusait, ami segíthet nekik a jövőbeli karrierjük megtervezésében.
- Távoktatás és hibrid oktatás támogatása: Az eszközpark és az internetkapcsolat biztosításával olyan iskolákba is eljuthat a digitális tanulás lehetősége, ahol erre egyébként nem lenne mód.
- Vállalati együttműködések: A helyi vállalkozásokkal közösen szervezett programokkal a szakképzés gyakorlati oldalát is erősítheti, közvetlen kapcsolatot teremtve a munkaerőpiac szereplőivel.

A Mobil DKA tehát nem csupán egy mozgó tanterem, hanem egy innovációs központ is lehet, amely hozzájárulhat a digitális szakadék csökkentéséhez és a szakképzés modernizálásához Magyarországon.

MI-tutor a DKA laborban – egyéni támogatás

Cél: A tanulók tanulási folyamatának segítése valós idejű visszajelzéssel és útmutatással, miközben digitális technológiák alkalmazását (pl. 3D nyomtatás, programozás, robotika) tanulják.

A DKA labor számítógépein vagy tabletjein elérhető egy mesterséges intelligencia alapú chatbot vagy asszisztens, amely:

- lépésről lépésre végig vezeti a tanulót a projektfeladaton,
- értelmezi a hibákat és magyarázatot ad (pl.: ha hibás a kód, javaslatot tesz javításra),
- kérdéseket tesz fel a tanulónak a megértés ellenőrzésére, végül értékeli a projektet egy rövid szöveges összefoglalóval

8 INNOVATÍV RENDEZVÉNYEK, PROGRAMOK

A pályaválasztást támogató események olyan célzott események, amelyek elősegítik a fiatalok megalapozott életpálya- és karrierdöntéseit. A szakképzés rendszerében ezek az események különös jelentőséggel bírnak, hiszen gyakorlati betekintést adnak az egyes ágazatok világába, lehetőséget kínálnak inspiráló személyek megismerésére, és elősegítik a tanulók tudatos szakmaválasztását. **A hatékony pályaaorientációs rendezvény nemcsak informatív, de élményalapú, inkluzív, reflektív és célcsoport-orientált is.** Szervezése komplex feladat, amely pedagógiai, szervezési és kommunikációs szakértelmet egyaránt igényel.

A fejezet célja, hogy átfogó módszertani útmutatást nyújtson a szakképző intézmények és duális képzőhelyek számára, hogyan szervezzenek szakszerű, interaktív pályaaorientációs eseményeket. Az alábbiakban bemutatásra kerülnek az irányelvek, módszertani ajánlások, valamint kiegészítő szempontok, amelyek hozzájárulnak a programok eredményességéhez és fenntarthatóságához. A pályaaorientációs rendezvények alapvető célja a tanulók életpálya- és karriertervezésének megalapozása, ezért **olyan programstruktúrát célszerű kialakítani, amely nem csak információt közvetít, hanem önismereti, képességfeltáró és motivációs elemeket is tartalmaz.** Az önreflexiót segítő interaktív műhelyek, érdeklődési térképek, illetve kompetencianaplók olyan „hazavihető” eszközök, amelyek hosszabb távon is támogatják a tanuló döntéseit.

8.1 A PÁLYAORIENTÁCIÓS RENDEZVÉNYEK TERVEZÉSÉNEK IRÁNYELVEI

Hatékony pályaaorientáció általános iskolás tanulók számára: élményalapú és interaktív megközelítések

Egy pályaaorientációs esemény megszervezése során az egyik legfontosabb kiindulópont a résztvevő korosztály pontos ismerete. **A tanulók életkora, kognitív fejlettsége, önismereti szintje, jövőképe és motivációja mind meghatározza, hogy milyen tartalmi elemeket, módszereket és kommunikációs formákat érdemes alkalmazni.** Egy általános iskolás tanuló másképp közelít a jövő kérdéséhez, mint egy szakképzésben tanuló vagy egy gimnáziumba járó diák. Az általános iskolás korosztály esetében a pályaaorientáció célja elsősorban a felfedezés, a tájékozódás és a kíváncsiság felébresztése. Ebben a fejlődési szakaszban a tanulók még csak ismerkednek a felnőttek világával, így a konkrét szakmákhoz való kötődésük gyenge, inkább az élmények, benyomások és az érzelmi kapcsolódás határozzák meg a hozzáállásukat. Éppen ezért az események során nem érdemes részletes szakmai tartalommal terhelni őket, hanem élményalapú, játékos formákban célszerű a szakmák világát bemutatni. **A hangsúly ilyenkor legyen a tapasztalatszerzésen, az érzékszervi élményeken és az azonosulás lehetőségén. A vizuális, mozgásos és interaktív elemek a leginkább motiválók számukra.** Svájcban „az ún. felfedező foglalkozások” hasonló koncepció alapján már évtizedek óta hatékonyan működnek. A kiadvány jó gyakorlat gyűjteményében az adott korosztálynak és ágazatnak megfelelő kipróbált foglalkozások találhatók.

A szakmai elköteleződés erősítése és jövőképek bemutatása a szakképző intézményekben

A **szakképzésben** résztvevő tanulók számára a pályaaorientáció fókuszja jelentősen eltér az általános iskolásokétól. Ebben az életkorban a tanulók már az ágazati alapoktatás időszakát töltik, vagy a szakirányú oktatásban vesznek részt. A cél már nem az érdeklődés felkeltése, hanem annak megerősítése. A **rendezvények célja ilyenkor az, hogy a tanulók megerősítést nyerjenek választásuk helyességéről, új perspektívákat lássanak saját jövőjüket illetően, és reális, inspiráló életpályaképekkel találkozzanak.** Különösen hasznos lehet, ha a pályaaorientációs események során a tanulók betekintést nyerhetnek a szakmájuk lehetséges jövőképebe, megismerkedhetnek különböző munkakörökkel, valamint megérthetik, milyen továbblépési lehetőségek – például technikus végzettség, vállalkozásindítás, felsőfokú képzések – állnak rendelkezésre. A duális képzőhelyek és munkaadók részvétele, workshopok, céglátogatások, valamint szakemberek, példaképek meghívása mind erősíthetik a tanulók elköteleződését. Egy szakképzésben résztvevő tanuló számára szóló esemény nemcsak a jövőről szólhat, hanem lehetőséget kell adnia az önreflexióra is. Itt olyan foglalkozásokra gondolunk, ahol a tanulók végig gondolhatják, valóban megfelelő-e számukra a választott szakma. Itt válik fontossá a pályakorrekció lehetősége, amelyet nyíltan és támogató módon kell kommunikálni.

A szakképzés szerepe és bemutatása gimnazistáknak a pályaválasztás támogatásában

A gimnáziumi tanulók sajátos helyzetben vannak pályaaorientáció szempontjából, mivel tanulmányaik elsődlegesen a felsőoktatásba jutásra irányulnak. Ez a korosztály nem homogén, sokan bizonytalanok a jövőbeli irányt illetően, és a tanulmányaik során szerzett tapasztalatok alapján újragondolhatják elképzeléseiket. Ezért fontos a tudatos döntéselőkészítés és a több életpálya-alternatíva ismertetése. Pályaaorientációs programok során érdemes a jövőorientált gondolkodás fejlesztésére, önismeret mélyítésére és az életpályák közötti eligazodás támogatására fókuszálni. **Különösen fontos a szakképzés bemutatása, mivel a gimnazisták többsége számára ismeretlen terület, és sok esetben előítéletek kötődnek hozzá. Hatékony módszer lehet a személyes találkozás duális képzőhelyeken dolgozó fiatal szakemberekkel vagy volt gimnazistákkal, akik hitelesen mutatják be a szakképzés előnyeit.** Emellett cég- és gyárlátogatások, interaktív technológiai bemutatók, workshopok segítik a gyakorlati ismeretek megszerzését és a szakmák megismerését. A szakképzés jövőorientált bemutatásának fontos eleme az „ágazati karrierutak” vizuális ismertetése, amely rámutat a továbbtanulási és karrierlehetőségekre. **Svájci példák igazolják, hogy a szakképzés után felsőoktatásba lépő diákok gyakorlati alapjai erősítik motivációjukat és segítik a sikeres pályakezdet.** Így a **gimnáziumi pályaaorientációban a szakképzés nemcsak alternatíva-feltáró, hanem identitásformáló és pályaképet építő szerepet is betölt.** Ha megfelelő módszerekkel, inspiráló személyekkel és személyes tapasztalatokkal gazdagítjuk az eseményt, a szakképzés valódi lehetőségként jelenhet meg a gimnazisták gondolkodásában – nemcsak a bizonytalanok számára, hanem azoknak is, akik tudatosan keresik a gyakorlatorientált, stabil és jövőbiztos pályákat.

A szülők szerepe a pályaaorientációban

A pályaválasztás nemcsak a tanuló, hanem az egész család életét érintő döntés. A fiatalok sok esetben a szülőktől kapják az első pályaképeket, visszajelzéseket, elvárásokat – vagy épp bizonytalanságokat, ezért kiemelten fontos, hogy a pályaaorientációs rendezvények ne csak a diákokat szólítsák meg, hanem tudatosan bevonják a szülőket is. **Külön pályaaorientációs témájú szülői értekezletek, előadások segítségével lehetőséget kell adni számukra, hogy megismerjék a képzési lehetőségeket, a munkaerőpiac elvárásait, illetve azt, hogyan támogatathatják gyermekük döntését reálisan, de bizalomteljesen.** A szülők bevonása azért is fontos, mert sokuk ismeretei már nem naprakészek a szakképzésről, a mai szakmákról, képzési rendszerekről vagy lehetőségekről.

8.2 ALAPELVEK A RENDEZVÉNYEK TERVEZÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN

Esélyegyenlőség és inkluzivitás a pályaaorientációs rendezvényeken

A pályaaorientációs rendezvények tervezésekor fontos alapelv az esélyegyenlőség és az inkluzivitás biztosítása. Ez nem csupán etikai- vagy jogi kötelezettség, hanem a rendezvények társadalmi hatékonyságának kulcsa is. A cél ugyanis az, hogy **minden fiatal – függetlenül szociális háttérétől, lakóhelyétől, nemétől, etnikai hovatartozásától vagy egyéni adottságaitól – valós eséllyel találjon rá az érdeklődéséhez, képességeihez és céljaihoz illeszkedő életpályára.** Az esélyegyenlőség gyakorlati biztosítása több módon is megjelenik. Elengedhetetlen például, hogy a rendezvény elérhető legyen hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű tanulók számára is – ez jelentheti az utazási költségek támogatását, kísérő személyek biztosítását, vagy akár az esemény helyszínének akadálymentes kialakítását. Az iskolák közötti esélykülönbségek kiegyenlítése érdekében érdemes célzottan meghívni olyan intézményeket, amelyek tanulói ritkán jutnak hozzá ilyen típusú programokhoz. Az inkluzivitás biztosítása azt jelenti, hogy a rendezvény mindenki számára biztonságos, nyitott, befogadó légkört teremt. A programoknak úgy kell megszólítaniuk a fiatalokat, hogy ne erősítsenek sztereotípiákat – például ne jelenjenek meg kizárólag férfi szakmaként a műszaki területek, vagy női szakmaként az egészségügy. Külön **figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű tanulókra is: számukra olyan támogató szakemberek, segítő eszközök és adaptált tartalmak szükségesek, amelyek révén aktív résztvevőként kapcsolódhatnak be a programba.** Az esélyteremtő rendezvények során különösen hasznos lehet példaképek szerepeltetése, akik a saját nehézségeiken felülkerekedve értek el sikereket. Ők hitelesen tudják képviselni azt az üzenetet, hogy a társadalmi hátrányok nem zárják ki az érvényesülés lehetőségét, ha megfelelő támogatás és motiváció párosul hozzájuk.

Digitális megoldások a fiatalok pályaaorientációjának támogatásában

A mai fiatalok – a digitális bennszülöttek – számára természetes a technológia használata, ezért a pályaaorientációs rendezvények akkor lehetnek igazán hatékonyak, ha élnek a digitális eszközök adta lehetőségekkel. Az okostelefonos applikációk, érdeklődéstérképek, gamifikált pályaválasztási játékok vagy VR-szimulációk segítenek élményszerűen bemutatni a szakmákat. A QR-kódos feladatokkal kombinált állomásjátékok vagy a valós idejű interaktív visszajelzések (pl. Kahoot, Mentimeter) aktív részvételre ösztönzik a tanulókat. Ezek az eszközök nemcsak

motiválnak, hanem lehetővé teszik a személyre szabott, tapasztalati tanulást. A digitális formák révén a pályaismeret nem frontális tananyagként, hanem felfedezésként jelenik meg – közelebb hozva a szakmák világát a fiatalokhoz. Fontos azonban, hogy a technológia alkalmazása pedagógiaiailag átgondolt legyen, és ne helyettesítse, hanem kiegészítse az élő emberi kapcsolatokat.

Körültekintő előkészítés

Egy sikeres pályaaorientációs rendezvény megszervezése alapos, lépésről lépésre történő előkészítést igényel. A folyamat egyik legfontosabb eleme a **költségvetés-tervezés**, amelynek során minden szükséges tételt – helyszínbérlés, eszközök, nyomtatványok, utazás, vendéglátás – előre rögzíteni kell. A költségek pontos ismerete lehetővé teszi a források megfelelő felhasználását, valamint partnerek, támogatók bevonását.

A **rendezvény időpontját** úgy érdemes kijelölni, hogy az illeszkedjen az iskolai és intézményi rendezvénynaptárhoz. A korai tervezés megkönnyíti a szereplők és előadók egyeztetését, valamint növeli a részvétel esélyét. Az esemény céljának meghatározása szintén alapvető, legyen szó karrierbörzéről, interaktív szakmabemutatóról vagy családi nyílt napról, a cél adja meg a program szerkezetének és tartalmának irányát.

A **célcsoport pontos ismerete, a várt létszám meghatározása**, valamint a program tartalmi elemeinek összeállítása szorosan összefügg egymással. A partnerek, szereplők, előadók felkérése során célszerű figyelni arra, hogy lefedjék a szakképzés főbb ágazatait, különös tekintettel a régió jellemző iparágaira. A rendezvény hatékonyságát tovább fokozza, ha hiteles és nagy presztizsú partnerek is részt vesznek benne. Ilyenek lehetnek a duális képzésben résztvevő cégek, sikeres vállalkozások, kamarák, munkaadói szervezetek, felsőoktatási intézmények, szakképzési centrumok, civil szervezetek. A lebonyolítást segítő személyek, önkéntesek vagy diákcsapatok szerepének tisztázása szintén szükséges. A tanulók bevonása a program tervezésébe és lebonyolításába nem csak szervezési támogatást jelent, hanem fejleszti a fiatalok felelősségérzetét és kompetenciáit is. A diákcsapatok ösztönzése révén a rendezvény a tanulók számára személyesebb és motiválóbb élménnyé válik.

A **helyszín kiválasztásánál** figyelembe kell venni a résztvevők számát, a programok jellegét (pl. szükséges-e műhelyterem, szabadtéri tér), eszköz- és infrastruktúralista lehetőségeket és igényeket, valamint az akadálymentesítést. A hibrid vagy online rendezvények alkalmazkodást biztosítanak a digitális korszak és a földrajzilag szétszórta célcsoportok igényeihez, így érdemes már a tervezéskor alternatív formátumokban is gondolkodni.

Az **időkeretek** rögzítése elősegíti a program gördülékeny lebonyolítását és a résztvevők tájékozódását. Mindezt érdemes írásos programfüzetben, online vagy QR-kódos tájékoztatóban elérhetővé tenni.

Példák az eseményekhez

Esemény típusa	Célja / sajátossága	Fő célcsoport	Módszertani szempont
----------------	---------------------	---------------	----------------------

Iskolai nyílt nap	Az intézmény bemutatása, képzési kínálat és tanári kar megismerése	Tanulók, szülők	Informáló, személyes kapcsolatépítés
Pályaaorientációs nap	Interaktív, változatos programokkal segíti a szakmaválasztást	Tanulók	Élményalapú, interaktív
Szakmabemutató kiállítás / börze	Széles szakmakínálat bemutatása intézmények és cégek részéről	Tanulók, szülők, pedagógusok	Sokrétű, összehasonlítást segítő
Táborok (nyári, tematikus)	Élményalapú, hosszabb időkeretben nyújt szakmai kipróbálást	Tanulók	Élményalapú, közösségformáló
Versenyegek, szakmai megmérettetések	Motivációt és szakmai érdeklődést erősítenek	Tanulók	Kihívásalapú, kompetenciafejlesztő
Workshopok, műhelyfoglalkozások	Kiscsoportos, interaktív tanulási élmény biztosítása	Tanulók	Interaktív, reflektív
„Egy nap egy szakmában” szimuláció	Rövid idejű szakmakipróbálás valós helyzetben	Tanulók	Tapasztalati tanulás, élménypedagógia
Üzem- és vállalatlátogatások	Munkahelyi környezet és feladatok közvetlen megismerése	Tanulók, pedagógusok	Helyszíni tanulás, valós környezet
Shadowing program	Szakember munkájának követése, közvetlen tapasztalatszerzés	Tanulók	Egyéni élmény, mentoráló jelleg
Próbanapok, tanulói gyakorlatok	Aktív részvétel szakmai tevékenységekben	Tanulók	Gyakorlatorientált, bevonó
Virtuális pályaválasztási expo	Online térben zajló bemutatkozás intézmények és cégek részéről	Tanulók, szülők	Digitális, széles körben elérhető
Szakmabemutató videók, vlogok	Könnyen befogadható formában mutatják be a szakmákat	Tanulók	Digitális, vizuális, inspiráló

Online karrier-tesztek, applikációk	Digitális önismereti és pályaaorientációs támogatás	Tanulók	Önismeret-fejlesztő, digitális
Videókonferencia szakemberekkel	Közvetlen interaktív kérdezz-felelek lehetősége	Tanulók	Digitális, interaktív
Karrierbeszélgetések, életútinterjúk	Személyes tapasztalatok, példaképek bemutatása	Tanulók, szülők	Inspiráló, motiváló
Mentorprogram indító események	Mentorok és tanulók kapcsolatának elindítása	Tanulók	Hosszú távú kapcsolódást támogató
Szakmai kerekasztalok, panelbeszélgetések	Több ágazat képviselőinek közös párbeszéde	Tanulók, pedagógusok, szülők	Interaktív, több nézőpontot integráló
Pályaválasztási roadshow	Utazó program több településen, széles elérés biztosítása	Tanulók, szülők	Közösségi, széleskörű elérés
Tematikus hetek (pl. „szakmák hete”)	Többféle esemény összekapcsolása egy időszakban	Tanulók, pedagógusok	Programsorozat, komplex szemlélet
Pályaaorientációs filmklub, színházi előadás	Kulturális élményen keresztül ösztönzi a szakmaválasztásról való gondolkodást	Tanulók, szülők	Kulturális, reflektív, élményalapú

A résztvevő diákok irányítása

A pályaaorientációs események eredményessége nem kizárólag a program minőségétől függ, hanem attól is, hogy **a tanulókat miként készítjük fel a részvételre, és hogyan segítjük őket az élmények feldolgozásában.** A rendezvény előtt célszerű a diákokat ráhangolni, tájékoztatni arról, mire számíthatnak, milyen szakmákkal, helyzetekkel vagy szereplőkkel találkoznak majd. Fontos, hogy irányt kapjanak arra nézve, milyen kérdéseket tehetnek fel, vagy milyen személyes élményeket koncentráljanak. A rendezvény alatt az oktató vagy kísérő szakember támogató jelenléte segíthet abban, hogy a diák ne csak passzív szemlélő legyen, hanem aktívan keresse a számára releváns információkat. **A program után pedig elengedhetetlen a közös feldolgozás. Megbeszélés, élménymegosztás, reflektív kérdések felvetése (Pl. „Mit tudtál meg az ágazatokról, szakmáról? Mi volt számodra érdekes, vonzó? Hogyan illeszkedik ez az érdeklődésedhez?”).** Az élmények átbeszélése történhet csoportos beszélgetés során, osztályfőnöki órán, egyéni beszélgetésen, pályaaorientációs napló segítségével.

8.3 NYÁRI TÁBOROK RENDSZERÉNEK ÉS TARTALMÁNAK FEJLESZTÉSE, NAGYOBB SZÁMÚ ÁLTALÁNOS ISKOLÁS ELÉRÉSE

A nyári táborok kiemelten hatékony eszközei a korai pályaaorientációnak, hiszen intenzív, élményalapú környezetben kínálnak lehetőséget a tanulók számára különböző szakmák kipróbálására, új kompetenciák elsajátítására és a szakképzés világának megismerésére. A táborok rendszerszintű fejlesztése és szélesebb körű elérése stratégiai jelentőségű, mivel képes csökkenteni a társadalmi különbségeket, növeli az esélyegyenlőséget és erősíti a szakképzéshez való pozitív viszonyt már általános iskolás korban.

A táborok fejlesztése során fontos szempont az **átgondolt, többnapos tematikus struktúra**, amelyben minden nap más ágazathoz kapcsolódó élményprogramok jelennek meg (pl. Gépészet, Turizmus-vendéglátás, Kreatív, Informatika és távközlés, Mezőgazdaság és erdészet). A Digitális Községi Alkotóműhelyek (DKA) bevonása különösen hatékony: a diákok modern technológiákkal, robotikával, tervezéssel, gyártással kapcsolatos, játékos projektfeladatokon keresztül tapasztalhatják meg a szakmák valóságát. A projektmódszerre épülő működés – például egy termék elkészítése a tervezéstől a bemutatásig – sikerélményt ad és erősíti a tanulók önbizalmát.

A nagyobb számú diák elérése érdekében célszerű:

- **kiterjeszteni a tábori férőhelyeket és több helyszínen párhuzamos programokat indítani,**
- **szoros együttműködést kialakítani az általános iskolákkal,** amelyek közvetlenül javasolhatnak tanulókat,
- **célzott kommunikációt folytatni a szülők felé,** kiemelve a táborok fejlesztő és inspiráló szerepét,
- **költségcsökkentett vagy térítésmentes részvételt biztosítani hátrányos helyzetű diákok számára,**
- **bevonni vállalati partnereket,** akik bemutatókat, eszközöket vagy akár ösztöndíjat biztosítanak.

A nyári táborok hosszú távon hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanulók tudatosabban, élményekre és valós tapasztalatokra építve válasszanak szakmát, miközben a szakképző intézmények láthatóbbá és vonzóbbá válnak a teljes térségben.

8.4 A PÁLYAORIENTÁCIÓS NAGYRENDEZVÉNYEK MEGÚJÍTÁSA, A SZAKMA BEMUTATÁS ÉS KIPRÓBÁLÁS ERŐSÍTÉSE

A pályaaorientációs nagyrendezvények – például szakmabörzék, ágazati expók, pályaválasztási vásárok – ma is meghatározó találkozási pontok a szakképzés és az általános iskolások, szülők, pedagógusok számára. Ugyanakkor a hagyományos információközlő, standalapú formák egyre kevésbé tudják fenntartani a diákok figyelmét. A jövő pályaaorientációs nagyrendezvényeinek középpontjában a **gyakorlati kipróbálás, az élményszerű szakmabemutató, a modern technológiák használata és az interaktivitás** kell, hogy álljon.

A megújítás alapelve a „**nézőből résztvevő**” szemlélet: a diákoknak nem csupán látniuk kell a szakmák világát, hanem bele is kell lépniük abba. Minden ágazatnak olyan innovatív miniélményt szükséges kínálnia, amely konkrét tevékenységet, kipróbálható eszközt, interaktív feladatot tartalmaz (pl. robotprogramozás, hegesztőszimulátor, cukrászati termék díszítése, elsősegély-szimuláció, barkács-miniprojekt, 3D nyomtatás, vendéglátó felszolgálási játékok).

A sikeres megújítás kulcselemei:

- **Élményszónák kialakítása:** tematikus terek ágazatonként, nem standokkal, hanem „műhely-jellegű” kipróbálási pontokkal;
- **DKA-technológiák beépítése:** VR-szimulációk, AR szakmabemutatók, digitális alkotótevékenységek;
- **Versenys- és kihívásalapú működés:** rövid, játékos megmérettetések, jutalommal, pecsétgyűjtő füzetekkel;
- **Duális partnerek bevonása:** cégek saját gépekkel, szakemberekkel és valódi munkafolyamatok bemutatásával jelenjenek meg;
- **Színpadi programelemek:** szakmademók, mesterbemutatók, pályáív-történetek fiatal szakemberektől;
- **Szülői- és pedagógusprogramok:** a döntéstámogatáshoz hasznos információk és workshopok.

A nagyrendezvények akkor működnek igazán hatékonyan, ha a diákok több érzékszervi élményt kapnak, mint egy tanórán, és olyan könnyen megjegyezhető tapasztalatokat szereznek, amelyek alapján valós képet alkothatnak a szakmákról. A kipróbálás alapú modell így nemcsak tájékoztat, hanem **pályát formál, motivál, és jelentősen támogatja a továbbtanulási döntést.**

8.5 VERSENYEK SZERVEZÉSE AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁS DIÁKOK SZÁMÁRA

A versenyek kiemelten hatékony eszközei a korai pályaaorientációnak, hiszen egyszerre motiválnak, játékos formában fejlesztik a kompetenciákat, és lehetőséget adnak a tanulóknak arra, hogy kipróbálják magukat különböző szakmai területeken. A versenyhelyzet élményszerű, izgalmas, és a diákok természetes kíváncsiságára épít: így a szakmák iránti érdeklődés erősítése sokkal hatékonyabban érhető el, mint a hagyományos frontális bemutatókkal.

Az általános iskolás korosztály számára szervezett versenyek célja, hogy **megmutassák a szakmák sokszínűségét**, fejlesszék a problémamegoldó gondolkodást és gyakorlati készségeket, valamint lehetőséget biztosítsanak a tehetségek korai felismerésére. A versenyek során a diákok olyan képességeket használhatnak, mint a kreativitás, együttműködés, logikai gondolkodás vagy a finommotorikus készségek – mindezek relevánsak számos ágazatban.

A versenyek lehetnek:

- **szakmai miniprojektek** (pl. sütidíszítés, egyszerű robotprogramozás, szerelési feladat, dekorációkészítés),
- **ágazati tematikus kihívások** (gépészeti puzzle, építőipari építőverseny, vendéglátó felszolgálási játékok),
- **csapatversenyek**, amelyek fejlesztik az együttműködést,
- **gyorsasági és ügyességi feladatok**, amelyek élményt és sikert adnak.

A versenyek fejlesztése során fontos a **DKA eszközök** és digitális technológiák bevonása (pl. 3D tervezés, robotika, digitális gyártás), amelyek modern szemlélettel és valós jövőbeli kompetenciákkal hozzák közelebb a szakmákat.

A nagyobb számú általános iskolás elérése érdekében célszerű:

- régiós vagy centrum-szintű versenysorozatok szervezése,

- online előválogató fordulók kialakítása,
- iskolák közötti csapatversenyek indítása,
- vonzó kommunikáció (videók, közösségi média kampányok).

A versenyek **pályaaorientációs hatása kiemelkedő**: a diákok olyan sikerélményekhez jutnak, amelyek megerősítik őket egy-egy szakma iránti érdeklődésükben, és segítik őket abban, hogy pozitív képet alakítsanak ki a szakképzés világáról.

9 A PÁLYAORIENTÁCIÓS ÉS ÉLETPÁLYA-TANÁCSADÁSI TEVÉKENYSÉGEK EREDMÉNYESSÉGÉNEK MÉRÉSE, NYOMON KÖVETÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

A pályaaorientációs tevékenységek eredményességének biztosítása érdekében elengedhetetlen egy strukturált, a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény (Szkt.) és annak végrehajtási rendelete, a 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet (Szkr.) által előírt minőségirányítási rendszerre épülő mérési, nyomonkövetési és értékelési rendszer kialakítása. A nyomon követés létjogosultságát a pályaaorientációs tevékenység hatékonyságának mérése, a beavatkozási lehetőségek feltárása és a szükséges visszacsatolások és beavatkozások megtétele indokolja. Magyarországon a szakképző intézményekben jelenleg nem létezik egységes, standardizált mérési-értékelési gyakorlat, amely a pályaaorientációs folyamatokat iskolai- és centrum szinten egyaránt képes lenne megbízhatóan vizsgálni. **A mérések eseti jellegűek, és csak részben biztosítanak kellő mennyiségű és minőségű adatot a fejlesztésekhez.** A minőségirányítási rendszer részeként szükséges lenne egy olyan eszközrendszer bevezetése, amely képes a folyamatok teljes ciklusát (tervezés–megvalósítás–ellenőrzés–beavatkozás) lefedni, ami elősegíti azok hatékonyságának értékelését és fejlesztését.

Ez a fejezet egy olyan rendszert mutat be, amely a PDCA (Plan-Do-Check-Act) ciklusra épül, figyelembe véve az általános iskolások pályaaorientációját, a szakképzésben tanulók pályamegerősítését, a végzett tanulók pályakövetését, valamint a pályaaorientációs rendezvények sikerességének értékelését, összhangban az Szkt. előírásaival.

9.1 A PÁLYAORIENTÁCIÓS TEVÉKENYSÉGEK MÉRÉSI SZÜKSÉGLETE ÉS A MÉRÉSI RENDSZER ALAPELVEI

Az Szkt. 3. §-a hangsúlyozza a tudatos szakmaválasztás elősegítését, ami mérés és nyomon követés nélkül nem valósítható meg hatékonyan. A mérés hiánya akadályozza a tevékenységek eredményességének értékelését, ezért egy strukturált rendszer bevezetése szükséges az adatok gyűjtésére, elemzésére és visszacsatolására. A mérések során törekedni kell az alapvető statisztikai hibák előfordulásának kiszűrésére, valamint az adatfeldolgozási hibák befolyásoló hatásának mérséklésére. Fontos, hogy a kockázati tényezők körét előre felmérjük és beazonosítsuk, azok torzító hatását és ezáltal az előre látható problémák számosságát és

hatását kiszűrjük, melynek köszönhetően a mérés pontatlanságát csökkenteni, míg a mérés megbízhatóságát és hatékonyságát növelni tudjuk.

A nyomkövetési rendszer hosszú távú, fenntartható és összehasonlítható adatokat biztosít, összhangban az Szkt. minőségirányítási követelményeivel.

A rendszer alapelvei:

- **Hosszú távú alkalmazhatóság:** A rendszer több éven keresztül működőképes, adaptálható a változó igényekhez.
- **Összehasonlíthatóság:** Az eredmények összehasonlíthatók az évek során és az intézmények között.
- **Standardizáció:** A mérések az Szkt. és az Szkr. által előírt standardizált indikátorokon alapulnak, összhangban az intézmények minőségirányítási rendszereivel (MIR).
- **Visszacsatolás és fejlesztés:** Az adatok visszacsatolása támogatja a pályaaorientációs tevékenységek folyamatos fejlesztését.

Az Szkt. szerinti kötelező minőségirányítási indikátorok

Az Szkt. 64. § (3) bekezdése és az Szkr. 24. §-a előírja, hogy a szakképző intézmények minőségirányítási rendszerük részeként indikátorokkal mérik a szakképzési alapfeladat-ellátás eredményességét. A pályaaorientáció szempontjából releváns indikátorok az alábbiak:

- **Diákok elégedettsége:** A pályaaorientációs tevékenységekben részt vevő diákok elégedettségének mérése kérdőívekkel.
- **Szülők és partnerek elégedettsége:** A szülők és külső partnerek (pl. duális képzőhelyek) visszajelzései a pályaaorientációs programokról.
- **Pályamegtartási arány:** A választott szakmában maradó diákok aránya, különösen a 12. és 13. évfolyamon.
- **Foglalkoztatási arány:** A végzett diákok elhelyezkedési aránya a választott szakmában.
- **Lemorzsolódási arány:** A szakképzésből kieső diákok aránya és annak okai.
- **Pályaaorientációs rendezvények részvételi aránya:** A rendezvényeken részt vevő diákok, szülők és partnerek száma és aránya.
- **Kompetenciamérések eredményei:** A diákok pályaválasztási döntéshozatali készségeinek és pályaismeretének mérése.

Ezek az indikátorok az Európai Szakképzési Minőségbiztosítási Referencia Keretrendszer (EQAVET) alapján kerülnek meghatározásra, és az önértékelési útmutatóban rögzített folyamatok mentén mérendők.

9.2 A NYOMKÖVETÉSI RENDSZER MŰKÖDÉSE (PDCA CIKLUS)

A nyomkövetési rendszer a PDCA ciklusra épül, összhangban a szakképzési törvény minőségirányítási követelményeivel.

Tervezés (Plan)

- Standardizált indikátorok meghatározása a MIR előírásai alapján.
- Bemeneti és kimeneti mérések tervezése minden célcsoport számára.
- Online mérőeszközök fejlesztése, amelyek játékos és testreszabható formában vonzóak.

Végrehajtás (Do)

- Adatgyűjtés kérdőívekkel, interjúkkal és online tesztekkel.
- Oktatók képzése a mérési rendszerek használatára.
- Adatvizualizációs eszközök alkalmazása.

Ellenőrzés (Check)

- Eredmények elemzése és összehasonlítása.
- Visszajelzések készítése a tanácsadóknak és intézményvezetőknek.

Beavatkozás (Act)

- A visszajelzések alapján a tevékenységek fejlesztése.
- Sikeres gyakorlatok megosztása az intézmények között.

ESZKÖZÖK ÉS MÓDSZEREK

A rendszer sikeréhez munkavállalói elköteleződés, korszerű eszközök és módszerek szükségesek:

- **Pályaaorientációs munkacsoport:** honlap, közösségi média üzemeltetése, kérdőíves felmérések. Tagjai: munkaközösségvezetők.
- **Online platformok:** Interaktív kérdőívek és tesztek.
- **Adatvizualizáció:** Grafikonok és infografikák készítése.
- **Kvalitatív módszerek:** Fókuszcsoporthoz beszélgetések és interjúk.
- **Standardizált kérdőívek:** Egységes mérőeszközök az összehasonlíthatóság érdekében.

A jól tervezett mérés adekvát hozzáillesztett eszközökkel és módszerekkel biztosítja a nyomonkövetési és mérési munka eredményességét. A következetesen alkalmazott egységes mérés a pályaaorientáció terén dolgozó szakemberek munkájának összehangolásához és együttműködéséhez is alapot ad.

9.3 EGYSÉGES MÉRÉS A 9. ÉVFOLYAMBA BELÉPŐ DIÁKOK KÖRÉBEN A PÁLYAVÁLASZTÁSI DÖNTÉSÜKKEL KAPCSOLATBAN

Az egységes mérés bevezetése kulcsfontosságú a pályaaorientációs rendszer minőségének fejlesztésében, hiszen megalapozhatja a későbbi egyéni és csoportos tanácsadási, mentorálási feladatokat, a pályamegerősítés tevékenységeit és a fejlesztési folyamatokat. A 9. évfolyamba történő belépés a tanulók életében döntő fordulópontra: ekkor dől el, hogy a választott ágazat és szakma mennyiben illeszkedik érdeklődésükhöz, képességeikhez és jövőképükhöz. **Az egységes mérési rendszer célja, hogy feltérképezze a tanulók döntési motivációit, az önismeret szintjét, a pályaismereti tudásukat, valamint a döntésük mögött álló külső (család, iskola, kortársak) és belső tényezőket.**

A mérés digitális, könnyen hozzáférhető formában történhet, például online kérdőívek segítségével, amelyek eredményei azonnal elemezhetők és vizualizálhatók. Az adatokat a szakképző intézmények és centrumok saját fejlesztési terveikhez használhatják, ugyanakkor országos szinten is összehasonlíthatóvá válnak. Így kirajzolódnak azok a mintázatok, amelyek segítenek beazonosítani a leggyakoribb pályaválasztási döntéseket, bizonytalanságokat vagy akár téves orientációkat.

A mérés eredményei több szinten hasznosíthatók: az intézményi szinten támogatják a tanulók célzott segítségét, a regionális szinten információt nyújtanak a munkaerőpiaci igények és a tanulói preferenciák összhangjáról, országos szinten pedig hozzájárulnak a pályorientációs stratégiák és beavatkozások megtervezéséhez. Az egységes mérés nemcsak diagnosztikai eszköz, hanem tudásbázis is, amely megalapozza a pályorientációs tevékenység tudatos, adat vezérelt tervezését és fejlesztését.

9.4 MÉRNI ÉS ÉRTÉKELNI AZ EGYES PROGRAMOK ÉS AKCIÓK EREDMÉNYESSÉGÉT

A pályorientációs és életpálya-tanácsadási programok értékelése nem egyszeri ellenőrzési folyamat, hanem a minőségfejlesztés szerves része. A programok hatékonyságának mérése segít annak megértésében, hogy a különböző tevékenységek – például szakmabemutatók, nyílt napok, DKA-labor programok, karrier-napok – mennyiben járulnak hozzá a tanulók döntési kompetenciáinak fejlődéséhez. Az értékelés célja, hogy ne csak a részvételi mutatókat és elégedettséget vizsgálja, hanem azt is, hogy a programok hosszú távon milyen hatással vannak a tanulói pályautakra.

A pályorientációs programok eredményességét többféleképpen lehet mérni. Az egyik leghatékonyabb módszer az előzetes- és utólagos kérdőívek összehasonlítása, amely segít megérteni, hogy a diákok tudása mennyire bővült a program során. A programok hatékonyságát továbbá a diákok pályaválasztási döntései is tükrözik, amelyek hosszú távú hatással vannak a munkaerőpiaci elhelyezkedésükre.

A mérési folyamat a PDCA-ciklus logikájára épül: **tervezés** (célok, indikátorok meghatározása), **megvalósítás** (adatgyűjtés, megfigyelés), **ellenőrzés** (eredmények kiértékelése) és **fejlesztés** (a tapasztalatok beépítése a következő ciklusba). A kvantitatív mutatók – mint a programokon való részvétel aránya, a továbbtanulási adatok, a lemorzsolódási arány csökkenése – mellett a kvalitatív visszajelzések (interjúk, fókuszcsoportok, kérdőívek) is fontos szerepet kaphatnak.

A mérés-értékelés akkor tölti be valódi funkcióját, ha az eredményeket nem csupán archiválják, hanem beépítik a szervezeti tanulásba. Az értékelési tapasztalatokat rendszeresen meg kell osztani a centrumok és iskolák, a kamarák és a duális partnerek között, hogy az egyes régiók egymástól tanulhassanak, és azonosítani lehessen a legjobban működő gyakorlatokat. Fontos feladatként jelenik meg a mérőeszközök folyamatos felülvizsgálata és azok igény szerinti módosítása a változó környezet aktualitásaihoz.

Az egységes értékelési kultúra kialakítása hozzájárul ahhoz, hogy a pályorientáció országos szinten is mérhető, összehasonlítható és fejleszthető legyen.

9.5 A MÉRÉSI-ÉRTÉKELÉSI ESZKÖZÖK SEGÍTSÉGÉVEL VISSZACSATOLNI A TAPASZTALATOKAT, FOLYAMATOSAN FEJLESZTVE A PÁLYAORIENTÁCIÓ HATÉKONYSÁGÁT

A mérési- és értékelési folyamat végső célja a tapasztalatok rendszerszintű visszacsatolása és hasznosítása. Az adatok csak akkor válnak valódi tudássá, ha az intézmények és szakmai szereplők képesek azokat elemezni, értelmezni és fejlesztési irányokká alakítani. A visszacsatolás három szinten valósulhat meg:

- **Intézményi szinten** a tanulók, oktatók és tanácsadók közvetlenül megkapják a mérések eredményeit, amelyek alapján személyre szabott fejlesztési terv készíthető.

- **Regionális szinten** az adatok lehetőséget adnak a térségi szakképzési- és munkaerőpiaci trendek feltérképezésére, valamint a programok összehangolására.
- **Országos szinten** pedig a visszacsatolás támogatja a döntéshozókat a stratégiai irányok, finanszírozási- és fejlesztési prioritások kijelölésében.

A visszacsatolás egyik leghatékonyabb módja a digitális adatbázisokra és dashboardokra épülő nyomonkövetési rendszer, amely az adatok valós idejű elemzését és megosztását teszi lehetővé. Így nem csak a tanulói életút követhető, hanem az is, hogy az egyes programok milyen hatást gyakorolnak a döntéshozatalra, motivációra és karrierépítésre.

A mérés és értékelés segíti a pályorientációs programok folyamatos fejlesztését. A jövőben érdemes további innovatív eszközöket és módszereket bevezetni, hogy a diákok számára a lehető legjobb támogatást nyújtsuk a pályaválasztás és a karrierépítés terén. Az ilyen típusú programok nemcsak az egyéni fejlődésben, hanem a társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembevételével is segíthetnek, hogy a diákok a munkaerőpiacon sikeresek legyenek.

A folyamatos visszacsatolás erősíti az intézményi önreflexiót és a szakmai minőségkultúrát. A pályorientációs szakemberek, tanácsadók és vezetők számára rendszeres szakmai workshopok, belső értékelő megbeszélések és tapasztalatmegosztó fórumok teremtenek lehetőséget a fejlesztési irányok közös kijelölésére. **A visszacsatolt tapasztalatok beépülnek a tanév eleji pályorientációs tervekbe, az éves beszámolóba és a továbbképzési programokba.** Ennek eredményeként a pályorientációs rendszer valóban tanuló, adaptív és folyamatosan megújuló szervezetté válik, amely képes reagálni a jövő gazdasági-, társadalmi- és munkaerőpiaci kihívásaira.

MELLÉKLETEK

1. JÓ GYAKORLATOK AZ EGYES FEJEZETEKHEZ

TISZTELT FELHASZNÁLÓ!

A következő oldalakon a Módszertani útmutató egyes fejezeteinek tartalmához illeszkedő három-három jó gyakorlatot olvashat. Ezek egy része a program megvalósításában résztvevő szakképzési centrumok-, illetve a velük közreműködő partnerintézmények terméke, egy részük pedig a svájci pályorientációs rendszerben alkalmazott gyakorlat.

Bízunk benne, hogy tanulmányozásuk hozzájárul az útmutató szemléletének befogadásához és inspirációt ad jövőbeni munkájához!

A JÓ GYAKORLATOK TELJES GYŰJTEMÉNYE ELÉRHETŐ AZ ALÁBBI OLDALON:

<https://ikk.hu/p/svajci-magyar-egyuttmukodesi-program>

AZ 1. FEJEZETHEZ KAPCSOLÓDÓ JÓ GYAKORLATOK

A FEJEZET CÍME

**PROFESSZIONÁLIS PÁLYAORIENTÁCIÓ ÉS ÉLETPÁLYA-
TANÁCSADÁS A SZAKKÉPZÉS MINDEN SZINTJÉN**

Szorgos kezeckék

Mátészalkai Szakképzési Centrum

Helyszín

Magyarország

Nyíregyháza

Tündérkert Keleti
Óvoda Szászorszép
Tagintézmény*

Mátészalkai SZC
Kállay Rudolf
Szakképző Iskola*

Duális/együttműködő
partner*

Cél

A Turizmus-vendéglátás ágazathoz tartozó szakmák
játékos megismertetése az óvodásokkal és

Időtartam

90 perc

A jó gyakorlat részletes leírása

A foglalkozás részletes bemutatása

- **Bevezetés (10 perc)** – bemutatkozás, a kicsik ráhangolása a témára egy rövid videó segítségével

(<https://www.youtube.com/watch?v=7QzWdzHRsPs>)

- **A foglalkozás menete (60 perc)** – célja a gondolatébresztés, a motiváció, ráhangolódás

- 1) Játékos kvíz (a kérdéseket tanulóink olvassák fel; a kicsik jelentkezés útján válaszolhatnak). Segítségképpen tanulóink képeket mutatnak fel a helyes válaszok kitalálásához.
- 2) Dolgoznak a „szorgos kezeckék” – süti süni és alma katica készítése a hozott alapanyagból

Az oktatók és a segítő diákok az óvoda pedagógusok, óvodai dajkák közreműködésével kiosztják a gyerekeknek a szükséges eszközöket, nyersanyagokat.

Az oktatók és a segítő tanulók bemutatják a gyerekeknek a feladatot (gyakorlati kivitelezés).

A gyerekek egyéni elképzeléseket is megvalósíthatnak (pl.: süni forma helyett más állatot is megformázhatnak a sütemény masszából.)

- **Értékelés és jutalmazás (20 perc)**

Az óvodások elfogyaszthatják a süteményeket, a fel nem használt gyümölcsöket. A legaktívabb óvodások oklevélben részesülnek (saját tanulóink készítették).

QR kód

Ágazatok	Turizmus- vendéglátás	☒ ágazatok*
Együtműködő partnerek	Partner óvodánk, óvodapedagógusok, óvodai dajkák, szülők, saját szakács és cukrász tanulóink, oktatóink, az óvoda vezetősége, iskolánk igazgatóhelyettese	
Célcsoportok	<u>óvodások*</u> ☐ alsó tagozatos általános iskolások* ☐ felső tagozatos középiskolások* ☒ felsőoktatásban ☒ általános iskolások* tanulók* ☒ felnőttek* ☒ <u>szülők</u> ☒ tanárok/oktatók ☒	
Eredmények, indikátorok	Az óvodások aktív részvétele, az évszakhoz kapcsolódó gyümölcsök felismerése (ebben az esetben ősz), kreativitás, finommotorika fejlődése, manuális készség fejlesztése. <i>Méréshez használható indikátorok:</i> 16. (Elégedettségmérés eredményei – intézményi) 17. (Intézményi neveltségi mutatók – dicséretetek)	
Egyediség, kiemelt értéke	Interaktív, játékos tanulás. Kreativitás és ötletesség támogatása. Saját tanulóink számára lehetőséget biztosít szakmájuk iránti elkötelezettségük kimutatására, a kicsikkel való foglalkozás során pedig fejlődik empátiájuk, szóbeli kifejezőkészségük is.	
Fejlesztés erőforrásai	Humánerőforrás, anyag- és eszközigeny felmérése. Nyersanyagok: gyümölcsök (banán, kiwi, eper, alma, szőlő, narancs, áfonya) „Csokis süni” készítéséhez: 7 csomag darált keksz, 7 doboz holland kakaó, 4 kg porcukor, 7 kocka margarin, 5 l tej, 12 csomag Zizi, 12 csomag tortadara, papír (A4 méretű), hurkapálcika, olló, ragasztó, asztalterítő, szalvéta, süteményalátét	
Módszertan	Játékos verseny – vendéglátós pajtássá fogadás	
Digitalizáltság	Felkészülés bemutató videó alapján	
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	A 15. pont alapján anyagi ráfordítás, óvodapedagógusok, dajkák saját tanulóink	
Információk	Iskolai Facebook, Tik-Tok, Instagram Óvodai honlap, óvodai Facebook csoportok https://kallayszaki.hu/	

ÉLET – PÁLYA – TERVEZÉS egy életen át! - pályorientációs podcast sorozat

A jó gyakorlat létrehozója, működtetője* Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara

HelyszínMagyarország
online**Cél**

A 9 részes pályorientációs podcast sorozat célja, hogy a fiatalok, szülők és pedagógusok átfogó, közérthető képet kapjanak a továbbtanulási és karrierlehetőségekről, valamint a döntéseket befolyásoló tényezőkről. Az epizódok bemutatják a különböző képzési útvonalakat, a 21. századi munkaerőpiaci elvárásokat és a rugalmas tanulási lehetőségeket, segítve ezzel a tudatos és reális pályaválasztást.

Időtartam

elkészítése podcastonként 3 óra

A jó gyakorlat részletes leírása

A 9 részes pályorientációs podcast-sorozattal abban kívánunk segíteni a döntés előtt állóknak és a szülőknek, pedagógusoknak, hogy tisztában legyenek a pályaválasztási döntéseket meghatározó külső és a belső tényezőkkel, valamint a lehetőségekkel és rálássanak arra, mi minden befolyásolja a továbbtanulást, a karriertervezést és újratervezést. Könnyen emészthető, áttekinthető képet nyújtunk a képzési lehetőségekről és a potenciális karrier utakról, legyen szó akár a nyolcadik osztályt, akár az érettségit követő, akár bármely életkorban megjelenő képzési, továbbképzési igényről. A podcast-sorozat epizódjai végig veszik a teljes középfokú és felsőfokú intézménytípusokat, de szó esik a 21. századi munkaerőpiaci elvárásokról, a jövő munkavállalóinak kompetenciáiról, a felnőttképzési lehetőségekről, valamint a rugalmas tanulási utakról és azok támogatási lehetőségeiről, annak érdekében, hogy a nehézségekkel küzdők is megtalálhassák helyüket a munkaerőpiacon.

A sorozat címe: Élet – pálya – tervezés egy életen át! - pályorientációs podcast sorozat

1 rész: A pályaválasztást befolyásoló

2. rész: Középfokú iskolatípusok, új szakképzési

3. rész: A középfokú beiskolázás idődiagramja

4. rész: Továbbtanulás gimnázium után

5. rész: Felnőttképzés

6. rész: A 21. századi munkaerőpiac és az ott elvárt (új) kompetenciák

Ágazatokvalamennyi KIM
ágazatot lefed

ágazatok* _____

Együttműködő partnerek**Célcsoportok**

óvodások*

alsó tagozatos
általános iskolások*felső tagozatos
általános iskolások*
felnőttek*

középiskolások*

felsőoktatásban
tanulók*

szülők

tanárok/oktatók

Eredmények, indikátorok	Több, mint 1000 hallgatottság a youtube, spotify oldalakon
Egyediség, kiemelt értéke	A program egyedi, mert modern, digitális formában – podcast-sorozatként – nyújt hiteles és átfogó tájékoztatást a pályaválasztás minden szintjéről, így bárhol és bármikor elérhető a célcsoport számára. Kiemelt értéke, hogy egyszerre szól diákokhoz, szülőkhöz és pedagógusokhoz, támogatva a tudatos döntéshozatalt, az élethosszig tartó tanulást és a munkaerőpiaci alkalmazkodóképesség fejlesztését.
Fejlesztés erőforrásai	podcastonként 40.000 Ft
Módszertan	Narratív tanulás, interdiszciplináris megközelítés, reflektív tanulás, digitális kompetenciafejlesztés
Digitalizáltság	csak online platformon elérhető
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	Tárgyi erőforrások: mikrofon, számítógép a felvételhez, hangfelvevő szoftver, lehetőség a vágásra, zajcsökkentésre stb. Humán erőforrások: tartalomfejlesztő / műsorvezető, vendégek, technikai operátor / hangmérnök (Felvétel készítése, vágás, utómunkák), marketing / terjesztés
Információk	https://youtube.com/playlist?list=PLWFFiZGsM8HdRmk4OY7K686Ptx5GD2_q https://karriertrend.hu/tag/podcast/ https://open.spotify.com/episode/49FeA2tsQjj7xWlyzNp7yF

Pályaaorientációs szakemberek felsőoktatási képzése

A jó gyakorlat létrehozója, működtetője*

Helyszín

Ország: **Svájc**

Város: **Lausanne**

Pontos cím:

**Avenue de la Gare
1.**

DKA -

Duális partner-

Iskola:

Külső helyszín -

**Université
de Lausanne**

Cél

Svájci felsőfokú pályatanácsadó képzés megismerése

Időtartam

kb. 10 hónapos képzés

A jó gyakorlat részletes leírása:

UNIL - Université de Lausanne - svájci, felsőfokú pályatanácsadó képzés egyetemeken közötti együttműködésben létrejött szakirányú továbbképzés (UNIL-UNIGE-UNIFR-UNINE), UNIL-os szakmai vezetéssel. A Lausanne-i Egyetem (Université de Lausanne, UNIL) pályaaorientációs szakember képzése elsősorban a Master en psychologie (pszichológia MA szak) program specializációjaként valósul meg. Ez a képzés pszichológus pályaaorientációs tanácsadókat képez ki, akik professzionális, egyetemi és karrierorientációs szolgáltatásokat nyújtanak. A program kiegyensúlyozottan ötvözi az elméleti és gyakorlati elemeket:

- Elméleti modulok: Aktuális pszichológiai elméletek, pályaaorientációs problémák elemzése, legújabb kutatási módszerek és eredmények (pl. karrierfejlesztés, motiváció, döntéshozatal pszichológiája).
- Gyakorlati modulok: Szupervízióval támogatott konzultációk a lausannei központban, ahol valós ügyfelekkel dolgoznak (pl. fiatalok képzésválasztása, felnőttek karrierváltása).
- Kiegészítő elemek: Társasági, gazdasági, csoport- és egyéni perspektívákból vizsgálják a karrierproblémákat, projektmenedzsmenttel és megoldási stratégiákkal.

A képzés kulcsszerepe a holisztikus pályaaorientáció biztosítása fiatalok (középiskola-végzettek, egyetemisták) és felnőttek számára, akik képzést, továbbképzést vagy karrierváltást terveznek. A tanácsadók nem "kész megoldásokat" kínálnak, hanem kollaboratív módon segítik az ügyfeleket az önismeretben, kompetenciák feltérképezésében és döntés-előkészítésben. Főbb tevékenységek: egyéni/group-os tanácsadás, információadás a képzési utakról és munkaerőpiacról, tesztek/questionnaire-ek alkalmazása, cégek/látogatások szervezése, valamint együttműködés oktatási intézményekkel, szülőkkel, pszichológusokkal és HR-szakemberekkel. Ez a szerep különösen hangsúlyos a svájci rendszerben, ahol a tanácsadók hidat képeznek az oktatás, munkaerőpiac és szociális szolgáltatások között. Fókusz: pályatanácsadás, karrierváltás, kompetenciamérés, reintegráció a munkába, coaching alapok.

Időtartam/forma: kb. 2 éves (4 szemeszteres) képzés, moduláris, munka mellett végezhető; a választható helyszínek közt Lausanne is szerepel. Tipikus belépő: mesterfokú (MA) végzettség (vagy egyenértékű) + releváns szakmai tapasztalat; egyes esetekben BA + erős gyakorlat is elfogadható.

Az oktatás során személyre szabott támogatás és mentorálás zajlik, a hallgatókhoz kijelölt szakember tartozik, aki figyelemmel kíséri a fejlődést és segíti a döntéshozatalt.

A képzés egyik erőssége a valós környezetben szerzett tapasztalat:

- CePCO Consultation Service: A lausanne-i belvárosban található központban a hallgatók szupervízióval támogatott konzultációkat végeznek (heti 10-15 óra), ingyenes szolgáltatásként a helyi lakosságnak (fiatalok, felnőttek, migránsok). Itt dolgoznak pszichológus-supervizorokkal, akik visszajelzést adnak etikai, módszertani kérdésekben.
- Együttműködések: Partnerség helyi cégekkel (pl. svájci vasút, posta HR-je), iskolákkal és kantoni hivatalokkal. Opcionális külföldi stage (pl. Erasmus+ Keretben Franciaországban vagy Kanadában).
- Kutatás-integráció: A CePCO fókuszában a karrierpályák dinamikája, kockázati tényezők (pl. személyiségzavarok) állnak – a hallgatók saját kutatásokat végeznek, publikálási lehetőséggel.

A végzettek megkapják az MSc in Psychology diplomát, valamint a feladat ellátására jogosító "Conseiller en orientation professionnelle, universitaire et de carrière" címet, ami jogot ad nyilvános és magánpraxisra. Várható kimenetek:

- Professzionális kompetenciák: önálló tanácsadói gyakorlat, kutatás-alapú döntéshozatal, adaptáció a munkaerőpiac változásaihoz.
- Karrierlehetőségek: Elsősorban közszférában (kantoni/regioális orientációs irodák, egyetemi szolgáltatások, munkaerő-piaci hivatalok), de egyre inkább magánszektorban vagy saját praxisban.
- Hosszú távú fejlődés: Folyamatos továbbképzés (pl. pszichoterápie specializáció), magas foglalkoztatási ráta (svájci adatok szerint 95%+ a végzettek elhelyezkedése 6 hónapon belül).

A képzés svájci-specifikus elemei (pl. kantoni rendszer, védett címek) ellenére jól adaptálható lenne Magyarországra, mivel pszichológiai alapjai univerzálisak és EU-kompatibilisek (Bologna-rendszer). Az egyedülálló mobilitás és interdiszciplinaritás inspirálhatna új elemeket, pl. HR-integrációt a magyar munkaerőpiaci kihívásokra (pl. ifjúsági munkanélküliség). Potenciális kihívás a 12 hetes külső tapasztalat finanszírozása, de ez rugalmasan megoldható lenne pl. ösztöndíjakon keresztül.

Ágazatok	valamennyi KIM ☒ ágazatok* _____ ágazatot lefed			
Együttműködő partnerek	Partnerség helyi cégekkel (pl. svájci vasút, posta HR-je), iskolákkal és kantoni hivatalokkal.			
Célcsoportok	óvodások* ☐	alsó tagozatos általános iskolások* ☐	felső tagozatos általános iskolások* ☐	
	középiskolások* ☒	felsőoktatásban tanulóknak* ☒	felnőttek* ☒	
	szülők ☒	tanárok/oktatók ☒		
Eredmények, indikátorok	Olyan szakemberek végeznek, akik célirányosan a szakképzéshez kapcsolódó pályatanácsadással, pályaaorientációval fognak foglalkozni, amely hozzájárulhat a diákok pályaválasztási döntéseinek megkönnyítéséhez.			
Egyediség, kiemelt értéke	A képzés egyedisége a svájci munkaerőpiac dinamikájához igazított sokoldalú megközelítésben rejlik: hangsúlyt fektet a karrier mobilitására, a mentális egészségre és a jól-létre a változó socio-ökonómiai környezetben. Különlegessége a szorosan integrált elmélet-gyakorlat párosítás.			

**Fejlesztés
erőforrásai**

Államilag finanszírozott vagy önköltséges képzés.

Módszertan

A tanítás aktív, interaktív és evidencián alapuló: gyakorlati, elméleti és interdiszciplináris elemek.

Digitalizáltság

Elérhető.

**Az adaptálás
feltételei
(anyagi/humán
erőforrás)**

Együttműködések kialakítása, tananyag összeállítása, képzés meghirdetése, képzések megvalósítása. Adaptációhoz szükséges: helyi jogi finomhangolás (pl. címek elismerése), kulturális kontextusra szabás (pl. magyar oktatási rendszer), és partnerség svájci egyetemmel (pl. Erasmus+ keretében).

Információk

<https://www.unil.ch/unil/en/home.html>

A 2. FEJEZETHEZ KAPCSOLÓDÓ JÓ GYAKORLATOK

A FEJEZET CÍME

EGYÜTTMŰKÖDÉS ERŐSÍTÉSE A SZEREPLŐK KÖZÖTT

RAIL CORE programsorozat izgalmas, vállalati helyszíneken

A jó gyakorlat létrehozója, működtetője - Miskolci SZC Baross Gábor Üzleti és Közlekedési Technikum

Helyszín	Magyarország	Miskolc	Rácz Ádám u. 54-56.	előadások
	Magyarország	Miskolc, Budapest, Záhony	RailCargo Hungária	szakmai kirándulások

Cél	Cél, hogy a logisztikát tanuló diákok, a közreműködő partner segítségével (Rail Cargo Hungária Kft.) pontos képet kapjanak az EU kiemelt fontosságú áru fuvarozási üzletágáról, a vasúti áru fuvarozásról, a jelenlegi helyzet pontos megismerésével szakmai előadások és szakmai kirándulások révén, ezzel erősítve rá a logisztikus tanulók pályaismeretére és szakma iránti elkötelezettségére.
------------	---

Időtartam	20 óra
------------------	--------

A jó gyakorlat részletes leírása

Az együttműködő partnerünkkel közösen kidolgoztunk egy **10 foglalkozásból álló programsorozatot**, melynek célja, hogy az elméleti alapokra építve, a diákok megismerjék szakmájuk gyakorlati megvalósítását. A téma a hazai, illetve európai vasúti áru fuvarozás teljes folyamata, **a jelenkor kihívásaira adott válaszok megismerése, a kihívások, kitörési és előrelépési irányok feltérképezése.** A vasúti áru fuvarozásnak - figyelembe véve a környezetvédelmi irányelveket – egyre nagyobb szerepe van az árutovábbításban. A vasúti közlekedési alágazat a nemzetközi áru fuvarozásban továbbra is vezető szerepet tölt be a fuvarozott áru mennyiségét tekintve. Nemzetközi áruszállításban meghaladja a részaránya a 37%-ot ezzel megelőzve a közúti fuvarozást. Ennek a lebonyolítása, megszervezése és végrehajtása rendkívül komoly összehangoltságot és szervezést igényel, **ezt ismerhetik meg a diákjaink gyakorlati oldalról. Közvetlenül, első kézből ismerkednek meg a Cargo 1492 rendszerrel, alkotórészeivel a MIKE áru fuvarozást segítő rendszerével.** Rendkívül sok részletet és gyakorlati esettanulmányt dolgozunk fel az előadások során, melyek jelentős részben szakítanak a hagyományos módszerekkel, főleg **csoport munkában, projektfeladatok során és interaktív előadásokkal tesznek szert átfogóbb nagyobb tudásra.** Részletes betekintést nyernek a jelenleg hazai piacvezető vasúti áru fuvarozó cég felépítésébe, szervezettségébe. Az előadások, illetve tantermi foglalkozások színesítésére szolgálnak a rendkívül érdekes

üzemlátogatások, melyek gyakorlatilag felölelik a Rail Cargo Hungária teljes működési területét.

Szakmai kirándulásaink célpontjai a BILK Terminál Magyarország egyik legnagyobb intermodális kombiterminálja, mely alkalmas a jelenlegi szigorú kihívásoknak is eleget tenni, mint kapacitás, mint technológia szempontjából. Hazánk legnagyobb rendezőpályaudvara a Ferencvárosi Rendezőpályaudvar, természetesen maradván saját kereteinken belül a miskolci Rendezőpályaudvar megismerése is fontos feladat. És a teljesség igénye nélkül a Záhonyi Átrakó, mely jelenleg az ukrainai helyzet miatt mérsékelt forgalmat bonyolít le, de a tervek és elképzelések szerint ismét fontos részt fog vállalni a keleti irányú áruforgalom lebonyolításában. A korábban említett MIKE segítségével megismerhetjük a fontosabb tengeri kikötők és hazánk vasúti kapcsolatait, csatlakozási pontjait.

A logisztikai technikus tananyag és számonkérés fontos eleme a szállítmányozási témakör, melynek jelentős részét képezi a vasúti áru fuvarozás. Az előadások és szakmai kirándulások segítségével, átfogóbb és kézzel foghatóbb tudáshoz juthatnak a diákok. Különösen fontos a különböző tanulási nehézséggel küzdő diákok számára, akik könnyebben sajátítják el a gyakorlati tudást, mint az elméletet, viszont ezáltal gyakorlatban szerzik meg azt a tudást, ami az eredményes vizsgához és munkavégzéshez szükséges, pályaelképzelésüket megerősíti. Ez a lehetőség a hátrányos helyzetű diákok számára is kiemelt jelentőségű, hiszen olyan szegmenseibe lát bele a szakmának, és olyan szakmai kirándulásokon vehet részt, melyek a későbbi lehetőségeit jelentősen kibővítik.

QR kód
(a mellékletek eléréséhez)

Ágazatok

ágazatok* Közlekedés és szállítmányozás

Együttműködő partnerek

Rail Cargo Hungária Kft.

Célcsoportok

óvodások*	☐ alsó tagozatos általános iskolások*	☐ felső tagozatos általános iskolások*	☒
középiskolások*	☒ felsőoktatásban tanulók*	☐ felnőttek*	☐
szülők	☐ tanárok/oktatók	☐	

Eredmények, indikátorok

Tanulók elégedettsége, eredményesebb szakmai tudás megszerzése, sikerebb szakmai vizsgaeredmények.

Egyediség, kiemelt értéke

Előadások, csoportfoglalkozások, projektfeladatok szakmai kirándulások összessége adja a gyakorlatorientált szakképzés eredményességét.

Fejlesztés erőforrásai

Miskolci SZC, Rail Cargo Hungária Kft., laptop, projektor,

Módszertan

Élményalapú, interaktív foglalkozások

Digitalizáltság

Korszerű IT eszközök és szoftverek használata

**Az adaptálás
feltételei
(anyagi/humán
erőforrás)**

A lebonyolításhoz szükséges eszközök, infrastruktúra feltételei, a szakmai kirándulások lebonyolítása.

Szakmai oktatók aktív részvétele, külső szakemberek, előadók részvétele.

Információk

<https://www.facebook.com/barosstechnikum>

Séfk csatája – Duális párosok a konyhában**A jó gyakorlat létrehozója, működtetője*** BVSZC Zsolnay Vilmos Technikum és Szakképző Iskola

Helyszín	Magyarország <u>Iskola*</u>	Pécs DKA*	7623 Pécs, Rét u.10. <u>Duális/együttműködő partner*</u>
-----------------	--------------------------------	--------------	---

Cél:	Szakképzésben tanulók pályadöntésének megerősítése, karrier lehetőségek bemutatása a duális partner bevonásával
-------------	---

Időtartam	5 óra
------------------	-------

A jó gyakorlat részletes leírása

A program keretében főzőverseny kerül megrendezésre, amelyben a versenyző csapatok két főből állnak: egy duális partner séfjéből vagy oktatójából, valamint az adott partnernél tanuló diákból. Igény esetén az iskola is biztosít tanulót a megmérettetéshez.

A versenyen a csapatoknak egy kétfogásos ételsor elkészítése a feladatuk, amelyhez a kiírás egy konkrét témát és kötelező alapanyagokat is meghatároz. Az ételeket három adagban kell elkészíteni, amelyek közül egy a díszasztalra kerül bemutatás céljából.

A kötelező alapanyagokat a szervező iskola biztosítja, míg a további nyersanyagokat és a tálaláshoz szükséges eszközöket a csapatoknak maguknak kell hozniuk, a versenykiírás előírásainak megfelelően. Előkészített nyersanyag használata nem megengedett.

A bírálat részeként a csapatoknak prezentálniuk kell ételsorukat: ismertetniük kell a készítés és a tálalás módját, amelyben a tanulók aktívan közreműködnek. A három legjobb helyezést elérő séf és tanulója kupa- és tárgyjutalomban részesül. A versenyt az iskola tanulói és az érdeklődők kivetítőkön, valamint az intézmény YouTube-csatornáján keresztül követhetik nyomon, így szélesebb közönség számára is bemutatható a szakács szakma szépsége és kreativitása.

Ágazatok	valamennyi KIM ágazatot lefed ☐	ágazatok*	turizmus-vendéglátás
Együttműködő partnerek	duális képzőhelyek, szponzorok		
Célcsoportok	óvodások* ☐ középiskolások* ☒ szülők	alsó tagozatos általános iskolások* ☐ felsőoktatásban tanulók* ☐ tanárok/oktatók ☒	felső tagozatos általános iskolások* ☐ felnőttek* ☐
Eredmények, indikátorok	A program megerősíti a szakképzésben tanulók pályaválasztási döntését		
Egyediség, kiemelt értéke	A verseny nem csupán szakmai fejlődést kínál, hanem sikerélményt és motivációt is nyújt, amely megerősíti a szakképzésben tanulók pályaválasztási döntését, és hozzájárul ahhoz, hogy magabiztosan képzeljék el jövőjüket a vendéglátás területén		
Fejlesztés erőforrásai	Alapanyagok, díszterítés, díjak költsége, melyek akár szponzorok (pl. résztvevő duális képzők) segítségével is biztosíthatók.		

Módszertan	Gyakorlati feladatok (menü összeállítás, menükártya elkészítése, étel elkészítése, tálalása), melyek teammunkával készülnek. Csapatmunka hangsúlyos szerepe a vendéglátásban itt is bemutatásra kerül.
Digitalizáltság	Nem digitalizált. A menükártya készítése office csomag ismeretet igényel.
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	Bármilyen szakmára adaptálható, az anyagi erőforrások mértékét az adott szakma határozza meg.
Információk	https://www.kivisz.hu/hirek/post-6 https://www.facebook.com/KIVISZ/posts/pfbid0wzfVB9UXYpTpzYPNCNmFBDurcLDh7YNxiNxm6Jq4hsTohhgj1bVUhcdmx8rdSPv8l

Szaktmák Palotája

A jó gyakorlat létrehozója, működtetője* Szolnoki Szakképzési Centrum

Helyszín

**5000 Szolnok
Kossuth Tér 5.**

Ország*

Magyarország

Város*

Szolnok

Külső helyszín*

Duális/együttműködő
partner*

Cél

A Szaktmák Palotája célja, hogy élményalapú, interaktív formában mutassa be a szakképzésben elérhető szakmákat a pályaválasztás előtt álló tanulóknak, és ezzel támogassa őket abban, hogy tudatos, megalapozott döntést hozzanak jövőbeli továbbtanulásukról. A program emellett lehetőséget teremt az egyéni pályaválasztási tanácsadásra is, így a diákok személyre szabott támogatást kapnak képességeik, érdeklődésük és lehetőségeik feltérképezésében.

Időtartam

egy alkalom 2 óra, egész tanévben, előzetes regisztrációhoz kötve

A jó gyakorlat részletes leírása

A Szaktmák Palotája a Szolnoki Szakképzési Centrum egyik leginnovatívabb pályaaorientációs kezdeményezése, amely komplex, élményalapú központként működik a tanév során. Elsődleges célja, hogy a pályaválasztás előtt álló tanulók valós, interaktív tapasztalatokon keresztül ismerkedhessenek meg a szakmák világával, és tudatosabban hozhassanak döntést jövőjükéről.

A program az iskolai osztályok számára előzetes regisztrációt követően érhető el, amely biztosítja a szervezett és gördülékeny lebonyolítást. Az érkező osztályokat három csoportra osztjuk, majd a tanulók forgószínpad-szerű rendszerben, három különböző állomáson vesznek részt foglalkozásokon. Minden állomás egy-egy szakmához vagy szakmacsoporthoz kapcsolódik, ahol a diákok játékos, gyakorlati feladatokon keresztül próbálhatják ki a szakmához kötődő tevékenységeket. Ennek köszönhetően egyetlen látogatás alatt is több szakmát ismerhetnek meg, miközben aktív részesei lehetnek a bemutatónak.

A Szaktmák Palotája egyik legnagyobb előnye a változatosság. A foglalkozások tematikája rendszeresen frissül, így ugyanaz az osztály több alkalommal is ellátogathat a központba, és mindig új szakmákkal, új élményekkel találkozhat. Ez különösen fontos, hiszen a tanulók érdeklődése változhat, bővíthet, és így több lehetőséget kapnak arra, hogy megtalálják a számukra legvonzóbb pályairányt.

A központ ugyanakkor nemcsak csoportos, hanem egyéni igényekre is választ ad. Azoknak a diákoknak, akik pályaválasztás előtt állnak, lehetőségük van regisztrálni személyre szabott pályaválasztási tanácsadásra. Itt szakemberek segítik őket érdeklődésük, képességeik és lehetőségeik feltérképezésében, valamint a számukra legmegfelelőbb képzési irány kijelölésében. Ez a kettősség – csoportos élmény és egyéni támogatás – teszi igazán komplexszé a Szaktmák Palotáját.

A program működtetése széles körű partnerségre épül. A Szolnoki Szakképzési Centrum intézményei biztosítják a szakmabemutató állomásokat, míg a duális partnerek gyakorlati eszközöket, feladatokat és szakembereket bocsátanak

rendelkezésre. Az együttműködésnek köszönhetően a diákok a szakmákat nemcsak „elméletben” ismerik meg, hanem testközelből tapasztalják meg, mit jelent egy-egy szakma mindennapi gyakorlata.

A Szakmák Palotája eredményeként évente több száz diák szerez közvetlen élményt a szakképzésről. Az interaktív, élményalapú foglalkozásoknak köszönhetően a tanulók motiváltabbá válnak, és realisabb képet kapnak saját jövőbeni lehetőségeikről. Az egyéni tanácsadás pedig kiegészíti ezt az élményt, így a diákok nemcsak általános benyomásokat, hanem személyre szabott támogatást is kapnak.

A program hosszú távon hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók tudatosabban válasszanak iskolát és pályát, a térség gazdasági szereplői pedig olyan fiatalokkal találkozhatnak, akik már korai szakaszban motiváltak egy adott szakma iránt. Ez a kölcsönös előny biztosítja, hogy a Szakmák Palotája évről évre egyre fontosabb szerepet töltsön be a pályorientációs tevékenységek között, és valódi jó gyakorlatként szolgáljon más intézmények számára is.

Ágazatok	valamennyi KIM ágazatok* _____ ágazatot lefed
Együttműködő partnerek	Szolnoki Szakképzési Centrum intézményei
Célcsoportok	óvodások* alsó tagozatos általános iskolások* felső tagozatos általános iskolások* középiskolások* felsőoktatásban tanulók* felnőttek* szülők tanárok/oktatók
Eredmények, indikátorok	862 tanuló vett részt a foglalkozásokon a 2024-2025-ös tanévben.
Egyediség, kiemelt értéke	Forgószínpad módszer - több szakma megismerése lehetséges egy foglalkozás időtartama alatt Egyéni pályaválasztási tanácsadás
Fejlesztés erőforrásai	Pályorientációs munkatársak, Szakmákhoz tartozó eszközök, berendezések
Módszertan	Interaktív állomások, tanácsadás, kipróbálási lehetőség
Digitalizáltság	Videófelvétel, fotók, online regisztrációk
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	A szakmák megismeréséhez biztosított eszközök, berendezések Pályorientációs munkatársak
Információk	www.szakmakpalotaja.hu

A 3. FEJEZETHEZ KAPCSOLÓDÓ JÓ GYAKORLATOK

A FEJEZET CÍME

AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK HATÉKONYABB ELÉRÉSE

Hahó, itt vagyunk!

A jó gyakorlat létrehozója, működtetője*:

Baranya Vármegyei SZC Zsolnay Vilmos Technikum és Szakképző Iskola

Helyszín: Magyarország, Pécs turisztikai vonzerővel bíró helyszínei, épületei (zárt tér)
változó

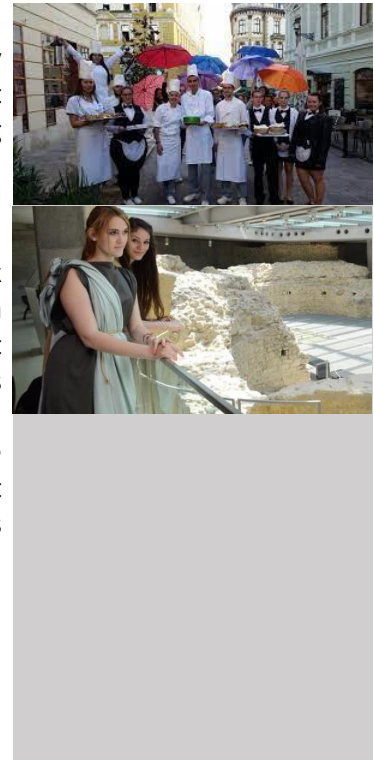
Cél: A program közvetlen és élményszerű módon segíti a pályaaorientációban aktívan résztvevő általános iskolai pedagógusokat, szülőket abban, hogy megismerjék a turizmus és vendéglátás világát, miközben a középiskola diákjai büszkén mutathatják be tudásukat.

A jó gyakorlat részletes leírása:

Duális partnereink közreműködésével minden évben kiválasztunk egy izgalmas, szakmáinkhoz kapcsolódó helyszínt, ahol a pályaválasztást segítő általános iskolai pedagógusok interaktív módon ismerhetik meg képzéseinket és diákjaink munkáját.

Egyik legsikeresebb alkalmunkat a pécsi, szecessziós stílusú Hotel Palatinusban rendeztük meg. A program a szálloda bejárásával kezdődött, amelyet az elballagott turisztikai végzettségű diákjaink vezettek – ekkorra már a szálloda munkatársaiként. A látogatás során a vendégeket a szálloda teraszán vendéglátó szakos tanulóink saját készítésű koktélokkal kínálták, miközben táncos diákjaink látványos latintánc-bemutatóval teremtettek jó hangulatot.

A program végén egy különteremben prezentációval mutattuk be iskolánk képzési kínálatát, majd kötetlen beszélgetés következett diákokkal és oktatókkal, ami lehetőséget adott a személyes tapasztalatcserére és kérdésekre.

Ágazatok

ágazat független ☐ ágazatok* Turizmus-vendéglátás

Együttműködő partnerek

bármely duális képző (szálloda, utazási iroda, turisztikai attrakció, vendéglátó egységek, rendezvényhelyszínek, bevásárlóközpontok, áruházak, pincészetek stb.)

Esetünkben Hotel Palatinus.

Célcsoportok

óvodások* ☐ alsó tagozatos ☐ felső tagozatos ☐
általános iskolások*
középiskolások* ☒ felsőoktatásban ☒ felnőttek* ☒
tanulók*

Eredmények, indikátorok

Eseményenként 20 fő látogató

Egyediség, kiemelt értéke

A program egyedisége abban rejlik, hogy valós munkahelyi környezetben, diákok aktív bevonásával mutatja be a szakmákat, így élményszerűen kapcsolja össze az oktatást és a munka világát. Továbbá közvetlen párbeszédet teremt a pedagógusok, a tanulók és a duális partnerek között, ezáltal hatékonyan támogatja a tudatos pályaválasztást

Fejlesztés forrása	A Szakképzési Centrum vagy az iskola, vagy annak alapítványa pénzügyi forrást biztosít pl. a kötetalapanyaghoz. A helyszíneket a duális partner biztosítja
Módszertan	élményalapú tanácsadás, bemutató
Digitalizáltság	PPT bemutató, honlap, social media felületek
Az adaptálás feltételei	Bármely duális képző és iskola kooperációja
Információk	info@kivisz.hu

Karrier alapú egyéni pályaaorientációs tanácsadás általános iskolásoknak és szüleiknek

Miskolci Szakképzési Centrum - Infópont

Helyszín

Ország*

Magyarország

Város*

Miskolc

Külső helyszín*

Duális/együttműködő
partner***Cél**

A tanulók és szüleik személyre szabott pályaaorientációs támogatása, az érdeklődéshez és képességekhez leginkább illő ágazat, iskola és képzés kiválasztásának elősegítése

Időtartam

60 perc / alkalom

A jó gyakorlat részletes leírása

Az egyéni pályaaorientációs tanácsadás célja, hogy személyes figyelmet és szakmai támogatást biztosítson általános iskolás tanulóknak és szüleiknek a továbbtanulási döntés meghozatalához. A tanácsadás során pályaaorientációs szakemberek beszélgetnek a diákokkal és szüleikkel az érdeklődési körökről, képességekről, tanulmányi eredményekről, valamint a tanuló jövőbeli elképzeléseiről.

A folyamat része lehet különféle önismereti tesztek kitöltése, beszélgetés a tanuló erősségeiről és fejlesztendő területeiről, valamint információnyújtás a szakképzési ágazatokról és az iskolai lehetőségekről. A tanácsadók gyakorlati példákkal, továbbtanulási útvonalak bemutatásával és személyre szabott javaslatokkal segítik a családokat.

A szülők aktív bevonása kiemelt jelentőségű, hiszen a pályaválasztási döntés közös felelősség. A tanácsadás segít elkerülni a bizonytalanságot, csökkenti a pályaválasztással kapcsolatos stresszt, és elősegíti a tudatos, hosszú távra szóló döntést.

Ágazatokvalamennyi KIM
ágazatot lefed

ágazatok*

**Együttműködő
partnerek****Célcsoportok**

óvodások*

alsó tagozatos
általános iskolások*felső tagozatos
általános iskolások*

középiskolások*

felsőoktatásban
tanulók*

felnőttek*

szülők

tanárok/oktatók

**Eredmények,
indikátorok**

A tanulók tudatosabban és magabiztosabban választanak középiskolát. A szülők jobban átlátják a szakképzés rendszerét és lehetőségeit. Csökken a

	pályaválasztási bizonytalanság, nő az elégedettség a választott iskolával. Mérhető: résztvevők száma, visszajelzések a tanácsadás hasznosságáról
Egyediség, kiemelt értéke	Személyre szabott, közvetlen segítségnyújtás a továbbtanulás előtt álló diákoknak és szüleiknek
Fejlesztés erőforrásai	Saját forrás
Módszertan	Egyéni beszélgetés, önismereti teszt, kompetenciák figyelembevétele, tanácsadás, közös döntéstámogatás
Digitalizáltság	Elérhető digitális tájékoztató anyagok, teszt és ágazati ismertető
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	Képzett pályaeorientációs szakember, időkeret és helyszín biztosítása
Információk	https://www.miskolci-szc.hu/ugyfelszolgalat

"Gyere velünk!"

A jó gyakorlat létrehozója, működtetője* Karcagi SZC Kunszentmártoni Technikum és Szakképző Iskola

Helyszín	Ország*	Város*	Külső helyszín*
	Magyarország	Kunszentmárton	releváns
	Iskola*	DKA* Nem	Duális partner*
	Karcagi SZC Kunszentmártoni Technikum és Szakképző Iskola		Solaris Apartman & Resort Cserkeszőlő Apartman Kft. Imrei Kft. Együttműködő partner OPC NETWORK kft Honvédelmi Sportközpont Szarvas Merényi Attila vállalkozó Körös Center Ferenczi András

Cél

Gyakorlati betekintés nyújtása a munka világába: A diákok megismerhetik a különböző szakmákat, mindennapi feladataikat és munkakörülményeiket, ezáltal könnyebben eldönthetik, mely szakma felé hajlanak.

Időtartam

1 hónap, heti egy délután 45 perc, szakmánként

A jó gyakorlat részletes leírása

Duális és együttműködő partnerek segítségével szakmák bemutatása valós körülmények között a munkahelyi környezetben. Oktató kollégák segítségével a helyszínre utaztatjuk a 8. osztályos diákokat, ahol szakember mutatja be a szakmát, a bemutató végén a diákok ki is próbálhatják magukat. Egy rövid szakmai bemutatóra hívjuk a diákokat, a duális és együttműködő partnerekhez. 4 héten keresztül minden szerdán 2-2 ágazatban szervezzük a programokat. Az általános iskolák nyolcadikos osztályfőnökeivel felveszi a kapcsolatot a gyakorlati oktatásvezető, ismerteti a program részleteit. Facebook oldalunkon is hirdetjük előre a helyszíneket. Délutáni órákban szervezzük, hogy a tanítást ne zavarja. A vidéki gyermekeknek kisbuszunkkal a szállítást megoldjuk. Minden szakmában a szakmai oktató részt vesz a programon. Ahol lehetséges, munkabiztonsági szempontból, kipróbálhatják a tevékenységeket, vagy élőben láthatják azt a munkát, amivel a jövőben foglalkozhat. A bemutató végén az iskola logójával ellátott, apró ajándékot adunk a résztvevő diákoknak.

Ágazatok

valamennyi KIM ágazatot lefed

ágazatok* kereskedelem, építőipar, mezőgazdaság és erdészet, sport, rendészet és közszolgáltat, informatika és távközlés, turizmus, vendéglátás,

Együttműködő partnerek	OPC NETWORK kft Honvédelmi Sportközpont Szarvas Merényi Attila vállalkozó Körös Center Ferenczi András			
Célcsoportok	óvodások* középiskolások* szülők	☐ alsó tagozatos általános iskolások* ☐ felsőoktatásban tanulók* ☐ tanárok/oktatók	☐ felső tagozatos általános iskolások* ☐ felnőttek*	☐ ☐ ☐
Eredmények, indikátorok	A programokon részt vevő diák már a helyszínen jelezte, hogy hozzánk jön tanulni.			
Egyediség, kiemelt értéke	Korábban nem vontuk be a duális partnereinket hasonló együttműködésbe, a környékbeli iskoláknál sem hallottunk hasonló kezdeményezésről.			
Fejlesztés erőforrásai	A tanulók szállítása jelentkezik közvetlen költségként, illetve az apró, marketing célú ajándékok.			
Módszertan	Munkaerőpiaci ismeretek és szakmabemutató duális partner bevonásával. Pályaaorientációs tanácsadás.			
Digitalizáltság	A program előzetes hirdetése Facebookon.			
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	Adott ágazatban oktató kollégák, kisbusz (a diákok szállításához) iskolai logóval ellátott emléktárgyak.			
Információk	www.ktszi.hu			

A 4. FEJEZETHEZ KAPCSOLÓDÓ JÓ GYAKORLATOK

A FEJEZET CÍME

A KARRIERTANÁCSADÁS ERŐSÍTÉSE A SZAKKÉPZÉS SZAKASZÁBAN

Élő Könyvtár – Beszélgetések a szakmák mestereivel

Debreceni Szakképzési Centrum

Helyszín	Magyarország Debreceni Szakképzési Centrum Szakképző Intézményei	Debrecen DKA bevonásával	Intézményi történő szervezésével Duális/együttműködő partnerek/szakemberek bevonásával	helyszíneken programok
Cél	Az Élő Könyvtár célja, hogy a diákok közvetlen, hiteles forrásból kapjanak információt a különböző szakmákról. A program lehetőséget teremt arra, hogy „kikölcsönözzenek” egy-egy szakembert egy kötetlen beszélgetés erejéig, így első kézből ismerhessék meg a szakmák mindennapjait, kihívásait és értékeit. Az Élő Könyvtár minden szakképző intézményben könnyen megvalósítható és adaptálható program , hiszen egyszerű szervezési keretek mellett biztosítja a pályaaorientáció hatékony támogatását, a szakmák hiteles bemutatását és a diákok motiválását a tudatos pályaválasztásra. A Karrierhét célja, hogy a			
Időtartam	Az Élő Könyvtár jellemzően félnapos vagy egy teljes napos program. Egy eseményen belül 4–6 kör kiscsoportos beszélgetés zajlik, egyenként 15–20 perces időtartamban. Ez lehetővé teszi, hogy minden meghívott szakember több csoporttal is találkozzon, és a diákok rövid idő alatt több hivatással is megismerkedjenek.			

A jó gyakorlat részletes leírása

Az Élő Könyvtár program lényege, hogy a diákok „kikölcsönözhetnek” egy szakembert egy kötetlen beszélgetés erejéig, amely során első kézből kaphatnak hiteles képet a szakmák világáról. A rendezvény megszervezése több, egymásra épülő elemből áll:

- **Szakemberek meghívása** – Az esemény sikerének kulcsa a változatos szakmai háttérrel rendelkező meghívottak köre. A programban ipari cégek dolgozói, vállalkozók, mesterek, kreatív területek képviselői, valamint sikeres karriert épített volt diákok is részt vehetnek, akik személyes tapasztalataikkal hozzák közelebb a szakmákat a fiatalokhoz.
- **Katalógus létrehozása** (opcionális, de ajánlott) – Az eseményt megelőzően érdemes egy „könyvtárjegyzéket” készíteni, amely rövid bemutatást nyújt a meghívott szakemberekről és a képviselt szakmákról. Ez elősegíti, hogy a diákok előre tájékozódhassanak, és tudatosan választhassanak a beszélgetések során.

- **Kölcsönzés időpontokra** – A diákok vagy előzetesen jelentkezhetnek, vagy irányítottan oszthatók be a beszélgetésekre. Egy-egy kör optimális időtartama 15–20 perc, amelyből egy szakember 4–6 alkalmat tud vállalni, így összesen akár 6 különböző csoporttal is találkozhat a rendezvény ideje alatt.
- **Kiscsoportos beszélgetések** – A diákok 4–5 fős csoportokban ülnek le a szakemberekhez, így mindenkinek lehetősége van kérdéseket feltenni és aktívan részt venni. A kötetlen, mégis strukturált forma biztosítja, hogy minden résztvevő valódi tapasztalatot szerezzen, és személyes benyomást kapjon az adott hivatásról. Egy esemény teljes létszáma így ideálisan 25–35 fő között mozog, a meghívott szakemberek számától függően.
- **Ideális helyszínek** – Az Élő Könyvtár rugalmasan megszervezhető különböző környezetekben. Kisebb létszám esetén az iskolai könyvtár autentikus és csendes közeget biztosít, amely illeszkedik a program elnevezéséhez is. Nagyobb létszám esetén a tornaterem vagy aula kínál kellően tágas és átrendezhető helyszínt.
- **Elrendezés és berendezés** – A programhoz több kisasztal vagy kerekasztal kerül elhelyezésre a választott teremben. Minden meghívott szakember (az „élő könyv”) egy külön asztalnál foglal helyet, ahová a diákok csoportjai rotációs rendszerben ülnek le.
- **Segítő kérdések** – Annak érdekében, hogy a beszélgetések gördülékenyen induljanak, minden asztalra segítő kérdéseket tartalmazó lap kerülhet. Ezek témái változatosak: a szakma választásának motivációjától kezdve a mindennapi kihívásokon át a jövőbeli kilátásokig. A kérdéslapok támogatják a diákokat abban, hogy bátran kezdeményezzenek, és a beszélgetések valóban tartalmasak legyenek.

Az Élő Könyvtár tehát egyszerre interaktív pályaaorientációs és karriertámogatási módszer, amely közvetlen kapcsolatépítési lehetőség a szakképzés, a gazdaság és a társadalom szereplői között. Egyszerű szervezési struktúrája miatt bármely szakképző intézményben megvalósítható, és minden alkalommal maradandó élményt nyújt a résztvevőknek.

Ágazatok

valamennyi KIM
ágazatot lefed

A Debreceni Szakképzési Centrumban valamennyi oktatott ágazatot lefedő programsorozat, illeszkedve az adott szakképző intézmény sajátosságaihoz.

Együttműködő partnerek

A program a helyi gazdasági szereplők, iparági szakemberek, valamint az oktatási intézmények közötti szoros együttműködés által valósul meg. Minden szakképző intézmény aktívan bevonja partnereit a program megvalósításába a konkrét programterv kidolgozását követően.

Célcsoportok

óvodások*

alsó tagozatos
általános iskolások*

felső tagozatos
általános iskolások*

középiskolások*

felsőoktatásban
tanulók*

felnőttek*

szülők

tanárok/oktatók

Eredmények, indikátorok

Eredmények:

- A diákok közvetlen, hiteles képet kapnak a szakmákról, első kézből, valódi szakemberektől.
- Erősödik a karriertámogatás gyakorlati és élményszerű jellege a diákok aktív bevonódása révén.

	• Megdőlnék a szakmákkal kapcsolatos tévhitek, árnyaltabb és realisabb kép alakul ki a hivatásokról. • Javul a diákok önismerete, tudatosabbá válik a karrierúttal kapcsolatos döntésük. • Személyes példák és történetek révén nő a diákok motivációja a tanulásra és a szakma iránti elköteleződésre. • Közvetlen kapcsolat épül ki a szakképzés, a gazdasági szereplők és a társadalom között. • A program hozzájárul a szakképzés pozitív társadalmi megítélésének erősödéséhez. Indikátorok: • Résztvevő diákok száma • Meghívott szakemberek száma és ágazati megoszlása • Megvalósított beszélgetések száma • Diákok elégedettségi visszajelzései • Új partnerségek és kapcsolatok létrejötte • A diákok karriertervezési döntéseiben mért pozitív változás (utókövetés)
Egyediség, kiemelt értéke	• Közvetlen, személyes élmény: Az egyik legnagyobb érték, hogy a diákok nem elméleti előadásokon, hanem személyes beszélgetéseken keresztül ismerkedhetnek meg a szakmákkal. Ez a forma hiteles, inspiráló és motiváló, hiszen valódi emberek valódi tapasztalataiból építkeznek. • Interaktív és gyakorlatias megközelítés: A program során a tanulók aktív szereplőkké válnak, kérdezhetnek, reagálhatnak, és közvetlen visszajelzést kaphatnak a szakemberektől. Ez élményszerűvé teszi a karriertámogatást, és maradandó benyomást hagy a résztvevőkben. • A szakképzés népszerűsítése: Az Élő Könyvtár hozzájárul ahhoz, hogy a szakképzés társadalmi megítélése javuljon. A szakemberek személyes történetei bemutatják, hogy a szakképzés biztos alapot nyújt a sikeres életpályához, és vonzóbbá teszik a szakképzési irányokat. • Rugalmasság és széleskörű alkalmazhatóság: A program egyszerű szervezési keretek között bármely szakképző intézményben megvalósítható. Igény szerint alakítható a meghívott szakemberek köre, a helyszín és a csoportlétszám, így minden iskola saját adottságaihoz tudja igazítani. • Kapcsolatépítés és hálózatfejlesztés: Az Élő Könyvtár nemcsak a diákoknak ad közvetlen tapasztalatot, hanem erősíti az iskolák és a helyi gazdasági szereplők kapcsolatát is. A program alkalmat teremt a vállalatok, mesterek és egykori diákok bevonására, ezáltal a szakképzés és a munkaerőpiac közötti együttműködés mélyítésére.
Fejlesztés erőforrásai	• Humán erőforrások: Szakemberek, előadók, cégek képviselői, oktatók és koordinátorok részvétele. • Anyagi erőforrások: Helyszín technikai előkészítése, berendezése (asztalok, székek), nyomtatott katalógusok, kommunikációs költségek.
Módszertan	Az Élő Könyvtár módszertana az élményszerű, tapasztalati tanulásra épül. A diákok kiscsoportos formában kérdezhetnek, így közvetlenül sajátíthatják el a szakmák világáról szóló tudást. A program kooperatív, interaktív és élményközpontú .
Digitalizáltság	<u>Alkalmazható módszerek:</u>

- Online katalógus létrehozása a szakemberekről
- Digitális regisztrációs felület a diákok számára
- Online utókövetés és elégedettségmérés
- Lehetőség online Élő Könyvtár szervezésére (pl. videóbeszélgetések szakemberekkel)

**Az adaptálás
feltételei
(anyagi/humán
erőforrás)**

A program sikeressége a **szoros centrumszintű, intézményi és vállalati együttműködésen** múlik, amely megfelelő tervezéssel és forrásbevonással minden szakképző intézmény számára adaptálható.

Információk

www.dszo.hu

Karrier Mentorprogram-Diákok párosítása szakmabeli mentorokkal

Debreceni Szakképzési Centrum

Helyszín	Magyarország Debreceni Szakképzési Centrum Szakképző Intézményei	Debrecen	Intézményi és külső helyszíneken történő programok szervezésével Duális/együttműködő partnerek bevonásával
Cél	A Karrier mentorprogram célja, hogy a szakképző intézményekben lévő valamennyi tanuló számára lehetőséget biztosítson a pályorientáció és karriertámogatás terén. A pályorientáció megerősítése és a pályaválasztási, munkaerőpiaci döntések tudatosabbá tétele. Kapcsolatépítés a diákok és a gazdasági szereplők, valamint a felsőoktatás között. Gyakorlati tapasztalatok és reális karrierutak bemutatása. A tanulók motivációjának növelése személyes támogatás és példamutatás által. A pályaelhagyás csökkentése a szakképzésben. A Karrierhét célja, h		
Időtartam	A Karrier mentorprogram egy tanuló számára akár egy tanéven keresztül elérhető program, amely a szakképző intézmény összes tanulója számára nyitott lehetőség, ha igény van rá és sikerül megfelelő számú mentort bevonni a programba. A tanulók pályáznak a mentori támogatásra, melyet az osztályfőnök, iskolavezetés támogat.		

A jó gyakorlat részletes leírása

A mentorprogram során a szakképzős diákok eredményes pályázat után interaktív előadások, céglátogatások, szakmai programok, egyéni mentorálás, személyes konzultációk, online mentorálás, szakmai életútbemutatók keretében ismerhetik meg a munka világát.

A szakképzési centrumok, szakképző intézmények a gazdasági partnereket, felsőoktatási intézményt arra kéri, hogy munkatársaik, HR szakértők, szakmai munkatársak, tapasztalt munkatársak jelentkezzenek mentornak, akik meghatározott programterv szerint segítik a szakképzős tanulókat a cégek kultúrája, a munka világának megismerésében, valamint a felsőoktatás világának megismerésében. Ezzel kialakul egy mentori csapat. A mentorok szakmai munkája a meghatározott módszerekkel történő karriertámogatás. A szakképző iskola tanulói pályáznak mentori kapcsolatokra. A mentor-tanuló szakmai együttműködés meghatározott időre tervezett. Lehetőség szerint a tanulmányok utolsó tanéve előtt megvalósulhat a program. A tanulók munkaerőpiaci tudása versenyképes lesz, a mentor mögött álló gazdálkodó szervezet új munkaerőt, a felsőoktatás pedig új hallgatót nyer.

A jó gyakorlat részletes leírása

- **Előkészítés:** A centrumok és a szakképző intézmények a gazdasági partnerektől, felsőoktatástól mentor kollégák jelentkezést kérnek, akik egy mentori jegyzékre kerülnek. A felkészítésüket egy centrumszintű program indítja, ahol megfogalmazásra kerül a mentori program, melyben általános, valamint ágazat és cégspecifikus elemek vannak. Ezek után a végzős diákok számára az intézmények felhívást tesznek közzé, hogy mely ágazatokban, mely gazdasági szereplő tud mentori támogatást biztosítani a karrierút támogatására. Ezt követően a diákok pályáznak a mentori kapcsolatokra, melyet az iskolavezetés lezár, és meghatározott időre létrejön a mentor-mentorált együttműködés.
- **Programindítás:** Az egész iskola számára szervezett, a diákok közvetlenül tapasztalhatják meg a munkahelyek működését és a szakmai élet kihívásait. A program különböző iparágakat céloz meg, biztosítva, hogy minden diák ágazatok és szakmák iránti érdeklődése kielégüljön. Nyitórendezvény támogatja a programindulást. Mentorálási terv készül, melyben megfogalmazásra kerülnek az egyéni célkitűzések.
- **Mentorálási folyamat:** A program interaktív elemekkel valósul meg, így a diákok készségeiket is fejleszthetik. A diákok vállalati szakmai programokon vesznek részt, elméleti tudást és gyakorlati tapasztalatokat is szerezhhetnek, amelyek segítik őket a karrierjük tervezésében (pl. állásinterjú gyakorlatok, soft-skill fejlesztés, énmárka építés, önéletrajzírás). Rendszeres személyes vagy online konzultációk valósulnak meg. Vállalati látogatások, árnyékként való részvétel. Karriertervezési tanácsadás. Interjúszimulációk, portfólióépítés. Felsőoktatási feladatokat oldanak meg. Mindezeket a mentor vezetésével.
- **Értékelés, visszajelzés, zárás:** Tanulói és mentori elégedettségmérés, adott esetben állásajánlat, munkaszerződés. Esettanulmányok, sikertörténetek rögzítése. Eredmények bemutatása az iskolaközösségnek, példakép-formálás. A mentorálás nemcsak a diákok, hanem a szélesebb közönség számára is fontos esemény. A mentorálási program részeként, zárásaként sajtónyilvános eseményeket szerveznek, amelyek hozzájárulnak a szakképzés népszerűsítéséhez, és segítik annak társadalmi elfogadottságát. A helyi média figyelmét is felkeltve, a program eredményei és az iskolák és a tanulók által elért sikerek szélesebb körben is megismerhetők.

Ágazatok

valamennyi KIM
ágazatot lefed

A Debreceni Szakképzési Centrumban valamennyi
oktatott ágazatot lefedő programsorozat.

Együttműködő partnerek

A program a helyi gazdasági szereplők, a felsőoktatás, az iparági szakemberek, valamint az oktatási intézmények közötti szoros együttműködés által valósul meg. Minden szakképző intézmény aktívan bevonja partnereit a program megvalósításába a konkrét programterv kidolgozását követően.

Célcsoportok

óvodások*

középiskolások*

szülők

alsó tagozatos
általános iskolások*
felsőoktatásban
tanulók*

tanárok/oktatók

felső tagozatos
általános iskolások*
felnőttek*

**Eredmények,
indikátorok****Eredmények:**

- A diákok szakmai, karrierfejlődési és életpályával kapcsolatos ismereteinek bővülése
- A szakképzés és a munkaerőpiaci igények közötti összhang erősödése
- A tanulók nagyobb szakmai elköteleződése
- A tanulók motivációinak erősödése, képzésben való bennmaradás
- Jobb elhelyezkedési és továbbtanulási esélyek
- A szakképzés társadalmi elismertségének erősödése
- Az iskola, felsőoktatás és a helyi vállalatok közötti kapcsolatok erősödése
- A munkaerőpiaci partnerek munkaerőhöz jutnak, a felsőoktatás hallgatóhoz jut
- A sajtónyilvános események hatása a szakképzés népszerűsítésére

Indikátorok:

- Diákok száma, akik részt vettek a mentorprogramban
- A diákok és mentorok elégedettségi szintje
- A szakképzés népszerűsítése (médiakövetés, elérések, visszajelzések által mérve)
- A vállalatok és iparágak száma, akik részt vettek a mentorprogramban
- A felsőoktatási hallgatók létszámának növekedése
- Mentorok visszajelzései, értékelései
- Mentori aktivitások, programok száma, korszerű, online eszközök alkalmazásának száma

**Egyediség,
kiemelt értéke**

- **Átfogó, iskolai szintű program:** Az egyik legnagyobb érték, hogy a mentorprogramban lehetőség szerint az iskolák **az összes pályázó tanulót bevonják** a karriertámogatási programokba.
- **Interaktív és gyakorlatias megközelítés:** A program nem csupán elméleti tudást ad át, hanem gyakorlati tapasztalatokat is biztosít a diákoknak. Az interaktív előadások, céglátogatások, mentori konzultációk, egyéni karriertámogatások, workshopok és digitális eszközök segítik a diákokat abban, hogy valós környezetben, konkrét iparági szereplők által szerezzenek tudást, készségeket és tapasztalatokat. Mindezek mellett nemcsak a gazdasági szereplők, hanem a felsőoktatás is bevonásra kerül. Az egyetemi világ is megismerésre kerül a mentorok közreműködésével.
- **A szakképzés népszerűsítése:** Nem csak a diákok számára biztosít értékes karriertámogatást, hanem hozzájárul a szakképzés társadalmi elismertségének növeléséhez is. A sajtónyilvános események és a program nyújtotta lehetőségek lehetőséget adnak arra, hogy a szakképzés előnyeit szélesebb körben is bemutassák.
- **Rugalmasság és széleskörű alkalmazhatóság:** A program olyan széleskörű, hogy minden ágazat, iskola és célcsoport számára adaptálható. Az iskolák igényei szerint a program elemei könnyen testreszabhatók, így minden intézmény a saját adottságaihoz, diákjai igényeihez mérten szervezheti meg a mentori programot.
- **Sikeres helyi együttműködések:** A program erősíti a helyi vállalatok és a szakképző intézmények, valamint a felsőoktatás közötti kapcsolatokat, így segíti a fiatalok munkaerőpiaci elhelyezkedését, felsőoktatási továbbtanulását és hozzájárul a helyi gazdaság fejlődéséhez is. Az ilyen típusú együttműködések hozzájárulnak a szakképzés közvetlen munkaerőpiaci alkalmazhatóságának növeléséhez.

**Fejlesztés
erőforrásai**

- **Humán erőforrások:** Szakemberek, előadók, cégek képviselői, oktatók, egyetemi oktatók, és koordinátorok részvétele.
- **Anyagi erőforrások:** Mentori program szervezési költségei, utazás költségei, illetve a megbízás költsége (ha van).

Módszertan	A mentori program módszertani alapja, hogy a tanulók valós, gyakorlati tapasztalatokkal és interaktív tanulási lehetőségekkel találkozzanak, amelyeket az iskolák, felsőoktatás és a vállalati partnerek közösen biztosítanak. A program élményszerű, gyakorlatközpontú és széleskörű együttműködésekre épít, hogy minden diák megtalálja a számára releváns és hasznos tartalmat. Főbb módszertani elemek: Egyéni mentorálás, személyes konzultációk, online program. Tapasztalati tanulás (pl. céglátogatások, előadások), interaktív és kooperatív tanulás (pl. csoportmunkák, szituációs gyakorlatok), digitális eszközök és innovatív megoldások (pl. online tesztek, gamifikáció).
Digitalizáltság	<u>Alkalmazható módszerek:</u> • Digitális eszközök használata a kommunikációban • Digitális karriertámogató tesztek és tanácsadás • E-learning platformok • Virtuális előadások és webináriumok • Digitális céglátogatások
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	A program sikeressége a szoros centrumszintű, intézményi és vállalati, felsőoktatási együttműködésen múlik, amely megfelelő tervezéssel és forrásbevonással minden szakképző intézmény számára adaptálható.
Információk	www.dszo.hu

Keresd az igazit! pályaaorientációs nap

A jó gyakorlat létrehozója, működtetője*

Helyszín

Ország*

Magyarország

Iskola*

Berettyóújfalvai SZC

Arany János

Gimnázium és

Technikum

Város*

Berettyóújfalu

DKA*

Külső helyszín*

változó

Duális/együttműködő
partner*

DEKK Gróf Tisza István

Campus

Cél

Az életpálya-szemléletű pályaaorientációs jógyakorlatunk célja a szakmaismeret bővítése mellett az egyéni célok és kompetenciák vizsgálatára épülő, a képességeknek, készségeknek és érdeklődésnek megfelelő továbbtanulási és szakmaválasztási utak megtalálása, a pályák, foglalkozási ágak tartalmának, követelményeinek és a hozzájuk vezető utak megismertetése, gyakorlati példák bemutatása, munkahelyek megismerése, a pályatervezés elindítása.

Időtartam

1 nap megvalósítás (előkészület 2 hónap)

A jó gyakorlat részletes leírása

A jó gyakorlat 8 éves tapasztalatra épül. A programok megtervezése előtt igényfelmérést végzünk az osztályfőnökök segítségével, feltérképezzük, hogy milyen szakmák, ágazatok iránt mutatkozik érdeklődés. Majd következik az előadók, külső helyszínek, partnerek felkutatása, felkérése.

A programok illeszkednek az életkori sajátosságokhoz is. A 9. évfolyamosok kifejezetten önismereti és életvezetési teszteket töltenek ki, hogy reális énképük alakuljon ki, továbbá csapatépítő játékokat játszanak, amely segíti beilleszkedésüket és az osztályközösség kialakulását. A tesztek részben digitálisak, részben papíralapúak.

A 10. évfolyamok 4 részből álló, digitális pályaaorientációs tesztet töltenek ki, amely személyiségjegyeik, kompetenciáik, érdeklődésük és az MTMI modulban megadott válaszok alapján pályaaajánlásokat ad a tanulóknak, ami elindíthatja őket a pályatervezés útján, vagy megerősítheti elképzeléseiket.

Az érdeklődésnek, szakmai ágazatoknak megfelelő szakmabemutató kisfilmeket minden évfolyamon feldolgoznak az osztályok. A kisfilmek feldolgozásához feladatlapot dolgoztunk ki, amely az adott szakmában dolgozók feladatainak megismerése mellett megkívánja a szakmához szükséges és a már meglévő, saját kompetenciák összehasonlítását is. Egy-egy osztályban nyílik lehetőség társadalmi-szociális problémák iránti érzékenyítésre társasjáték formájában (Szociopoly).

Szülők és volt diákok - lehetőség szerint - minden osztályban megfordulnak, bemutatják szakmájukat, karrierjüket, személyes pályaválasztási tapasztalataikat.

A felsőbb évfolyamosok ágazatuknak megfelelő munkahelyekre látogatnak: az Egészségügyi ágazat tanulói a Debreceni Egyetem Klinikai Központ intézményeiben, a berettyóújfalui Büntetés-végrehajtási Egészségügyi Központban vesznek részt intézménylátogatáson, műtéteken. A Gazdálkodás és menedzsment és Kereskedelem ágazat tanulói a KÖSZI-be, pénzintézetekbe, vállalkozókhoz, cégekhez, a Sport ágazat tanulói sportegyesületekhez, sportlétesítményekbe látogatnak. A helyszínek évről-évre változnak, hogy minél több helyre eljussanak a diákok.

A 11-14. évfolyam felsőoktatás irányába készülő tanulói számára egyetemi tájékoztatókat szervezünk. Ebben legfőbb partnerünk a Debreceni Egyetem, de ellátogat hozzánk a Nyíregyházi, Miskolci és a Partium Egyetem is. Ezekon a tájékoztatókon lehetőség van az egyéni kérdések feltevésére, egyéni tanácsadásra.

A teljesen tanácstalan tanulóknak és a hátrányos helyzetű tanulóknak az iskolapszichológus és az iskolai szociális segítő nyújt pályatanácsadást, illetve a HBM-i Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaihoz fordulhatnak tanácsért.

Forgószínpadszerűen oldjuk meg a programok kivitelezését, hogy minden csoportnál megjelenhessenek az iskolába meghívott munkahelyek, felsőoktatási intézmények képviselői, volt diákjaink.

Visszacsatolásként az osztályok írásos beszámolót készítenek pályaaorientációs napjukról. Továbbfejlesztési terület: a vélemények felmérése egyéni szinten online kérdőív formájában.

A programról intézményszintű beszámoló készül fotódokumentációval, amely megtekinthető honlapunkon, illetve közösségi oldalainkon.

Ágazatok	valamennyi KIM ágazatot lefed	☒	ágazatok* Egészségügy, Gazdálkodás és menedzsment, Kereskedelem, Sport	☒
Együttműködő partnerek	DEKK intézményei, KÖSZI, OTP, MNH Bank, OTP Fáy Alapítvány, HBM-i Pedagógiai Szakszolgálat, Debreceni Egyetem és más egyetemek, cégek (pl. Krones, IT Services, NI, Deutsche Telekom)			
Célcsoportok	óvodások*	☒	alsó tagozatos általános iskolások*	☒
	középiskolások*	☒	felsőoktatásban tanulók*	☒
	szülők	☒	tanárok/oktatók	☒
Eredmények, indikátorok	továbbtanulási / elhelyezkedési mutatók a végzett diákok visszajelzései alapján			
Egyediség, kiemelt értéke	komplexitás			
Fejlesztés erőforrásai	humánerőforrás (pályaaorientációs felelős, osztályfőnökök)			
Módszertan	kérdőív, munkahelylátogatás, előadás, élménypedagógia, játék			
Digitalizáltság	online tesztek, online életvezetési játékok, szakmabemutató kisfilmek			

**Az adaptálás feltételei
(anyagi/humán
erőforrás)**

anyagi: buszbérlés a külső helyszínek meglátogatásához, ajándék az előadóknak,
nyomtatás / fénymásolás
humán: oktatói testület, pályorientációs felelős, partnerek

Információk

www.ajg.hu / www.facebook.com/AranyJG/

AZ 5. FEJEZETHEZ KAPCSOLÓDÓ JÓ GYAKORLATOK

A FEJEZET CÍME

A SPECIÁLIS HELYZETŰ ÉLCSOPORTOK TÁMOGATÁSA – PÁLYAORIENTÁCIÓS FÓKUSZÚ MENTORÁLÁS

A jó gyakorlat rövid elnevezése: Digitális szakmai napló a CSFO-ban

A jó gyakorlat létrehozója, működtetője*

Helyszín	Ország* Svájc	Város* BERN	Pontos cím	Rue Roger-de-Guimps 41
	DKA*	Duális partner*	Iskola*	Külső helyszín*

Cél A tanulók gyakorlati és elméleti tanulási eredményeinek folyamatos, dokumentálása digitálisan; önismereti és tudatos tanulás támogatása; duális partnerek és tanárok/oktatók visszajelzéseinek rendszerezett gyűjtése; életútkövetés és pályadöntések megalapozása.

Időtartam képzési idővel azonos időtartam

A jó gyakorlat részletes leírása

A svájci szakmai oktatás egyik fontos eleme, amelyet a CSFO Bern Szakképzési és Tanácsadási Központban láthattunk, a tanulók digitális adatgyűjtő rendszere, ahol minden gyakorlati és elméleti tapasztalatot, visszajelzést, értékelést, sőt, sokszor még a személyes fejlődési pillanatokat is online napló formájában rögzítenek. Ezt a rendszert nem elsősorban adminisztratív céllal vezették be, hanem azért, hogy a diák saját maga is lássa és értékelje, mennyit fejlődött az évek során. Az adatok gyűjtése tehát nem „felülről jövő” kényszer, hanem a tanuló önreflexióját, pályatudatosságát és felelősségvállalását segíti. A svájci modell célja, hogy átláthatóvá tegye a tanulók útját a képzés kezdetétől a szakmai vizsgáig. A diák, az iskola, a gyakorlati képzőhely és a tanácsadó szakemberek mind ugyanabban a digitális térben látják az előrehaladást. Ez nemcsak biztonságot ad, hanem segít abban is, hogy a tanuló ne veszítse el azt a sok apró tudást, emléket és élményt, amit az iskolai évek alatt megszerez.

A „Digitális szakmai napló” egy olyan tanulói portfóliórendszer, amelyben a diákok minden gyakorlati és elméleti tapasztalatukat rövid bejegyzésekben rögzítik (dátum, helyszín, tevékenység, tanult kompetenciák), és bizonyítékokkal (fotó, videó, dokumentum, link) támasztják alá. A tanulói bejegyzésekhez az oktatók és a duális partnerek strukturált rubrikák mentén adnak visszajelzést, amely azonnal látható a tanuló és a mentor számára is. A digitális szakmai napló készítésének lényege a digitális adatgyűjtés és nyomkövetés a tanulói életút során, a jogi és adatvédelmi környezetre szabott módon. A digitális szakmai napló mobilról és számítógépről egyaránt elérhető; a bejegyzésekhez QR-kóddal kapcsolhatók külső bizonyítékok (videók, projektoldalak). A szemeszterek végén automatikusan összefoglaló portfólió (PDF) készül a továbblépéshez és a vizsgára készüléshoz.

A digitális szakmai napló nem csupán a tanulók önreflexióját segíti, hanem hidat képez a képzés minden szereplője között.

A rendszerben nemcsak a diákok rögzíthetik saját tapasztalataikat, hanem a duális partnerek, oktatók és mentortanárok is visszajelzést adhatnak – rövid megjegyzésekkel, értékelésekkel, fényképes vagy videós dokumentálással. Ezáltal minden tanuló egyéni fejlődési térképet kap, amelyben látszik:

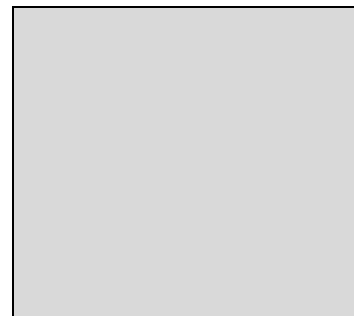
- hogyan változott a szakmai tudása,
- milyen kompetenciákban erősödött,
- és hogyan vélekednek róla a gyakorlati helyek és a tanárok.

QR kód
(a mellékletek eléréséhez)

Az így épülő „digitális életút” a diák számára önbizalom-erősítő visszajelzés, a pedagógusoknak és partnereknek pedig objektív alap a további fejlesztésekhez.

A tanuló előrehaladása nemcsak számokban, hanem történetekben és élményekben is kirajzolódik — ez adja a rendszer valódi emberi értékét.

A CSFO Bern előadásai és a szakmai központ látogatása egyértelművé tette: a digitális adatgyűjtés nemcsak technológiai fejlesztés, hanem gondolkodásmód-váltás. Svájcban a rendszer célja nem a „mérés”, hanem az, hogy a diák tudatosan lássa az útját – a tanulás, a gyakorlati tapasztalat és a személyes fejlődés egyaránt része a „digitális lenyomatnak”. Az oktatók, tanácsadók és vállalati mentorok mind hozzáférnek ehhez a naplóhoz, közösen kísérik a tanulót a pályaválasztásban és a szakmai előrehaladásban.

A jól működő digitális napló bevezetése valódi hozzáadott értéket jelent:

- megerősíti a tanulók önreflexióját (mit tanultam, miben fejlődtem),
- tudatosítja a pályaválasztást és az erősségeket,
- összekapcsolja az iskolát, a gyakorlatot biztosító képzőt, oktatókat és a tanulót egy rendszerben,
- maradandó, exportálható portfóliót ad a diák kezébe a képzés végén.

A svájci példából kiindulva elmondható, hogy a digitális szakmai napló nem pusztán adminisztratív eszköz, hanem egy személyes fejlődési tér, ahol a diák a saját útját építheti. Ez a jó gyakorlat tehát nem csupán technikai, hanem emberi értéket is hordoz: megbecsüli a tanulói erőfeszítést, és méltó formában őrzi meg annak lenyomatát.

Ágazatok	valamennyi KIM ☒ ágazatok* _____
Együttműködő partnerek	tanulók, oktatók, duális partnerek, együttműködő partnerek, vállalkozások, iskolák
Célcsoportok	óvodások* ☐ alsó tagozatos általános iskolások* ☐ középiskolások* ☒ felsőoktatásban tanulók* ☒ szülők ☒ tanárok/oktatók ☒ felső tagozatos általános iskolások* ☐ felnőttek* ☒
Eredmények, indikátorok	• Bevezetett osztályok száma, érintett tanulók száma. • Heti/havi bejegyzések átlagos száma/tanuló. • Mentor- és tanári visszajelzések száma. • Portfólió-példányok száma és vizsgaeredményekhez/gyakorlati jegyekhez való kapcsolata. • Duális partnerek elégedettsége (kérdőíves mérés).
Egyediség, kiemelt értéke	Teljesen digitális tanulási portfólió; átlátható, mérhető fejlődés; gyors visszajelzés; életútkövetés; megosztható, vizsgán és álláskeresésnél használható anyagok.
Fejlesztés erőforrásai	• Projektkoordinátor (központ), iskolánként 2–3 mentortanár; duális mentorok bevonása. • Képzési alkalmak (bevezető + haladó) – 2×3 óra/iskola. • IT: felhasználói fiókok, tárhely; tanulói mobil eszközök vagy géptermi hozzáférés.
Módszertan	Támogató tanulás, kompetenciaalapú értékelés rubrikákkal, projektalapú tanulás (PBL), duális mentori modell, mini visszatekintő megbeszélések (2–4 hetente).
Digitalizáltság	Teljesen digitális megoldás; mobil/asztali elérés; fájl- és linkcsatolás; QR-kódos hivatkozások; adatvédelmi és jogosultsági szintek (tanuló–tanár–mentor).
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	• iskolánként 1 koordinátor és 2 mentortanár; duális partnerek kijelölése. • Képzési és bevezetési időkeret: 2-3 hónap; fenntartás: heti 30–60 perc/tanuló. • Eszközök: internet, tanulói eszköz, központi tárhely/szoftver. • Adatvédelem: szülői/tanulói hozzájárulások, GDPR-tájékoztató, intézményi házirend-kiegészítés.
Információk	https://www.csfo.ch/le-csfo/news/detail/orientation-ch-remplacement-de-myorientation-et-amelioration-des-pages-de-detail-des-professions

Le Repuis – Kompetenciamodell

A jó gyakorlat létrehozója, működtetője*

Helyszín

Svájc

Vaud kantonban
működő speciális
pedagógiai központ

Cél

Támogatást nyújt azoknak a fiataloknak, akik:

- viselkedési, beilleszkedési vagy pszichés nehézségekkel küzdenek,
- nem tudnak a hagyományos iskolai rendszerben sikeresen működni,
- intenzív pedagógiai és pszichoszociális támogatást igényelnek.

A fő cél:

a tanulók stabilizálása és felkészítése arra, hogy visszatérjenek az iskolai/szakmai képzés rendszerébe.

Időtartam

Folyamatos, tanévi rend szerint: **három hét nyári szünet**, plusz egy hét őszi, egy hét karácsonyi és egy hét húsvéti szünet

A jó gyakorlat részletes leírása

A Le Repuis a tanulók szociális, személyes, kognitív és szakmai kompetenciáit értékeli, fejleszti és követi. A modell 4 fő kompetenciaterületre épül.

1. Személyes kompetenciák (Compétences personnelles)

A tanuló saját magához, érzelmeihez, motivációjához és önszabályozásához kapcsolódó készségek.

Fő elemek:

- Önismeret: erősségek, gyengeségek felismerése
- Önértékelés és reális önkép
- Önállóság, feladatvégzés
- Érzelemszabályozás
- Felelősségvállalás
- Kitartás, feladattartás
- Stresszkezelés

2. Szociális kompetenciák

A tanuló társas viselkedése, együttműködése és kommunikációja.

Fő elemek:

- Kommunikáció (szóbeli, nonverbális)
- Kezdeményezőkézség a csoportban
- Konfliktuskezelés
- Szabálykövetés és normák ismerete
- Empátia
- Csapatmunka, együttműködés
- Interakció felnőttekkel és társaival

3. Tanulási és kognitív kompetenciák

A tanulási folyamatban, iskolai és szakmai tanulmányokban kulcsfontosságú készségek.

Fő elemek:

- Figyelem, koncentráció
- Problémamegoldó gondolkodás

- Rendszerezés, tervezés, szervezés
- Instrukciók követése
- Ismeretek alkalmazása
- Digitális alapkészségek
- Tanulási stratégiák (jegyzetelés, időbeosztás)

4. Szakmai / munkahelyi kompetenciák

A szakmai gyakorlatra való alkalmasságot mérő készségek – nagyon hangsúlyos a Le Repuis rendszerében.

Fő elemek:

- Munkafegyelem, pontosság
- Feladatvégzés minősége
- Utánkövetés és visszajelzés kezelése
- Eszközhasználat (szakmai alapok)
- Biztonsági szabályok betartása
- Munkahelyi kommunikáció
- Felelősségtudat, megbízhatóság
- Projektmunkában való részvétel

A Le Repuis azon fiatalokat fogadja, akiknél:

- viselkedési vagy beilleszkedési nehézség van, pszichés instabilitás jelentkezik,
- a hagyományos iskolai keretekben nem lelhető meg a megfelelő támogatás,
- sérült az önbizalom, az önszabályozás vagy a szociális működés,
- speciális pedagógiai beavatkozást igényelnek.

Általában 12–18 éves korosztály érintett.

A Le Repuis nem hagyományos iskola, hanem komplex pedagógiai/pszichoszociális fejlesztőközpont, amely:

- egyéni fejlesztési tervet készít minden tanulónak (PII),
- intenzív személyes és szociális kompetencia fejlesztést végez,
- alternatív pedagógiai módszereket alkalmaz,
- a tanulókat visszavezeti a „normál” oktatási/szakmai képzésbe,
- biztosítja a folyamatos pszichológiai támogatást,
- felkészít a későbbi szakmai orientációra

Ágazatok

valamennyi KIM ágazatot lefed

A **Le Repuis** egy speciális pedagógiai központ, ezért *nem klasszikus szakmai ágazatokat* működtet, mint a technikumok, hanem **kiscsoportos „műhelyeket” és fejlesztő ágazatokat**, amelyek a későbbi szakmaképzés belépéshez készítik fel a tanulókat.

Együttműködő partnerek

Kantonok, iskolák, tanácsadó központok, munkaadók

Célcsoportok

óvodások*

alsó tagozatos általános iskolások*

felső tagozatos általános iskolások*

középiskolások*

felsőoktatásban tanulók*

felnőttek*

szülők

tanárok/oktatók

Eredmények, indikátorok	A svájci rendszer egyik kulcsintézménye, amely: • stabilizálja a tanulókat • képessé teszi őket a szakképzésbe való belépésre • időt és struktúrát ad a fejlődésre • csökkenti a lemorzsolódást és növeli az elhelyezkedési arányt
Egyediség, kiemelt értéke	A Le Repuis nem hagyományos iskola és nem terápiás otthon, hanem átmeneti, stabilizáló, fejlesztő központ , amely visszavezeti a fiatalokat a rendszerbe
Fejlesztés erőforrásai	Kantoni és állami támogatás
Módszertan	A fiatal pszichés, szociális és tanulási kompetenciáinak stabilizálása és megerősítése , mielőtt visszatér a rendszeres iskolai vagy szakképzési tanulmányokba
Digitalizáltság	A Le Repuis digitális infrastruktúrája a következő három pillérre épül: • digitális oktatási platformok, • dokumentációs és adminisztrációs rendszerek, • digitális készségfejlesztés
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	A Le Repuis-módszertan csak akkor adaptálható sikeresen, ha az intézmény kis létszámú, team-alapú, strukturált és digitálisan dokumentált pedagógiai környezetet biztosít, amely egységes szemlélettel a tanulók személyes, szociális, tanulási és munkahelyi kompetenciáinak fejlesztésére épít
Információk	Le Repuis Orientation et formation professionnelle

Ugyanonnan – máshova”**Motiváló életutak – hátrányból előnyt kovácsolva**

A jó gyakorlat létrehozója, működtetője*

Helyszín

Ország*

Magyarország

Iskola*

Nyíregyházi SZC

Bencs László SZKI

Város*

Nyíregyháza

DKA* -

Külső helyszín*

SzakmaFeszt-

Lehetőségek utcája

Városi Könyvtár

Duális/együttműködő
partner* -**Cél**

A hátrányos helyzetű tanulók pályaeorientációját élményszerű és inspiráló módon támogatni olyan hiteles szereplők bevonásával, akik maguk is hasonló körülmények közül indultak, de kitartással, munkával, támogatással sikeres életutat jártak be.

Időtartam

2025. szeptember 11.

A jó gyakorlat részletes leírása

A megvalósítás fő elemei:

Életút-beszélgetések és élő példák

Ismert, hátrányos helyzetből induló, de mára elismert embereket hívunk meg személyes beszélgetésekre, fórumokra, interaktív előadásokra. Ilyen például:

Galamb Alex – „Sütni jó” Alapítvány alapítója

Zsiga Melinda – magyar bajnok, válogatott ökölvívó

Kovács Richárd – olimpiai 5. helyezett ökölvívó

Rózsa Gábor – nemzetközi versenyeken sikeres kyokushin karate mester

Vendégeink nemcsak a sikereikről beszélnek, hanem a nehézségekről, kudarcokról, újrakezdésekről is – így mutatva meg, hogy a siker nem egyenes út, de elérhető.

Motivációs workshopok

A meghívott vendégek gyakorlati foglalkozásokat is tarthatnak: például főzés Galamb Alexszel, önvédelmi alapok Zsiga Melindával – ezek során személyes kapcsolat, közvetlen élmény is kialakulhat, ami erősíti a példaképek hatását.

„Én is képes vagyok rá” csoportbeszélgetések

A program után mentorált beszélgetések is lehetnek, ahol a tanulók megoszthatják, mi érintette meg őket, milyen célokat fogalmaztak meg maguknak, mit tudnak tenni az első lépés megtételéhez.

Pályaaorientációs térkép és támogatási útvonalak bemutatása

Minden előadáshoz kapcsolódóan bemutatjuk a tanulási lehetőségeket, szakképzéseket, második esély iskolákat, ösztöndíjakat, mentorprogramokat – hogy a motiváció mellett konkrét kapaszkodókat is kapjanak.

Digitális napló – „Az én utam”

A tanulók a program során saját digitális naplót készítenek, ahol célokat, inspiráló gondolatokat, terveket rögzíthetnek, és tanáraikkal, mentorokkal meg is oszthatják azokat.

Az program utáni események lehetnek:

„Innen jöttem, ide jutottam” – plakátkampány az iskola falain belül, a vendégek arcával és idézeteivel.

Online videósorozat: ha nem tud minden vendég személyesen részt venni, rögzített videók vagy élő közvetítések révén bővíthet a hatókör.

Ágazatok	valamennyi KIM ☐ ágazatot lefed ☐ ágazatok* _____
Együttműködő partnerek	Nyíregyházi Szakképzési Centrum Nyíregyháza Vármegyei jogú Város Önkormányzata
Célcsoportok	óvodások* ☐ alsó tagozatos általános iskolások* ☐ <u>középiskolások*</u> ☐ felsőoktatásban tanulók* ☐ <u>szülők</u> ☐ <u>tanárok/oktatók</u> ☐ ☐ <u>felső tagozatos általános iskolások*</u> ☐ ☐ <u>felnőttek*</u> ☐
Eredmények, indikátorok	Tanévenként 3 – 5 rendezvény megközelítőleg 200 – 300 diák bevonása a programban.
Egyediség, kiemelt értéke	A szakmai program az egyik legszebb kezdeményezés a mély szegénységben élő fiatalok szakmatanulásának ösztönzésére.
Fejlesztés erőforrásai	A szakképző intézmény alumni hálózata.
Módszertan	motiváló előadások, csoportbeszélgetések
Digitalizáltság	Nem releváns
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	Kiemelt szerepe van az adaptálhatóságban, hogy az intézménynek aktív alumni hálózata legyen.
Információk	https://bencsiskola.hu/

A 6. FEJEZETHEZ KAPCSOLÓDÓ JÓ GYAKORLATOK

A FEJEZET CÍME

PÁLYAORIENTÁCIÓ ÉS ÉLETPÁLYA-TANÁCSADÁS A DIGITÁLIS VILÁGBAN

Bemutakozunk - „Ezt a szakmát választottam”

A jó gyakorlat létrehozója, működtetője* Tolna Vármegyei SzC Perczel Mór Technikum és Kollégium

Helyszín

Ország*: Magyar

Város* Bonyhád

Iskola: Tolna Vármegyei SzC Perczel Mór Technikum és Kollégium

Cél

Kedvcsináló, az intézmény és a képzési kínálat bemutatása

Időtartam

évente, rendszeresen

A jó gyakorlat részletes leírása

A program célja, hogy a pályaválasztás előtt álló általános iskolás diákok első kézből, az iskolában jelenleg tanuló diákok tapasztalatai alapján ismerhessék meg a Perczel Mór Technikum és Kollégiumot, valamint az ott folyó szakmai képzéseket. Rövid interjúk során a tanulók elmesélik, miért választották az adott szakmát és iskolát, kinek ajánlják a képzést, valamint milyen élményeik és tapasztalataik vannak az intézménnyel kapcsolatban. Az elkészült interjúk az iskola honlapján és Facebook-oldalán is elérhetők.

Példa egy interjú szövegére: "Kiskorom óta foglalkoztatott az informatika, a játékok és egyéb programok működése. Olyan tanulmányokat szerettem volna folytatni, amelyek révén rálátást nyerhetek ezek készítésére. A Perczel Mór Technikumot felsőbb évesek ajánlották nekem, és közel is van az otthonomhoz. Megtaláltam a helyem az iskolában, a tanárok támogatóak, segítik az előrehaladást. Sok versenyen veszek részt, amelyek alkalmat adnak rá, hogy összemérjem a tudásomat más diákokéval. Miután végeztem informatikai területen szeretnék felsőfokú végzettséget szerezni, majd játékfejlesztőként elhelyezkedni. Ezt a szakmát azoknak ajánlom, akik erősen érdeklődnek az informatika iránt, azt nem csak a szakmájuknak választják, hanem a hobbijuk is."

Ágazatok

ágazattól független

ágazatok*

Együttműködő partnerek**Célcsoportok**

óvodások*

alsó tagozatos általános iskolások*

felső tagozatos általános iskolások*

középiskolások*

felsőoktatásban tanulók*

felnőttek*

szülők

tanárok/oktatók

Eredmények, indikátorok	A program során szerzett információk alapján az iskola és az adott szakma iránt érdeklődő diákok magabiztosabban tudnak dönteni a pályaválasztásról.
Egyediség, kiemelt értéke	Valódi, hiteles diákélményeken alapul, hiteles, közvetlen, könnyen elérhető, segíti a tudatos pályaválasztást.
Fejlesztés erőforrásai	Iskola saját erőforrását használja. Fényképezőgép, vagy telefon a fotózáshoz,
Módszertan	interjú, digitális tartalomkészítés
Digitalizáltság	digitális tartalom
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	Bármilyen ágazatban adaptálható, minimális a költsége.
Információk	https://www.facebook.com/photo/?fbid=1193552412570923&set=ezt-a-szakm%C3%A1t-v%C3%A1lasztottam-fest%C5%91-m%C3%A1zol%C3%B3-tap%C3%A9t%C3%A1z%C3%B3csat%C3%A1ri-don%C3%A1t-tolnav%C3%A1rmegyei-sz

Digitális Karrierút a Szakképzési Centrumban

Debreceni Szakképzési Centrum

Helyszín	Magyarország	Debrecen	Intézményi és külső helyszíneken történő digitális programok szervezésével
	Debreceni Szakképzési Centrum Szakképző Intézményei	DKA bevonásával	Duális/együttműködő partnerek/szakemberek bevonásával
Cél	A Digitális Karrierút célja, hogy a pályaaorientáció és karriertámogatás folyamatait korszerű, élményszerű és digitális eszközökkel támogassa. A program lehetővé teszi, hogy a diákok online és virtuális környezetben ismerkedjenek meg a szakmák világával, próbálják ki a különböző hivatásokat, és tanuljanak meg digitális karriertervező eszközöket használni. A program valamennyi szakképző intézményben megvalósítható, rugalmasan adaptálható, és hosszú távon erősíti a szakképzés vonzerejét és munkaerőpiaci relevanciáját. A Karrierhét célja, hogy a		
Időtartam	A Digitális Karrierút nem egyszeri esemény, hanem folyamatosan beépíthető program, amely tanéven belül több alkalommal is megszervezhető. Egyes elemei (pl. virtuális nyílt nap, online önéletrajz-készítő workshop) egyszeri, 1–2 órás alkalmak, míg mások (pl. VR-szimulációk, online platform használata) rendszeres tevékenységként is integrálhatók az oktatásba.		

A jó gyakorlat részletes leírása

A Digitális Karrierút célja, hogy a diákok a pályaaorientáció és karriertervezés folyamatában korszerű digitális eszközökön keresztül kapjanak élményt, tudást és támogatást. A program egyszerre nyújt online, virtuális és interaktív tanulási lehetőségeket, amelyeket minden szakképző intézmény a saját adottságaihoz mérten könnyen beépíthet.

A program fő elemei:

- **Digitális pályaaorientációs platform**

Egy központi online felület, ahol a diákok szakmákhoz kapcsolódó interaktív tartalmakat érhetnek el. Ide tartoznak szakmabemutató videók, digitális tesztek, pályaválasztási kérdőívek és karriertervező eszközök. A platform bármikor hozzáférhető, így a tanulók saját tempójukban ismerkedhetnek a lehetőségekkel.

- **Virtuális nyílt napok**

Az általános iskolások számára a szakképző intézmények virtuális bejárása 360°-os videókon vagy VR-eszközökön keresztül. Ez lehetővé teszi, hogy a

diákok földrajzi korlátok nélkül betekintést nyerjenek az iskolai életbe, a szakmai műhelyekbe és a képzési kínálatba.

- **Virtuális céglátogatások**

A vállalati partnerek bevonásával megvalósuló online gyárlátogatások, bemutatóvideók és interaktív közvetítések segítik a tanulókat abban, hogy közvetlenül megismerjék a munka világát. Ez különösen azoknak a szakmáknak az esetében fontos, ahol a fizikai látogatás nehezebben megszervezhető.

- **VR- és szimulációs eszközök használata**

Bizonyos szakmák digitális szimulációk segítségével kipróbálhatók. A diákok VR-szemüvegek vagy számítógépes szimulációk révén tapasztalhatják meg például a gépkezelést, az orvosi ágazat műveleteit vagy a technológiai szakmák folyamatait. Ez élményszerű tanulást biztosít, és biztonságos környezetben ad lehetőséget a kipróbálásra.

- **Digitális karriertervező és önéletrajzkészítő eszközök**

A program része, hogy a diákok megtanulják, hogyan állítsanak össze professzionális digitális önéletrajzot, hogyan kezeljenek online karrierfelületeket, és hogyan tervezzenek hosszú távú karrierutat digitális alkalmazások segítségével.

- **Szakmabemutató interaktív videók és feldolgozó beszélgetések**

Rövid, inspiráló videók mutatják be a szakmák mindennapjait, amelyeket irányított csoportos beszélgetés követ. Az oktatók és pályaaorientációs tanácsadók segítenek feldolgozni a látottakat, így a diákok nemcsak passzív befogadók, hanem aktív értelmezők lesznek.

- **Gamifikációs elemek**

A diákok játékosított feladatokban vehetnek részt: pontgyűjtő rendszerek, digitális kihívások és interaktív tesztek teszik élvezetesebbé a tanulást. Ez különösen motiváló az általános iskolás korosztály számára.

A megvalósítás menete:

- Az iskola kiválasztja az alkalmazott digitális eszközöket és platformokat.
- A vállalati partnerek biztosítják a valós szakmai tartalmakat (videók, VR-anyagok, online közvetítések).
- A diákok szervezett keretek között, oktatói irányítással vesznek részt a programban, majd közösen feldolgozzák a tapasztalatokat.
- A program rugalmasan alakítható: lehet egy-egy kiemelt nap (pl. „Digitális Karrier nap”), vagy folyamatosan beépíthető a pályaaorientációs, karriertámogatási foglalkozásokba.

Ágazatok

valamennyi KIM
ágazatot lefed

A Debreceni Szakképzési Centrumban valamennyi
oktatott ágazatot lefedő programsorozat.

Együttműködő partnerek

A program szorosan épít a vállalati partnerek közreműködésére. A cégek biztosítják a virtuális látogatásokhoz szükséges tartalmakat (videók, VR-anyagok), részt vesznek az interaktív workshopokon, és segítik a diákokat a karriertervezésben. Az intézmények oktatói, pályaaorientációs tanácsadói és digitális szakértői biztosítják a szakmai kereteket és a pedagógiai feldolgozást.

Célcsoportok	óvodások* alsó tagozatos általános iskolások* felső tagozatos általános iskolások* középiskolások* felsőoktatásban tanulók* felnőttek* szülők tanárok/oktatók
Eredmények, indikátorok	Eredmények: • A diákok korszerű, digitális formában ismerkednek meg a szakmákkal és a karrierútban rejlő lehetőségekkel. • Nő a szakképzés vonzereje a fiatalabb korosztályok körében, különösképp a Z generáció jellemzőit figyelembe véve. • A szakképzés és a munkaerőpiac kapcsolata erősödik a digitális partneri együttműködések révén. • Fejlődik a diákok és oktatók digitális kompetenciája és pályaaorientációs tudatossága. • Az iskolák modern, innovatív eszközökkel bővítik pályaaorientációs és karriertámogatási gyakorlatukat. Indikátorok: • Online felületek látogatottsági adatai • Virtuális események résztvevőinek száma • Elérhető VR- és digitális tartalmak mennyisége • Diákok elégedettségi visszajelzései • Bevonásra került vállalati partnerek száma • Elkészült tanulói online önéletrajzok, karriertervek száma
Egyediség, kiemelt értéke	• Innováció: a szakképzés és a pályaaorientáció digitalizációja korszerű eszközökkel (VR, online platformok, szimulációk) valósul meg, amelyek új dimenziót nyitnak a karriertámogatásban. • Széles körű elérhetőség: a diákok földrajzi helyzettől függetlenül hozzáférhetnek a szakmabemutató tartalmakhoz, így a kisebb településeken élők számára is biztosított a modern pályaaorientációs élmény. • Élményalapú tanulás: a virtuális eszközök, szimulációk és interaktív videók révén a tanulók aktívan átélhetik a szakmák világát, nem csupán passzívan szemlélődnek. • Rugalmasság: minden intézmény a saját adottságaihoz és lehetőségeihez igazíthatja a programot – az egyszerű, online videós tartalmaktól kezdve egészen a VR-élményekig. • Partnerségi érték: a vállalatok aktív bevonása biztosítja, hogy a digitális tartalmak hitelesek, naprakészek és valós munkakörnyezetet mutatnak be. • Komplex pályaaorientációs élmény: a program egyszerre segíti az önismeretet, a karriertervezést és a szakmák kipróbálását, így a diákok holisztikus képet kapnak a lehetőségekről. • Fenntarthatóság és jövőorientáltság: a digitális eszközök használata hosszú távon is fenntartható, és illeszkedik a munkaerőpiac digitalizációs trendjeihez, felkészítve a fiatalokat a jövő kihívásaira.
Fejlesztés erőforrásai	• Humán erőforrások: Szakemberek, előadók, cégek képviselői, oktatók és koordinátorok részvétele. • Anyagi erőforrások: VR-eszközök, számítógépek, projektorok, online platform fenntartása, kommunikációs költségek.

Módszertan	A program az élményszerű, digitális tanulásra épít : interaktív tartalmak, VR-élmények, online karriertervezés és csoportos feldolgozás kombinációját alkalmazza. A tapasztalati tanulás és a játékosított elemek biztosítják a diákok aktív részvételét és motivációját.
Digitalizáltság	<u>Alkalmazható módszerek:</u> • Online pályorientációs és karriertámogatási platform • VR- és AR-eszközök használata • Virtuális céglátogatások és nyílt napok • Digitális karriertervező alkalmazások • Online mérőeszközök (tesztek, kérdőívek)
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	A program bármely szakképző intézményben adaptálható. Az alapverzióhoz elegendő egy online platform és digitális tartalmak, magasabb szinten VR- és szimulációs eszközök is bevonhatók. A siker kulcsa a megfelelő partneri együttműködés és a pedagógiai feldolgozás biztosítása.
Információk	www.dszc.hu

Mesterségem címere: Szakmák testközelből egy influencer szemével

A jó gyakorlat létrehozója, működtetője*

Helyszín

Ország*	Város*	Külső
Magyarország	Miskolc	helyszín*
DKA*	Duális partner*	PM Energo
Miskolci Digitális	PM Energo Kft	Kft
Közösségi	Zip's	Zip's
Alkotóműhely	Miskolc Autó	Miskolc Autó
	Simple Soft	Simple Soft
	Bosch csoport	Bosch
	képzési	csoport
	központja	képzési
		központja
		Iskola*

Cél

Az egyes, kiemelt ágazatokhoz tartozó szakmák testközelből való megmutatása egy népszerű influencer szemével, közérthető, szórakoztató formában

Időtartam

34.39 perc (6*~5.40 perc)

A jó gyakorlat részletes leírása

Mit csinál egy informatikus? Hogyan dolgozik egy diagnosztikai technikus? Milyen feladatai vannak egy épületgépésznek, és hogyan válhat szenvedéllyé a vendéglátás? Ezek a kérdések nemcsak a pályaválasztás előtt álló diákokban, hanem sok esetben szüleikben és tanáraikban is felmerülnek. A szakmák elnevezése gyakran nem árul el sokat azok valódi tartalmáról, így a bennük rejlő izgalmakról, kihívásokról és szépségekről is kevesen kapnak hiteles képet.

Az iskolapadban ülve nehéz elképzelni, hogyan hasznosul majd a megszerzett tudás a munka világában. Arról pedig a diákok, de sokszor még a szülők és pedagógusok is csak kevés információt kapnak, hogy milyen környezet és hangulat várja a szakembereket a különböző munkahelyeken.

Erre a problémára kínál megoldást a „**Mesterségem címere – Szakmák testközelből egy influencer szemével**” című kezdeményezés. A program során **Spilman Nóra, miskolci kötődésű influencer** hat rövid vlogban mutatta be a kiemelt ágazatokhoz tartozó szakmákat:

- informatika,
- épületgépészet,
- turizmus-vendéglátás,
- specializált gép- és járműgyártás.

A videók a **duális partnerek bevonásával** készültek, valós munkahelyi környezetben. A fiatalok így első kézből láthatták, hogyan dolgoznak az adott

QR kód
(a mellékletek eléréséhez)

szakmák képviselői, milyen technológiákkal, eszközökkel és munkafolyamatokkal találkozhatnak a mindennapokban.

A jó gyakorlat különlegessége, hogy mindezt **a fiatalok számára közérthető, szórakoztató és hiteles formában** mutatta be. Az influencer stílusa és kommunikációja közel áll a diákokhoz, így a tartalom számukra könnyebben befogadható, mint egy hagyományos tájékoztató vagy szakmai előadás.

A sorozat teljes hossza közel 35 perc, epizódonként nagyjából 5 és fél perc. A kisfilmek nemcsak az influencer saját csatornáján, hanem a **Miskolci Szakképzési Centrum közösségi médiafelületein** is elérhetők voltak. A videók eddig több mint **10.000 megtekintést** értek el, és számos pozitív visszajelzés érkezett tanulóktól, pedagógusoktól és szülőktől is.

A program kiemelt értéke, hogy a szakmákat testközelből, a fiatalok nyelvén mutatja be, így **valódi pályaaorientációs segítséget nyújt**: hiteles képet ad a munka világáról, inspirálja a tanulókat, és hozzájárul ahhoz, hogy tudatosabb döntést hozzanak a jövőjükről.

Ágazatok	valamennyi KIM ágazatot lefed	☒	ágazatok* kiemelt ágazatok (turizmus-vendéglátás, informatika, épületgépészet, specializált gép- és járműgyártás)	
Együttműködő partnerek	Spilman Nóra influencer, Zip's, PM Energo Kft., Miskolc Autó, SimpleSoft, Bosch csoport képzési központja, Digitális Községi Alkotóműhely			
Célcsoportok	óvodások*	☐	alsó tagozatos általános iskolások*	☐
	középiskolások*	☐	felsőoktatásban tanulók*	☐
	szülők	☒	tanárok/oktatók	☒
Eredmények, indikátorok	Több mint 10.000 megtekintés (10.281)			
Egyediség, kiemelt értéke	Fiatalok számára közérthető, szórakoztató formátum- alkalmasabb eszköz üzenetek átadására			
Fejlesztés erőforrásai	Humán erőforrás- helyi influencer együttműködési költsége			
Módszertan	Ágazatok kiválasztása: a helyi munkaerőpiac szempontjából releváns szakmák. Influencer bevonása: fiatalokhoz közel álló kommunikációs stílus. Duális partnerek: valós munkahelyi környezet bemutatása.			
Digitalizáltság	Teljes mértékben digitális felületeken megvalósuló program			
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	Videók témakörének meghatározása érdekében, illetve a közösségi médiafelületek kezelésében kommunikációs szakember szükséges. A videók elkészítéséhez duális partnerek és helyileg és/vagy országosan ismert influencer bevonása szükséges.			
Információk	https://youtube.com/playlist?list=PLnk3zJHP99DnCI9ovf99EAIYXnRU6TIt5&si=Hm_XcYgExuailWrS			

A 7. FEJEZETHEZ KAPCSOLÓDÓ JÓ GYAKORLATOK

A FEJEZET CÍME

A DIGITÁLIS KÖZÖSSÉGI ALKOTÓMŰHELYEK SZEREPE A PÁLYAORIENTÁCIÓS FELADATOK ELLÁTÁSÁBAN

"Mars innen!" - Holdjáró a Földön

A jó gyakorlat létrehozója, működtetője* Karcagi SZC Varró István Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium

Helyszín	Ország*	Város*	Külső helyszín*
	Magyarország	Karcag	nem releváns
	Iskola* Karcagi SZC	DKA* Igen	Duális/együttműködő
	Varró István		partner* alapvetően
	Technikum,		nincs (bevonható
	Szakképző Iskola és		elektronika és
	Kollégium		gépészet)

Cél Kevert technika segítségével kell elkészíteni egy saját kereken guruló felderítő/kutató járművet. Holisztikus fejlesztői gondolkodás megvalósítása, részfeladatok megoldása és minden részfeladat átlátása. Átjárhatóság a technikák és az alkotói munkák között.

Időtartam Ráhangolódás, elmélet és analóg gyakorlat (hajtáslánc kialakítás és működése, jármű ergonómiája), majd digitális előkészületek és megvalósítás, összesen 4-8 óra időtartam, a csoport életkorától függően.

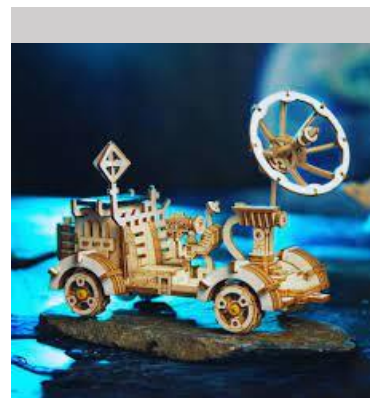
A jó gyakorlat részletes leírása

A kerekei 3D modellezéssel és 3D nyomtató segítségével készülnek el, a jármű teste lézervágó géppel. A test faipari ragasztással és az ott ismert csapozással készüljön el.

A jármű meghajtása egyszerű villanymotorral és fogaskerekekkel történjen. A kihívás, hogy a hátsó kettő vagy az első kettő kerék direkt fogaskerék hajtással működjön. A berendezés elemről üzemel. A jármű alakja, teste a fantázia szüleménye, a cél a működő, bekapcsolásra guruló jármű.

Alacsonyabb évfolyamokon, kisebb digitális kompetenciák birtokában elég egy fantázia szülte űrjármű elkészítése is, a hangsúly a kevert technikán való megvalósításon és a csoportos munkaformán, flow-élményen van.

- tervezés, munkafolyamatok meghatározása, összeszerelési sorrend
- egyéni ötletek megosztása a részegységek tekintetében,
- alapmodellek létrehozása paraméterezése, méreteinek meghatározása. Kerekek mérete tengely szerint -> terep járhatósága
- sablonálás, majd prototípus megvalósítása,
- produktumok tesztelése, finomhangolása (kanyarodás, sebesség)
- **ELEKTRONIKA:** microbit programozás, szervomotorok, hajtáslánc (ezek főként felsőbb évfolyamokon vagy felnőttteknél), kisebb korosztály esetében **LEGO** programozás és megvalósítás.
- alap projekt kibővítése és személyre szabása (ergonómia, esztétika, stabilitás),
- megvalósítás (flow!),
- tesztelés és az eredmények közösségben való megosztása,
- élmények megbeszélése, rangsorolás és dokumentálás, párhuzamok vonása a való életben történő munkavégzéssel,
- projektgyűjteménybe való elhelyezés.

Ágazatok	valamennyi KIM ágazatot lefed	☐	ágazatok* digitális eszközök és digitális technológiák használata; gépészet	☐
Együttműködő partnerek	Ha a feladat több csoportban kerül megvalósításra, akkor a Karcagi SZC tagintézményei, illetve Karcag város más oktatási intézményei (pályorientációs napok vagy D.K.A. látogatások/foglalkozások).			
Célcsoportok	óvodások*	☐	alsó tagozatos általános iskolások*	☐
	középiskolások*	☐	felsőoktatásban tanulók*	☐
	szülők	☐	tanárok/oktatók	☐
Eredmények, indikátorok	Járműfizikai törvények megértése, alkotás digitális eszközhasználat segítségével, illetve olyan részegységek megvalósítása, melyekkel a jármű a legtokéletesebben képes a feladatok (nehéz, egyenetlen terepen való haladás) elvégezni. Kézi és gépi megmunkálás eszközeinek használata, és a modern környezetben történő alkotói munka. Flow-élmény, alkotási vágy, feladat tovább gondolása.			
Egyediség, kiemelt értéke	Közösségben végzett munka, mely során részfeladatokat vállalnak, vagy önálló projektben gondolkodnak. Tudásmegosztás, valamint a projekt fejlesztése, személyre szabása (általános alkotóműhelyi attitűd).			
Fejlesztés erőforrásai	Informatikai eszközök, számítógépek, laptopok és tervezéshez szükséges grafikus szoftverek, melyekkel egyaránt elvégezhetőek a pixeles és a vektoros feladatok is (gimp, inkscape, photopea, photoshop stb. ill. mobilalkalmazások). Lézervágó gép (a teljesen digitális munkafolyamat célhardvere); gépi és kézi szerszámok, ha nem digitális környezetben történik az alkotás. 3D nyomtatók használata, ABS, PLA és rugalmas filamentek felhasználásával.			
Módszertan	csoportmunka és egyéni munka, élménypedagógia			
Digitalizáltság	Microsoft Teams vagy más környezetben online brainstorming technikák, illetve az egész folyamat digitális alkotóműhelyi standard-ek között valósul meg.			
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	Rendszeresen működő, jól funkcionáló és karbantartott közösségi alkotóműhelyben megvalósítható.			
Információk	https://karcagiszc.hu/intezmenyeink/7 https://varroistvan.hu/ https://makersredbox.com/hu/			

DKA tábor

A jó gyakorlat létrehozója, működtetője* Kaposvári Szakképzési Centrum

Helyszín

Ország*

Magyarország

Város*

7400 Kaposvár

Külső helyszín*

Iskola* Kaposvári

DKA*Igen

Szakképzési Centrum

Duális/együttműködő partner* -

Cél

A projekt célja az általános iskolás (6-7. osztályos) tanulók pályaválasztásának elősegítése a DKA műhelyben található korszerű eszközök segítségével, valamint a tanulók kézi és kézi kiegészítő kompetenciáinak fejlesztése, kezűgyességük, kreativitásuk előmozdítása. Emellett a robotok által ismerkednek a programozás világával is.

Időtartam

3-5 nap (naponként 6-7 óra)

A jó gyakorlat részletes leírása

A Digitális Közösségi Alkotótáborok a nyári szünetben, 3-5 napos időszakokban biztosítanak izgalmas elfoglaltságot a Kaposvári SZC Eötvös Loránd Műszaki Technikum és Kollégium Virág utcai épületében kialakított Digitális Közösségi Alkotóműhelyben.

Egy-egy tábor az előzetesen megadott téma köré épül – robotika, gravírozás, 3D nyomtatás – viszont más területeket is érint.

Robotika:

- LEGO Education Spike megismerése,
- LEGO robotok összerakása,
- komplex robotok összerakása és programozása.

3D nyomtatás:

- Tinkercard tervezőprogram megismerése,
- kulcstartók, névjegytáblák tervezése és nyomtatása,
- ügyességi/ logikai játékok készítése,
- épületek/ karakterek tervezése és nyomtatása

Lézervágás

- Inkscape tervezőprogram megismerése,
- kulcstartók, névjegytáblák tervezése, vágása és gravírozása,
- ügyességi, logikai játékok készítése
- 3D-s tervek összerakása 2D-s darabokból.

A korszerű eszközök segítségével tematikától függetlenül, minden tábor gyakorlat- és élményorientált, ahol a kreativitásuk kieléje mellett a projekt szemléletű munkavégzést is megtapasztalhatják a résztvevők. Emellett a foglalkozások során olyan soft skillekkel ismerkednek meg a gyermekek, amelyek a duális képzőhelyek elvárásai között is szerepelnek.

Ágazatok

valamennyi KIM

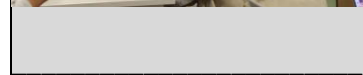
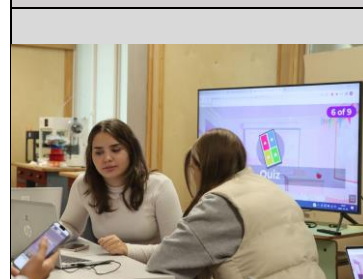

ágazatok*

ágazatot lefed

Együttműködő partnerek

A foglalkozás megvalósításhoz együttműködő partnerek nem szükségesek.

QR kód
(a mellékletek eléréséhez)

Célcsoportok	óvodások* alsó tagozatos általános iskolások* felső tagozatos általános iskolások* X középiskolások* felsőoktatásban tanulók* felnőttek* szülők tanárok/oktatók
Eredmények, indikátorok	A program hozzájárul ahhoz, hogy a KSZC ismertebbé váljon. Évente körülbelül 50 11-13 éves diák vesz részt a táborokban.
Egyediség, kiemelt értéke	A projekt hosszútávon fenntartható, mivel elegendően sok tematika elérhető és a célcsoport minden évben megújul. A DKA táborok ingyenesek.
Fejlesztés erőforrásai	Saját és állami források.
Módszertan	Az élménypedagógia alkalmazásával kompetencia- és készségfejlesztés.
Digitalizáltság	A foglalkozás a DKA-ban modern digitális eszközök bevonásával történik. (Laptopok, 3D nyomtató, humanoid és egyéb robotok, lézervágó és gravírozó gép.)
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	A projekt teljes egészében átültethető hasonló szervezetekben. A program lebonyolításához 1 fő műhelymester szükséges.
Információk	https://kaposvariszc.hu/hirek/digitalis-alkototabort-szervez-a-kaposvari-szakkepzesi-centrum

KANDÓ FESZT

A jó gyakorlat létrehozója, működtetője*

Helyszín

Ország*Magyarország

Város*Záhony

Külső helyszín*

Iskola*Kisvárdai SZC
Kandó Kálmán
Technikum és Dr.
Béres József
Kollégium

DKA* részben

Duális/együttműködő
partner***Cél**

Az iskolánkban tanulóknak és az általános iskolás diákok számára nyújt közös pályaaorientációs lehetőséget. Az általános iskolás tanulók betekintést nyerhetnek az általunk oktatott szakmákba, a saját tanulóinknak pedig a szakmában való elhelyezkedéshez biztosít nyújt részletesebb betekintést, útmutatást.

Időtartam

1 nap

A jó gyakorlat részletes leírása

A KANDÓ FESZT egy kibővített szakmai nap, amely a saját diákjainknak és az általános iskolás diákok számára nyújt pályaaorientációs ismereteket.

A rendezvény célja, megismertetni a pályaválasztás előtt álló gyerekekkel az intézményünkben oktatott képzéseket, valamint megszerettetni és elkötelezettséget kialakítani a szakma iránt.

A rendezvényre meghívást kapnak az intézmény duális partnerei és a felsőoktatási intézmények, valamint azon környékbeli cégek, amelyeknek profilja kapcsolódik az általunk oktatott képzésekhez.

Ezen a napon törekszünk arra, hogy a képzéseinket minél játékosabb és gyakorlatiasabb formában mutassuk be az általános iskolából érkezőknek. A program részeként lehetőség nyílik a DKA műhelyben lévő eszközöket és ott készült alkotásokat megtekinteni, kipróbálni. A saját diákjainknak lehetőség nyílik az egyetemeken képviselőivel beszélgetni a továbbtanulási lehetőségekről, a duális partnerek képviselőitől pedig munkalehetőségekről kapnak tájékoztatást.

Ezen a napon diákjaink és oktatóink több helyszínen várják az érdeklődőket, ahol az alábbi programok közül választhatnak:

Lego robot verseny

Gazdálkodj Kandósan DKA műhelyben készült saját pénzügyi társasjáték

Mozdony szimulátor, sín összeszerelés

Íjászat, lövészet airsoft és légfegyverekkel

Önvédelmi eszközök

Részeg szemüveg, fordított világ

Szabadulószoza DKA műhelyben készült logisztikai játék

Vasúti gyakorlatok, bemondó

Rendészeti eszközök

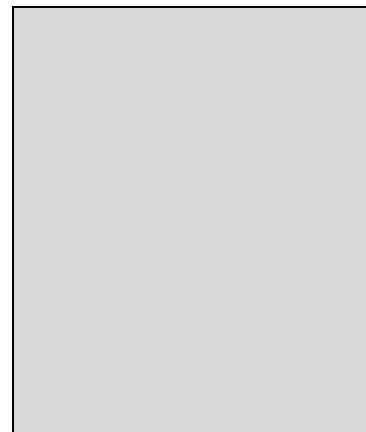
Ujjlenyomat vétel és kutatás

Hazugságvizsgáló

A láda kincse DKA műhelyben készült saját társasjáték

Pénzügyi Tabu, Pénzügyes feladatok
 Rendőrautó szimulátor
 Közlekedés történet - Velocipéd
 Bűnügyi krónikák nyomozás + TetraTower
 Önvédelmi bemutató

Ágazatok	valamennyi KIM ágazatot lefed		■	ágazatok*	Közlekedés és szállítmányozás, Gazdálkodás és menedzsment, Rendészet és közszolgálat, Elektronika és elektrotechnika	
Együttműködő partnerek	Záhonyi Rendőrkapitányság, Határrendészeti Kirendeltség, Katasztrófavédelem Honvédsuli East-West Intermodális Logisztikai Szolgáltató Zrt. Nyíregyházi Egyetem MÁV Szolgáltató Központ Zrt. Baross Gábor Oktatási Központ, Rail Cargo Logistics-Hungaria Kft					
Célcsoportok	óvodások*	■	alsó tagozatos általános iskolások*	■	felső tagozatos általános iskolások*	■
	középiskolások*	■	felsőoktatásban tanulók*	■	felnőttek*	■
	szülők	■	tanárok/oktatók	■		
Eredmények, indikátorok	növekvő látogatói létszám, visszatérő partnerek					
Egyediség, kiemelt értéke	A körzetben nincs hasonló jellegű rendezvény					
Fejlesztés erőforrásai	Kisvárdai Szakképzési Centrum és a duális partnerek támogatása					
Módszertan	Középiskolás tanulók és általános iskolás tanulók közötti szakmai együttműködés. Duális partner és oktató közötti együttműködés					
Digitalizáltság	DKA digitális eszközei megfelelőek a program megvalósításához.					
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	DKA helyszínnel rendelkező intézmények estében az adaptálhatóság megoldott.					
Információk	https://www.zkando.hu/hirek/kando-feszt-nyilt-nap-ujratoltve-2024/					

A 8. FEJEZETHEZ KAPCSOLÓDÓ JÓ GYAKORLATOK

A FEJEZET CÍME

INNOVATÍV RENDEZVÉNYEK, PROGRAMOK

Épít-ésszel építőipari szakmaismereti verseny

Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara és a Baranya Vármegyei Szakképzési Centrum

Helyszín Ország: Magyar Pécs dr. Majorossy Imre utca 36.**Cél** A versenyek célja, hogy a pályaválasztás előtt álló 6-7. osztályos gyerekek gyakorlati feladatokon és élményeken keresztül megismerhessék az építőipari ágazatba tartozó szakmákat, munkaköröket, tevékenységeket, eszközöket, alapanyagokat és Baranya vármegye ágazatban működő cégeit.**Időtartam** 3 hónap**A jó gyakorlat részletes leírása**

A verseny 3 fordulós és 3 fős csapatok jelentkezhetnek. A játék első fordulója az online térben zajlik, ahol a korosztálynak megfelelő, a szakmához kapcsolódó kérdőívet kell kitöltenie a versenyző csapatoknak.

A második fordulóban a személyes tapasztalásé, a csapatmunkáé és a kreativitásé főszerep, hiszen a csapattagoknak valamilyen kézzel fogható pályamunkát (házat, épületet, terepasztalt) kell építeni otthon, vagy az általános iskolában. Az alapanyagokat teljes egészében a szervezők biztosítják. A verseny harmadik fordulójába a 10 legügyesebb csapat jut tovább. A cégekkel és a helyi SZC intézményeivel közösen megrendezett döntőn az építőipari ágazathoz szorosan kapcsolódó gyakorlati feladatokon keresztül a versenyzők megtapasztalhatják az építőiparban használt eredeti alapanyagokon és eszközökön keresztül, hogy milyen munkafolyamatok és szakmák kapcsolódnak az építőiparhoz. Tetőcserép felrakása, ács feladatok, eszközfelismerés, fal szakszerű felépítése (kötőanyag nélkül), alaprajz értelmezése, festés, mázolás feladatok stb.

KÉP

QR kód

(a mellékletek eléréséhez)

Ágazatok valamennyi KIM ☐ ágazatok* Építőipar ágazatot lefed**Együttműködő partnerek** Holcim Magyarország Kft, Götz és Társa Kft, Kőház Zrt., MB-Bau Kft., Nork Kft., T-Survey Kft., Vörös Bau Kft., PTE-MIK, Építőipari Ágazati Képző Központ

Célcsoportok

óvodások*	☐	alsó tagozatos általános iskolások*	☐	felső tagozatos általános iskolások*	☒
középiskolások*	☐	felsőoktatásban tanulók*	☐	felnőttek*	☐
szülők	☐	tanárok/oktatók	☐		

Eredmények, indikátorok Évente kb. 40 csapatban 120 versenyző. Építőipari ágazati beiskolázási számok javuló tendenciát mutatnak.**Egyediség, kiemelt értéke** Cselekvő, tapasztalatközpontú tanulás. Interaktív módon kell a soft és a hard skill-jeiket próbára tenni a versenyzőknek. A feladatok megoldásához a csapattagoknak a fűzni, fűrészelni, csavarni, ragasztani, vágni, mérni, számolni kell. A folyamat során fejlesztik a csapatmunkát és a kreatív gondolkodást.**Fejlesztés erőforrásai** PBKIK és SZC saját erőforrását használja a program megvalósításához**Módszertan** Élményalapú, interaktív program**Digitalizáltság** Első forduló online térben zajlik, a döntőn IKT eszközöket is használnak

**Az adaptálás feltételei
(anyagi/humán
erőforrás)**

Iskolai tanműhely a döntő helyszínének biztosításához elegendő. Építőipari szakember a pályamunkák elbírálásához. Alapanyag és eszköz (br.200.000 Ft). Pedagógusok az első forduló kérdőívének összeállításához.

Információk

<https://palyavalasztasbaranya.hu/szakmaismereti-versenyek/>

Karrierkereső élménytábor

Miskolci Szakképzési Centrum*

Helyszín

Ország*

Magyarország

Város*

Miskolc

Külső helyszín*

Duális/együttműködő
partner*

Cél

A tábor célja, hogy a résztvevők élményszerűen ismerkedjenek meg különböző szakmákkal és karrierlehetőségekkel. Az interaktív foglalkozások és kipróbálható tevékenységek révén nemcsak elméleti, hanem gyakorlati tapasztalatokat is szereznek. A fiatalok közvetlenül találkozhatnak szakemberekkel, betekintést nyerve mindennapi munkájukba, és olyan hivatásokat is megismerhetnek, amelyek eddig ismeretlenek voltak számukra, segítve pályaválasztásukat.

Időtartam

5 nap

A jó gyakorlat részletes leírása

A Miskolci Szakképzési Centrum Képzési Információs és Élményközpontjában megvalósuló nyári táborok elsősorban a 10–14 éves korosztály számára nyújtanak lehetőséget a szakmák világának játékos felfedezésére.

A tábor minden napján más-más iskola mutatja be saját ágazatát, így a fiatalok széles körű betekintést kaphatnak különböző szakmaterületekbe. A programok változatosak: interaktív foglalkozások, kézzel kipróbálható szakmai tevékenységek, csapatépítő és készségfejlesztő játékok teszik színessé és élményszerűvé a tanulást.

A résztvevők nemcsak megismerhetik, hanem át is élhetik, hogy milyen készségekre és kompetenciákra van szükség az egyes szakmákban. A tábor célja, hogy a fiatalok közvetlen tapasztalatot szerezzenek, rálátást kapjanak jövőbeli karrierlehetőségeikre, és olyan szakmákkal is találkozzanak, amelyek korábban talán ismeretlenek voltak számukra.

Az élményalapú tanulás ezen formája erősíti a pályaaorientációt, támogatja a tudatos döntést, és motiválja a diákokat arra, hogy nyitottak legyenek az őket érdeklő hivatások felé.

QR kód
(a mellékletek eléréséhez)

Ágazatok	valamennyi KIM ☒ ágazatok* _____ ágazatot lefed
Együttműködő partnerek	Miskolci Szakképzési Centrum iskolái, duális partnerek
Célcsoportok	óvodások* ☐ alsó tagozatos általános iskolások* ☐ középiskolások* ☐ felsőoktatásban tanulók* ☐ szülők ☐ tanárok/oktatók ☐ felső tagozatos általános iskolások* ☒ felnőttek* ☐
Eredmények, indikátorok	A tábor sikerességét kérdőíves felméréssel mérjük a gyerekek és a szülők körében, az eredmények feldolgozása alapján értékelve az elégedettséget. Fontos indikátor a megvalósított programok száma, valamint annak nyomon követése, hogy a résztvevők közül hányan nyernek felvételt a Miskolci Szakképzési Centrum iskoláiba, jelezve a pályaeorientáció hosszabb távú hatását.
Egyediség, kiemelt értéke	Élményszerűen, közvetlen tapasztalati úton, a szakképző intézmények aktív bevonásával nyújt pályaeorientációt, nem csupán információátadással
Fejlesztés erőforrásai	Saját erőforrás
Módszertan	Élményalapú pályaeorientáció, interaktív foglalkozások
Digitalizáltság	Korszerű eszközök megismertetése, használata
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	Helyszínt adó épület infrastrukturális feltételekkel, élménypedagógiára nyitott oktatók, programok lebonyolításához szükséges eszközök és anyagok
Információk	www.miskolci-szc.hu

SzakMAfest

Nyíregyházi Szakképzési Centrum*

Helyszín

Magyarország*

Nyíregyháza*

Kossuth tér*

Iskola*

DKA*

Duális/együttműködő partner*

Cél

A szakmák, a szakmatanulás népszerűsítése innovatív módon

Időtartam

1 napos rendezvény

A jó gyakorlat részletes leírása

Nyíregyháza központja a szakMAfest napján a szakmák minibirodalmává változik, ahol több helyszínen, a tematikus utcákon, sétányokon barangolva, szórakoztató formában juthat hozzá az érdeklődő a szakmaválasztáshoz és a munkaerőpiaci foglalkoztatáshoz kapcsolódó információkhoz.

Nagyrendezvény, ahol egy napra a szakképzés és az oktatás szereplői, valamint a nagyfoglalkoztatók összekapcsolódnak a fiatalok és a leendő munkavállalók érdekében. A „Nyitott gyárak” program keretében számos nyíregyházi cég nyitja meg kapuit az érdeklődőknek.

A nap érdekes, élményszerű gyakorlati programokkal, bemutatókkal zajlik, fesztivál hangulatban minden korosztálynak 3-99 évesig.

A rendezvény online formában is elérhető, az érdeklődők virtuálisan is barangolhatnak a tematikus utcákon, sétányokon, ahol élményszerűvé válik az információszerezés a szakmaválasztásról és a munkaerőpiaci lehetőségekről.

Tematikus utcák: Fitt utca, Törpi sétány, 007-es utca, Profi utca, Kreatív utca, Startup utca, Tudományok utcája, Egyetem tér, Művésztér, Agrárudvar, Ízes sziget, Gyárak utcája, Nyitott város, Lehetőségek utcája

A rendezvényhez kapcsolódóan szakmai konferencia és pályaválasztási workshop is megrendezésre kerül.

Ágazatok

valamennyi KIM
ágazatot lefed

ágazatok*

Együttműködő partnerek

Nyíregyháza MJV, vármegyei szakképzési centrumok, Nyíregyházi Egyetem, régiós gazdasági szereplők, kormányhivatal, iparkamara, iskolák és óvodák

Célcsoportok

óvodások*

alsó tagozatos

felső tagozatos

középiskolások*

általános iskolások*

általános iskolások*

felsőoktatásban

felnőttek*

tanulók*

szülők

tanárok/oktatók

Eredmények, indikátorok

Legalább 30 cég részvétele, legalább 2000-5000 fő megszólítása

Egyediség, kiemelt értéke

Kiváló helyszín, esemény több platformon való elérhetősége, karrierszemlélet, élményalapú programok, korszerű technológia

Fejlesztés erőforrásai	Nyíregyháza MJV Önkormányzat, Sz-Sz-B Vármegyei Kormányhivatal, NYSZC, együttműködő gazdasági szereplők erőforrásai
Módszertan	Élmény alapú pályorientáció, a szakmák megismertetése tematikus formában
Digitalizáltság	virtuális barangolás QR kód segítségével, programokba való bekapcsolódás az online térben
Az adaptálás feltételei (anyagi/humán erőforrás)	személyi költségek (helyszín biztosítása, marketing költségek, rendezési költségek), szervezői team (SZC munkatársak, gazdasági szereplők munkatársai, önkormányzat és önkormányzati cégek munkatársai)
Információk	www.helloszakma.hu

2. HASZNOS FOGALMAK

2.1. ELGPN szakszótár

Az ELGPN az Európai Pályaorientációs Szakpolitikai Hálózat, melynek célja, hogy segítse az Európai Unió tagállamai között az európai pályaaorientációs együttműködés fejlesztését. Ehhez a tagállamok munkacsoportban készítették el az ún. ELGPN SZAKSZÓTÁRAT, mely szükséges a közös nyelvhez, a közös fogalmi keretekhez.

A szakszótár ide kattintva tölthető le.

elgpn.eu/publications/browse-by-language/hungarian/az-europai-palyaorientacios-szakpolitikai-halozat-elgpn-szakszotara-elgpn-glossary/

2.2. Szakképző intézmények:

A technikum

A technikumban

- a) az általános műveltséget megalapozó, az érettségi vizsgára és az érettségi végzettséghez kötött szakma szakmai vizsgájára felkészítő, valamint a szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulást vagy munkába állást elősegítő, illetve
- b) érettségi végzettséggel kizárólag az érettségi végzettséghez kötött szakma szakmai vizsgájára felkészítő szakmai oktatás folyik.

A szakképzésért felelős miniszter – a Kormány adott ágazatért felelős tagjának egyetértésével kiadott – engedélye alapján a technikum az a) pontban meghatározott szakmai oktatást felsőoktatási intézménnyel közösen kidolgozott szakmai program alapján is megszervezheti.

A technikum kizárólag érettségi vizsgára történő felkészítést is szervezhet. Az ilyen felkészítés csak felnőttképzési jogviszonyban szervezhető meg a közismereti kerettanterv által meghatározott időtartamban.

A szakképző iskola

A szakképző iskolában

- a) az adott szakma megszerzéséhez szükséges közismereti oktatást és az alapfokú iskolai végzettséghez kötött szakma szakmai oktatását magában foglaló, illetve
- b) az alapfokú iskolai végzettséggel kizárólag az alapfokú iskolai végzettséghez kötött szakma szakmai vizsgájára felkészítő szakmai oktatás folyik.

Az állami szakképző intézményben és az együttműködési megállapodással rendelkező fenntartó által fenntartott nem állami szakképző intézményben az együttműködési megállapodásban foglaltak alapján a szakmai oktatást előkészítő évfolyam előzheti meg.

Az előkészítő évfolyamon

- a) a technikum nyelvi előkészítést,
- b) a szakképző iskola

ba) a szakma megszerzéséhez szükséges kompetenciák tekintetében történő orientációs fejlesztést, illetve

bb) dobbantó program keretében alapkompétencia-fejlesztést szervezhet.

Az állam által alapított szakképző iskola és – az együttműködési megállapodásban foglaltak alapján – az együttműködési megállapodással rendelkező fenntartó által fenntartott szakképző iskola műhelyiskola keretében a tanulónak, illetve a képzésben részt vevő személynek a szakképzésbe való bekapcsolódáshoz vagy a munkába álláshoz szükséges ismeretek megszerzésére szolgáló képzési formát indíthat.

2.3. Rugalmas tanulási utak

○ Orientációs évfolyam

A szakma megszerzéséhez szükséges kompetenciák tekintetében történő **orientációs fejlesztésre** irányuló előkészítő évfolyam keretében a tanuló mentorálását, alapkészségeinek és kulcskompetenciáinak fejlesztését, pályorientációjának, életpálya tervezésének elősegítését célzó tevékenység végezhető rugalmas tanulásszervezési és személyre szabott oktatási formában.

○ Dobbantó program

A **dobbantó programban** az vehet részt, aki a tizenötödik életévét betöltötte, és alapfokú végzettséggel nem rendelkezik. A dobbantó programba való bekapcsolódásra a tanév során bármikor lehetőség van.

○ Műhelyiskola

A műhelyiskola a tanulónak, illetve a képzésben részt vevő személynek a szakképzésbe való bekapcsolódáshoz vagy a munkába állásához szükséges ismeretek megszerzésére szolgáló képzési forma. A műhelyiskola folyamatos mentori támogatással hozzájárul a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy személyes és társas kompetenciáinak fejlesztéséhez és önálló életkezdéséhez szükséges alapismeretek átadásához.

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a műhelyiskolában tanulmányokat akkor folytathat, ha

a) alapfokú végzettséggel nem rendelkezik és a szakképző iskola dobbantó programját – a szakképző iskola által kiadott igazolás alapján megállapíthatóan – elvégezte vagy

b) kizárólag alapfokú végzettséggel rendelkezik és a 16. életévét betöltötte.

A műhelyiskolában kizárólag részsakma megszerzésére irányuló felkészítés folyik, amelyet tanműhelyben vagy munkahelyi körülmények között a nappali rendszerben, egy-öt fős csoportokban kell megszervezni úgy, hogy a részsakma megszerzésének időtartama – a tanév, illetve a tanítási év rendjére tekintet nélkül – legalább hat, legfeljebb huszonnégy hónap közé essen. A műhelyiskolában a tanuló a szakképző iskolai tanulót az ágazati alapoktatásban megillető ösztöndíjra jogosult. A részsakma megszerzését követően a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy – a részsakmát magában foglaló szakmára vonatkozó – tanulmányait a szakképző intézményben külön felvételi eljárás nélkül a szakirányú oktatásban folytathatja.

3. A PÁLYAORIENTÁCIÓS ÉS ÉLETPÁLYA-TANÁCSADÁSI SZOLGÁLTATÁSOK MAGYARORSZÁGI ÁTTEKINTÉSE (SZERVEZETEK, PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK)

1. FŐBB SZERVEZETEK

Ágazati Készségtanácsok

Az Ágazati Készségtanácsok feladata az egyes gazdasági ágazatokhoz tartozó gazdálkodó szervezetek képviselete. A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény és a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet alapján, az egyes gazdasági ágazatok gazdálkodó szervezeteinek, a szakképzés tartalmi szerkezetének folyamatos fejlesztését és korszerűsítését, a munkaerő-piaci igények és a képzési kínálat összehangolását szolgáló szakmai javaslatait az ágazati készségtanácsok képviselik.

Az Ágazati Készségtanács taglétszáma – ideértve az elnököt – legalább nyolc, legfeljebb huszonnégy fő, amelyből összesen legfeljebb négy főt a Kormány adott ágazatért felelős tagja, összesen egy főt a szakmai kamarák, összesen egy főt a munkavállalói érdekképviseletek, további tagjait az adott ágazat gazdasági szereplőinek javaslatára a szakképzésért felelős miniszter kér fel. Ágazati Készségtanács folyamatosan figyelemmel kíséri a saját ágazatában a szakképzési szerkezet fejlesztését, a gazdasági, munkaerő-piaci, technikai-technológiai folyamatokat.

Az Ágazati Készségtanács titkársági feladatait, ennek keretében az ágazati készségtanács működésének koordinálását és a működés feltételeinek biztosítását a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara látja el. Az Ágazati Készségtanácsok weboldala: <https://akt.mkik.hu/index>.

Családbarát Magyarország Központ

A Családbarát Magyarország Központ egyik legfontosabb vállalása, hogy segítse az egyensúly megtalálását, megőrzését a családi élet és a munka között. Tevékenységeik ehhez nyújtanak segítséget képzésekkel, szakmai rendezvények szervezésével, új, egyedülálló kutatásokkal, módszertani anyagok kidolgozásával, melyeknek elsődleges információs platformja a <https://csalad.hu/kategoria/palyaorientacio>.

Euroguidance Magyarország Központ

A [Euroguidance Hálózat](#) 33 tagországának feladata az életpálya-tanácsadás területén egy információ-, és tudásközpont működtetése. A Hálózat az Európai Bizottság Erasmus+ programja keretén belül folytatja tevékenységét. Célcsoportját az életpálya-tanácsadással foglalkozó szakemberek és döntéshozók alkotják, akik az oktatási és munkaerőpiaci szektoron belül tevékenykednek. A Euroguidance Hálózat egy európai szintű együttműködés, amely összekapcsolja a tagországok tanácsadási rendszereit és segíti közös munkájukat. A Euroguidance Hálózat 2022-ben ünnepelte fennállásának 30. évfordulóját. A Euroguidance Magyarország Központ a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatalon (NSZFH) belül működik Budapesten.

Gazdasági kamarák

A gazdasági kamarák pályaaorientációs feladataikat a pályaaorientáció területén (is) dolgozó társkamarákkal, állami hivatalokkal, magán szervezetekkel, gazdálkodó szervezetekkel, szakképző intézményekkel, középiskolákkal, egyetemekkel és szakemberekkel

együttműködve végzik. A kamarák pályaaorientációs feladatellátásának elsődleges célja a munkaerőpiaci szereplők megfelelő minőségű és mennyiségű emberi erőforrás utánpótlásának támogatása.

A területileg illetékes gazdasági kamarák legfontosabb pályaaorientációs feladatai az alábbiak:

- pályaaorientációs tanácsadói hálózat működtetése,
- gyár-, üzem-, duális képzőhely-, szakképző intézmény- és tanműhely-látogatások szervezése és lebonyolítása,
- általános iskolás, valamint gimnáziumba járó tanulók részére tájékoztató előadások, pályaaorientációs órák és önismereti foglalkozások szervezése, tartása,
- általános és középiskolás diákok szülei számára szülői értekezletek tartása,
- igény esetén egyéni pályaaorientációs tájékoztatás, tanácsadás nyújtása tanulóknak, szülők számára,
- pályaválasztási és pályaaorientációs események, programok, rendezvények szervezése, lebonyolítása, illetve ezeken való közreműködés, részvétel,
- tájékoztató füzetek, kiadványok, prospektusok, szóróanyagok készítése és publikálása, terjesztése,
- nyári pályaaorientációs táborok szervezése,
- PR-tevékenység végzése (weboldalak, közösségi médiafelületek fejlesztése, sajtó, média műsorokban való megjelenés, sajtótájékoztatók tartása, előadások, tájékoztató és PR kisfilmek készítése, közzététele, megosztása stb.),
- diákok és kísérőik szállítása vidékről az SZKTV/OSZTV országos döntőjére (Szakma Sztár Fesztivál),
- WorldSkills és EuroSkills versenyekkel kapcsolatos tájékoztató és toborzó feladatok ellátása szakképző intézmények oktatói és tanulói körében.

Innovatív Képzéstámogató Központ Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság (IKK Nonprofit Zrt.)

Az IKK Nonprofit Zrt. a tevékenységeivel támogatja a szakképzéssel, pályaaorientációval kapcsolatos fejlesztések tervezését és megvalósítását, a képzési és vizsgáztatási követelmények megújítását, továbbá olyan modern szaktudás megszerzését, amely értéket képez a hazai munkaerőpiacon. Szerepet vállal a szakképzés és felnőttképzés megújításában, szakmai készségek fejlesztésében és digitális módszerek alkalmazásában. Küldetése, hogy az életpálya tervezők, szakmát váltók és a szakképzésben érintettek könnyedén eligazodjanak a szakképzés új rendszerében.

Szakmai-Módszertani Központként:

Működteti az [Oktatói Továbbképzési Rendszert \(OTR\)](#), amely folyamatosan bővülő és megújuló képzési kínálatával járul hozzá az oktatók szakmai fejlődéséhez.

[Tanácsadói hálózat](#) működtetésével szakmai támogatást nyújt a szakképzésben oktatók módszertani ismereteinek megújításához, szemléletformálásához, különös tekintettel a projektszemléletű oktatás elterjesztésére, az [okleveles technikusképzés](#) és [a rugalmas tanulási utakat kínáló képzési formák](#) (orientációs évfolyam, dobantó program, műhelyiskola) megvalósítására.

Gondoskodik a szakmák [képzési és kimeneti követelményeinek](#) kidolgozásáról, továbbá szakértőként közreműködik a szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítések [programkövetelményeinek](#) nyilvántartásba vételi folyamatában.

Részt vesz hazai és nemzetközi kutatásokban, közreműködik nemzetközi fejlesztési projektek lebonyolításában, nemzeti koordinátori szerepet tölt be a [ReferNet](#) szakmai hálózatban.

Szakképzési és Felnőttképzési Államigazgatási Szervként a szakképző intézmények és a felnőttképzők minőségirányítási rendszerének külső értékelését végzi.

Szerepet vállal a szakképzés és felnőttképzés megújításában és modernizálásában online felületek biztosításával (EDIR, [SkillsCom](#), [Digitális SzakmaAjánló](#)).

A <https://ikk.hu> weboldal-, az Online [Szakmakereső](#)-, a [Térképes intézménykereső](#), a weboldal [Kérdések és Válaszok](#) menüpontjának- és az [Ügyfélszolgálat](#)a működtetésével segíti a tájékozódást szakképzési kérdésekben.

Mint [Vizsgaközpont](#) gondoskodik a szakmai vizsga, illetve képesítő vizsga megszervezéséről.

Az Európai Unió által finanszírozott programok konzorcium vezetői feladatait látja el és részt vesz azok megvalósításában. A Svájci-Magyar Együttműködés II. időszaka keretében megvalósuló Szakképzési program Magyarországon c. támogatási intézkedés részleteiről a [Svájci-Magyar Együttműködési Program](#) menüpontban lehet bővebb információt szerezni a weboldalán.

Karrierirodák

A Karrierirodák a felsőoktatási intézményekben működnek. Céljuk az egyetemek és főiskolák, valamint kínálatuk megismertetése a középiskolásokkal, pályaaorientációs rendezvények szervezése, illetve részvétel ilyen eseményeken, foglalkozások tartása, a hallgatók életpálya tervezésének támogatása, mentorálás, képességfejlesztés és karrier tanácsadás.

Kormányhivatalok - Foglalkozási Információs Tanácsadó Irodák (FIT)

A kormányhivatalok FIT irodái és munkatársai képességvizsgálatokkal, szakmák, hivatások profiljainak leírásával, állásajánlatok közötti böngészés lehetőségével, munkaerőpiaci információkkal, továbbá egyéni és csoportos tanácsadással várják az álláskeresőket. Az irodák tanácsadási szolgáltatásai kiterjednek a munkatanácsadásra (egyéni, reintegráló, újraorientáló, kulcsképesség fejlesztő, motivációs) a életpálya-tanácsadásra (egyéni pályaaorientációs, egyéni pályamódosítási, valamint csoportos), az álláskeresői tanácsadásra, a rehabilitációs tanácsadásra és a pszichológiai tanácsadásra. A FIT irodák rendszeresen szerveznek csoportos álláskeresői technikák képzéseket is, valamint az éves vármegyei és városi pályaválasztási kiállítások és állásbörzék szervezési munkálatait is ellátják.

Magyar Digitális Oktatásért Egyesület

Az Egyesület az oktatásban alkalmazható korszerű eszközök bemutatásával és módszertani tanácsadással ösztönzi a köznevelési intézményeket a modern technológiákra épülő, játékos, interaktív oktatási tartalmak használatára, melyek alkalmasak a diákok MTMI tantárgyakhoz fűződő pozitív viszonyának kialakítására és az oktatás hatékonyságának növelésére. Különböző MTMI foglalkozások tartásával és lehetséges életpályák népszerűsítésével, pozitív példákon keresztül motiválják a fiatalokat ezen foglalkozások választására. Tanítási időn kívüli MTMI programok szervezésével közreműködnek a technológiai fejlődés legfrissebb vívmányainak bemutatásában, szemléltetve például kísérleteken, fizikailag létező installációkon

keresztül, hogy a legmodernebb technológiák fejlesztésében való részvétel bárki számára elérhető. Szoros szakmai kapcsolatot építettek ki és tartanak fent mindazokkal az állami, társadalmi és gazdálkodó szervezetekkel, amelyek elősegítik az Egyesület célkitűzései megvalósulását, részt vállalnak az Egyesület működési feltételeinek biztosításában és fejlesztésében, ennek keretében az részt vesznek az MTMI oktatás fejlesztését célzó országos köznevelési programok előkészítésében és megvalósításában. Fenntartják és fejlesztik a GEOMATECH digitális oktatási rendszert. Együttműködő hálózatot alakítottak ki a korszerű MTMI oktatás iránt elkötelezett iskolákból és pedagógusokból. Népszerűsítik az MTMI oktatását segítő és tanulását inspiráló modern technológiákat és módszertanokat, amelyekhez olyan példaértékű személyeket és szervezeteket kutatnak fel, akik érdekeltek a tevékenységük és az általuk alkalmazott technológiák köznevelésben tanuló diákok felé történő népszerűsítésében. Együttműködéseket kezdeményeznek és szerveznek a köznevelés javára, az MTMI oktatás megújításában érintett szervezetek között (köznevelési-, és szakképző intézmények, felsőoktatási intézmények, Magyar Tudományos Akadémia, szakmai és gazdasági szervezetek stb.). Kutatásokat végeznek annak érdekében, hogy hatékony MTMI oktatást támogató technológiákat és módszertanokat találjanak, valamint mérjék ezek köznevelésbe való integrálhatóságát és oktatási hatékonyságát, az elért eredményeket közreadják és ajánlásokat adnak az MTMI oktatás javítása érdekében a köznevelés számára. Oktatási és tanácsadási tevékenységgel segítik a köznevelési intézményeket és a tanárokat a digitális oktatási módszertanok hétköznapi tanításba való integrálására és a tehetséges gyerekek mentorálására. Weboldaluk: <https://mdoe.hu/>.

Magyar Pedagógiai Társaság Pályaaorientációs Szakosztálya

A szakosztály tagjai az ország különböző területein tevékenykedő pályaaorientációs szakemberek. A szakosztály működésének célja a pályaaorientáció pedagógiai szakmai hátterének tanulmányozása, a hazai és nemzetközi tendenciák, jó gyakorlatok megismerése és terjesztése, a pályaaorientáció egész életen át tartó személetének erősítése, közvetítése. Céljai elérésének érdekében rendszeresen szervez szakmai programokat, fórumokat, konferenciákat, továbbképzéseket, illetve honlapja (<https://pedagogiai-tarsasag.hu/category/szakosztalyok/palyaaorientacios-szakosztaly/>) segítségével rendszeresen jelentet meg szakmai állásfoglalásokat, publikációkat.

Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal - Pályaaorientációs Portál és Módszertani központ

A hivatal működteti a www.nive.hu és a <https://palyaaorientacio.nive.hu/> weboldalakat. Utóbbi portál és a mögötte álló módszertani központ az alábbi információkat és szolgáltatásokat nyújtja:

- hírek a pályaaorientáció, a munkaerőpiac, a köznevelés, a szak- és felnőttképzés, a felsőoktatás, valamint az egész életen át tartó tanulás témaköreiben,
- online önismereti és pályaismereti kérdőívek általános iskolásoknak, középiskolásoknak, felnőtteknek, valamint egy általános kérdőív,
- a technikumban, szakképző iskolában induló szakmák, valamint a szakgimnáziumban induló szakterületek szakképesítéseinek leírásai ágazatonkénti bontásban,
- pályaaorientációs témájú videók (kisfilmek, előadások),

Oktatási Hivatal, Pedagógiai Oktatási Központ – POM és OPM

Az Oktatási Hivatal az EFOP-3.2.13-17-2017-00002 számú, „Az alap- és középfokú iskolák pályaaorientációs tevékenységét, kiemelten az MTMI készségeket és kompetenciákat támogató pályaaorientációs szakmai módszertan átfogó megalapozása és fejlesztése” elnevezésű projekt keretében webes alapú Pályaaorientációs Mérő- és Támogatóeszközt dolgozott ki. A mérőeszköz önismereten alapul, de a matematikai, természettudományi, műszaki és informatikai (MTMI) kompetenciákat is méri, illetve az ajánlásainál figyelembe veszi. *„A POM önértékelésre épülő kérdéssorai segítenek feltérképezni a tanulók irányultságát, érdeklődését, kompetenciáit, míg az MTMI rész objektív feladatsorai pedig megmutatják, melyik terület áll hozzájuk igazán közel. Az online mérőeszköz mind a 7-8. évfolyamos, mind pedig a 10-12. évfolyamos tanulók részére elérhető.”*¹ Jelenleg két mérőeszközt is működtet az Oktatási Hivatal. Az egyik, a mindenki számára nyílt és elérhető POM (<https://pom.oktatas.hu/>), valamint a nyolcadik osztályos nappali rendszerű oktatás munkarendje szerinti tanulók számára kialakított OPM (https://www.oktatas.hu/kozneveles/palyaaorientacio/orszagos_palyaaorientacios_vizsgalat/lebonjolitas). Minden tanév első két hónapjában, a tanév rendjéről szóló rendelet alapján szükséges az általános iskolák nyolcadik évfolyamos tanulói számára a nem nyílt, hanem a hivatalos online pályaaorientációs mérőeszközt kitölteni. A mérőeszközök támogatják a tanulókat érdeklődési köreik, kompetenciáik, valamint a lakóhelyükhöz közel található iskolák, szakképző intézmények és a számukra ajánlott szakmák, hivatások pontosabb meghatározásában, továbbá szüleiket, pedagógusaikat, illetve a pályaaorientációs szakembereket is a pályaválasztásban érintett diákok támogatásában. A POM négy modulból áll érdeklődés, kompetencia, személyes tulajdonság és MTMI feladatsor. Az első három modul időkorlát nélkül kitölthető, az MTMI kitöltésére 45 perc áll a tanulók rendelkezésére. Az OPM komplex kérdőíve 86 kérdéssort tartalmaz és 45 perc alatt kitölthető. A Pedagógiai Oktatási Központok rendszeresen szerveznek tájékoztatókat és továbbképzéseket is a mérőeszközökről és azok alkalmazásáról pedagógusok számára.

Pedagógiai Szakszolgálatok

A továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás során a tanuló adottságainak, tanulási képességének, irányultságának szakszerű vizsgálatát végzi, és ennek eredményeképpen az iskolaválasztásban segít. A tanácsadás során figyelembe veszi a tanuló személyes adottságait és érdeklődését és a foglalkoztatási lehetőségeket, ennek érdekében kapcsolatot tart a foglalkoztatási pályaválasztási tanácsadóval, valamint a tehetséggondozó hálózattal. A továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadó a javaslatait a tanuló meghallgatása, szükség szerinti vizsgálata és az érintett pedagógusok véleménye alapján alakítja ki. A továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás pedagógiai, pszichológiai, egészségügyi tájékoztatással, kiadványokkal segíti az iskolai pályaaorientációs tevékenységet. A továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadási feladatokat az Intézmény székhelyintézménye, illetve vármegyei, fővárosi tagintézménye, vármegyei, fővárosi működési körzettel látja el.

Piarista Kilátó Központ

A Piarista Kilátó Központ azzal a céllal jött létre, hogy az elsősorban a Dunakanyar Régió különös személyes figyelmet igénylő, SNI, fogyatékos- vagy valamilyen akadályozottsággal küzdő, illetve nem tanuló, nem dolgozó 10-33 éves fiataljainak életút-

¹ https://www.oktatas.hu/kozneveles/palyaaorientacio/mero_tamogatoeszkoz_POM

építését, pályaaorientációját, munkaerőpiaci elhelyezkedését, majd beilleszkedését segítse. Térítésmentes szolgáltatási palettájának kiemelt részét képezi az életpályatanácsadás, amelynek során a központ szakemberei az egyéni igényekre szabva segítik a fiatalokat és családjaikat. A tanácsadás pályaa-, és munkadiagnosztikára épül: a képességek és az érdeklődés felmérése jelenti a kiindulópontot a sikeres életpályaaépítést célzó szolgáltatási folyamatban. A központ egy, a térségben egyedülállóan felszerelt digitális alkotóműhellyel (DKA) is rendelkezik, amelynek eszközeit (LEGO-, és különféle robotok, 3D nyomtató, CNC hímzőgép, forrasztóállomások stb.) a szakemberek szintén felhasználik a tanácsadás és a fejlesztés során.

Emellett a Piarista Kilátó Központ módszertani központ: az egyéni-, vagy csoportos fejlesztések során kapott adatokat és kidolgozott módszertani anyagokat egyrészt megosztja az elsősorban a szakképzésben tevékenykedő oktatókkal, másrészt kutatási anyagként is kezeli azokat. A központ a szakképzés és az oktatás intézményei mellett szervesen illeszkedik a munkaerőpiac működő rendszereihez is. A központban megvalósuló együttműködések, rendezvények célja, hogy azok találkozási felületet biztosítsanak a szakképzés intézményei, a vállalati szektor képviselői, a szakképzésben oktatók, képződők között; a pályaaorientációs szempontból releváns információkat becsatornázzák a munkaadók, a központ kliensei, illetve a szakképzés szereplői felé. A központ szolgáltatásai térítésmentesek, működését a Kulturális és Innovációs Minisztérium biztosítja. Weboldal: www.kilato.piarista.hu.

Tanoda hálózat

A Magyarországi Tanodahálózat Egyesület, a magyarországi köznevelés esélykülönbségeinek csökkentésére, a hátrányos helyzetű, illetőleg roma tanulók támogatására létrejött országos tanodai szakmai és érdekvédelmi szervezet. Céljuk az állandó módszertani megújulásra való törekvés támogatása, a tanodák szakmai fejlődésének elősegítése. A tanodák szolgáltatásait igénybe vevő hátrányos helyzetű, kiemelten roma tanulók komplex személyiségfejlesztése, életpályaaépítése a tanoda sztenderdben leírtaknak megfelelően történik. Weboldaluk: <https://tanodahalozat.hu/>

FŐBB ORSZÁGOS PROGRAMOK

Bázisiskolai Program

Az Új Nemzedék Bázisiskolai Program honlapján (<http://bip.ujnemzedek.hu/>) 24 darab életpályaa foglalkozásterv érhető el. Ezek a kompetenciafejlesztő foglalkozásokhoz készült programok 7-13. évfolyamos középiskolás diákok számára lettek összeállítva.

A foglalkozásterv témái (<http://bip.ujnemzedek.hu/a-foglalkozastervekről/>):

- Önismeret – munkához kapcsolódó önismereti jellemzők feltárása
- A kulcskompetenciák fejlesztése
- Pályaismeret
- Ismerkedés a munkaerő-piaci lehetőségekkel
- Döntési alternatívák, döntési folyamatok
- Cselekvési tervek

A honlapon a foglalkozások megvalósításához, adaptálásához, előkészítéséhez, lefolytatásához és értékeléséhez is elérhetnek a pedagógusok útmutatókat, segédleteket. A weboldalon továbbá kompetenciafejlesztő saját élményű gyakorlatok

gyűjteménye is található, a TÁMOP 3.3.12-12-2013-0001. számú projekt megvalósítása során készült tanulmányok, dokumentumok, előadások mellett.

Nemzeti Tehetség Program

A Nemzeti Tehetség Program arra vállalkozik, hogy támogatja a fiatalokat abban, hogy győztesek legyenek a saját tehetségterületük útján. A megújult Program legfontosabb célkitűzése, hogy a lehető legtöbb tehetséget megtalálja, mindenki számára látható és hozzáférhető támogatási rendszert biztosítson és hogy a fiatalokat összekösse a leendő támogatókkal, munkáltatókkal. Legyen szó művészetről, sportról vagy tudományról, programjaik és ösztöndíjaik segítségével a kiemelkedő tudással, képességekkel rendelkező, hazai és határon túli fiatalok magasabb szintre emelhetik teljesítményüket, és valóra válthatják álmaikat. Évről évre széles körben hirdetnek meg pályázatokat nem csak a tehetséges fiatalok, hanem az őket támogató szakemberek, szervezetek számára is. Hisznek abban, hogy a Program sokak számára sorsfordító lehetőségeket kínál, Magyarország és a magyar emberek számára pedig akár a jövőt jelenthetik. Forrásaikból támogatják:

- a tehetségazonosító méréseket;
- a hazai tanulmányi és művészeti versenyek megrendezését;
- az Országos Tudományos Diákköri Konferenciát, valamint a határon túli Tudományos Diákköri műhelyeket;
- az ösztöndíjprogramokat (Nemzet Fiatal Tehetségeiért Ösztöndíj, Ady Endre-ösztöndíj, START Program, tehetséggondozó tanár ösztöndíj);
- a hazai tehetséggondozó intézményhálózatot (Minősített Tehetséggondozó Műhelyek, Tehetségpontok, Matematikai Tudásközpontok);
- a hazai és határon túli tehetségsegítő tanácsokat;
- a hazai tehetséggondozás kiemelkedő szervezeteit (Nemzeti Tehetség Központ, Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége);
- a tehetségek támogatására irányuló országos szakmai programokat;
- a pedagógus továbbképzéseket, pályaaorientációs programokat.

A Program weboldala: <https://nemzetitehsegprogram.hu>.

Tanítsunk Magyarorszáért Program

A program célja kettős. Egyrészt a kistelepülésen élő általános iskolások támogatása tanulmányaik sikeres elvégzéséhez, másrészt pedig a kölcsönös tanulásról, egymás támogatásáról, a magyar közösségek megerősítéséről szól. A program egyik fő célja, hogy 2030-ra minden ma általános iskolás gyerek rendelkezzen legalább szakmával vagy tanuljon tovább.

A program célcsoportját a kistelepülésen élő általános iskolás tanulók képezik. A melléjük szegődő mentorok feladata, hogy megmutassák nekik a településen túli világ izgalmait és lehetőségeit – az állatkertet, a múzeumot, a középiskolákat, a vállalkozásokat, hogy lássák, hányféle foglalkozásból, hányféle jövőből választhatnak. Vagyis segítsék őket abban, hogy képesek legyenek kihozni magukból a maximumot – legyen az szakmaszerzés, érettségi, továbbtanulás, sport, művészetek és a végén elhelyezkedés a munkaerőpiacon.

Fő pillérek: egyetemek és vállalatok

Az egyetemi mentorprogramban részt vevő egyetemisták a közreműködő általános iskolák egyikében meghatározott számú 6-7-8. osztályos diákkal kezdik meg a közös

munkát, a közös élményszerzést. Egy hallgató átlagosan 4-5 diákot vesz a szárnyai alá, és segít nekik abban, hogy sikerrel fejezzék be az általános iskolát, valamint tovább folytassák tanulmányaikat a középfokú oktatásban.

A programban közreműködő egyetemeken TM1, TM2 kurzus keretében a hallgatók elsajátítják a mentori tevékenységhez kapcsolódó legszükségesebb ismereteket és kompetenciákat.

A program weboldala: <https://www.tanitsunk.hu/>.

ORSZÁGOS ÉS NEMZETKÖZI RENDEZVÉNYEK

Lányok napja

A Lányok Napja egy országos STEM [Science (tudomány, természettudomány), Technology (technológia), Engineering (mérnöki, műszaki tudomány) és Mathematics (matematika) – magyarul Matematika, Természettudományos, Műszaki és Informatikai (MTMI)] területekhez közel álló szakmákat népszerűsítő pályaaorientációs nap diáklányok részére. Ezen a napon felsőtagozatos általános- és középiskolás lányok látogatják meg az ország vállalatait, egyetemeit és kutatóintézteit, ahol interaktív programokon keresztül, gyakorló szakemberektől ismerhetik meg a tudományok, a technológia és az informatika világát. Az eseményt a Nők a Tudományban Egyesület 2025-ben, április 10-én, 14. alkalommal szervezte meg. A Lányok napja weboldala: <https://lanyoknapja.hu/>.

Mi a Pálya? Műszaki pályaválasztó fesztivál, rendezvénysorozat

A Magyar Elektrotechnika Egyesület sok évvel ezelőtt zászlajára tűzte azt a nemes célt, hogy a fiatalokat, a pályaválasztás előtt állókat megismerteti a műszaki pálya szépségeivel, lehetőségeivel, orientálni próbálja őket a műszaki pálya irányába az iparban tevékenykedő – a fesztiválon kiállító – cégekkel közösen. A cél, hogy legyenek szakemberek a következő években, évtizedekben is a bemutatott szakmákban. A rendezvény (<https://miapalya.mee.hu/>) évente, országszerte több nagyvárosba látogat és célja, hogy a lehető leginkább élmény alapon juttassa a műszaki pályaválasztás előtt álló fiatalokat információhoz, biztosítsa a találkozási lehetőséget leendő munkaadókkal is, akiknek fontos a jól képezett műszaki szakember utánpótlás. A szervezők szándéka az is, hogy résztvevőket érjék olyan impulzusok, mely alapján könnyebben hozzák meg a döntést továbbtanulásukról és pályaválasztásukról, majd későbbi munkahelyükről.

Modern Gyárak Éjszakája

Az évente megrendezésre kerülő Modern Gyárak Éjszakája (<https://www.moderngyarakejszakaja.hu/>) online és élő programsorozat, egyedülálló lehetőséget biztosít izgalmas üzemlátogatásokra az ország teljes területén. A megnyíló cégek betekintést engednek gyártási folyamataikba és működésük rejtelseibe, és bemutatják egyedi megoldásaikat. Az érdeklődők átfogó képet kaphatnak a hazánkban működő, bizonyos területen vagy mutatók alapján kiemelkedő vállalatok működéséről. A lehetőség évről évre vonzza a hazai gyárakat és üzemeket; különböző iparágak és szektorok képviseltetik magukat, vannak, amelyek több éve nyitnak ezen a különleges éjszakán, és mindig vannak új csatlakozók is. A programsorozat növekvő látogatottsága mellett a résztvevő gyárak listája is egyre bővül: az indulás évében 10 megyéből 24, míg 2024-ben a nyolcadik rendezvényhez közel 100 gyár csatlakozott.

Nemzetközi és hazai szakmai versenyek

A **WorldSkills Hungary** program részeként Magyarország fiatal szakemberei két nemzetközi versenysorozatban, a kétévente megrendezendő **WorldSkills** és **EuroSkills** versenyeken mérettetik meg magukat. A szakmák, a szakképzés csúcsát szimbolizáló versenyeken az egyes szakmák hazai válogatóversenyén legkiválóbb eredményt elérő versenyző képviselheti az országot. A versenyek rendezésének jogát évről évre más ország nyeri el. A WorldSkills Hungary program a szakképzés iránti elkötelezettségre és a közös sikerre épül. A Program weboldala: <https://worldskillshungary.hu/>

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara 2008 óta rendezi meg a Szakma Kiváló Tanulója Versenyt (SZKTV), kibővítve az Országos Szakmai Tanulmányi Versennyel (OSZTV). A versenyek országos döntőjére Budapesten, a Szakma Sztár Fesztiválon kerül sor, amely egyben a szakmák iránt érdeklődő fiatalok és pályaválasztók számára kínál egyedülálló lehetőséget. A rendezvényen a résztvevők megismerkedhetnek a legnépszerűbb szakmákkal, interaktív bemutatók és versenyek várják őket, továbbá bepillantást nyerhetnek a WorldSkills és EuroSkills nemzetközi szakmai versenyek hazai döntőibe. A Fesztivál weboldala: <https://www.szakmasztar.hu/>.

„TechCsajok” - Pályorientációs rendezvény a műszaki és informatikai szakmákért

„TechCsajok” pályorientációs roadshow-t 2017 óta számos tagvállalata aktív támogatásával szervezi meg a Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara. Nem titkolt céljuk, hogy 14-18 éves lányok körében a műszaki és természettudományokat népszerűsítsék, s ezzel az évek óta ezeken a területeken tapasztalható munkaerőhiányt a jövőben enyhítsék. A rendezvény több országos nagyvárosban kerül megrendezésre minden évben. ([TechCsajok](#))